

LISA 2. TARTU RAATUSE KOOLI I KOOLIASTME AINEKAVAD

1. KLASSI ÜLDÕPETUSE SELGITUS	2
Üldõpetus (PRÕK eesti keel)	2
Üldõpetus (PRÕK matemaatika)	12
Üldõpetus (PRÕK loodusõpetus)	18
A-võõrkeel (saksa keel, inglise keel)	23
Loovaine (PRÕK kunstiõpetus ja tööõpetus)	30
Muusikaõpetus	35
Liikumisõpetus	41
Draamaõpetus	46
2. KLASSI ÜLDÕPETUSE SELGITUS	48
Üldõpetus (PRÕK eesti keel)	48
Üldõpetus (PRÕK matemaatika)	57
Üldõpetus (PRÕK loodusõpetus)	62
A-võõrkeel (saksa keel, inglise keel)	68
Loovaine (PRÕK kunstiõpetus ja tööõpetus)	74
Muusikaõpetus	79
Liikumisõpetus	85
Draamaõpetus	90
Inimeseõpetus	92
3. KLASSI ÜLDÕPETUSE SELGITUS	99
Üldõpetus (PRÕK eesti keel)	99
Üldõpetus (PRÕK matemaatika)	109
Üldõpetus (PRÕK loodusõpetus)	115
A-võõrkeel (saksa keel, inglise keel)	122
Loovaine (PRÕK kunstiõpetus ja tööõpetus)	129
Muusikaõpetus	134
Liikumisõpetus	141
Draamaõpetus	146
Inimeseõpetus	147

1. KLASSI ÜLDÕPETUSE SELGITUS

Tartu Raatuse Koolis on 1.-3. klasside õppetöö korraldatud üldõpetuse põhimõtteid järgides. Tunniplaanis pole eraldi õppeaineid: eesti keel, matemaatika, loodusõpetus (PRÕK). Nimetatud õppeaineid koondab üldnimetus üldõpetus. Üldõpetus õpetab lapsi varakult seoseid looma, et tekiks terviklikum maailmapilt. Teemakeskse õppe juures peetakse silmas ka aine mahtu, aine-ja ainevaldkonna pädevusi ja eesmäärke, üldpädevusi. Õppeained, mis üldõpetusest välja jäid (muusika, loovaine, liikumisõpetus, võõrkeel, draama), on võimalusel siiski õpetajate koostöö tulemusel lõimitud käsitluses oleva teemaga. Õppeainete lõimingud võivad tuleneda ka sellest, milliseid õppeaineid klassiõpetaja ise õpetab.

- Üldõppe eesmäärke toetavad Mauruse kirjastuse õppevara töökavad (avaneb [siit](#)).
- Esimese klassi metateemad on: „**Turvalisus**” (avaneb [siit](#)) ning „**Aastaajad**” (avaneb [siit](#))

Üldõpetuslikud teemad 1. klassis:

- Turvalisus – suhted, reeglid, käitumine
- Kodu ja pereväärtused
- Sügis ja tervislik toitumine
- Ametid
- Kodu läbi aja
- Pere ja sugupuu
- Mäng (sotsiaalsed oskused läbi mängu)
- Sportlik eluviis
- Talv ja muutused looduses
- Jõulud
- Kalender (talvised rahvakalendri tähtpäevad)
- Eestimaa
- Kevad ja muutused looduses
- Reisimine
- Kalender (kevadised rahvakalendri tähtpäevad)
- Suvi ja meeled

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK eesti keel)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	7 tundi nädalas, 245 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Eesti keele õpetus taotleb, et õpilane:

- õpib mõtestatult lugema ja kirjutama võimetekohaseid eri liiki tekste;
- õpib end koolis ja koolivälises suulises suhtluses selgelt väljenduma;

- arendab oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust, omandab (esmase) õigekirjaoskuse;
- huvitub raamatutest ning loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- analüüsib tekste ja oma tegevust õpetaja juhiste kohaselt;
- austab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja tahab õigesti kõnelda ja kirjutada;
- õpib hankima teavet lastele määratud teatmeteostest, lasteportaalidest ja lasteajakirjadest ning lihtsamatest sõnaraamatutest.

Algklassilapse tahteline tähelepanu on vähepüsiv ning vajab tahtmatule tähelepanule ümberlülitumiseks huvi toetust. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivõppe meetodeid (arutelu, ajurünnak, rollimäng, struktureeritud tegevus, rühma- ja paaristegevus jt) kus laps saab õppimise käigus olla aktiivne osaline ja omandab teadmisi ja oskusi suhteliselt kergemini ja kiiremini.

ÕPPESISU

Terviklikkus

Kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine on omavahel seotud, kas:

- tunni teema;
- lugemispala;
- situatsiooni kaudu.

Grammatikateema/õigekirjaküsimus tuleneb, kas:

- tekstist;
- lapse enda kirjutisest;
- situatsioonist.

Teadlikkus

Suunatakse lapsi oma keelekasutust jälgima, analüüsima, parandama:

- Kuidas ma kuulan, räägin, loen, kirjutan?
- Mis mul tuleb hästi välja, mis halvemini?
- Mida ma peaksin veel õppima?
- Kes mind õpetada saab/ oskab?
- Kuidas ma ise ennast aidata saan?

Suunatakse last nii enda kui kaaslase kirjalikku tööd kontrollima ning parandama, et tekiks keeletunnetus ja harjumus mõelda oma töö õigsuse üle.

Kommunikatiivsus

- Lastakse õpilastel õppetöö käigus omavahel suhelda – arutleda, analüüsida, otsida/ leida õigeid vastuseid, mingit infot jne.
- Kuulatakse kaaslaste teemakohast arutelu, vestlust.
- Arutletakse ja osaletakse ise teemakohastes vestlustes.
- Kirjutatakse erinevaid tekste (jutuke, ümberjutustus, õnnitlus, kiri).

Suuline keelekasutus (s.o kõnelemine ja kuulamine)

- Häälikute eristamine sõnas (asukoht ja järjekord sõnas), häälikupikkuse eristamine.
- Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).

- Kuuldud jutu (muinasjutu, lühijutu lapse elust jms) ümberjutustamine. Jutustamise jälgimine, hinnangu andmine jutustamisele.
- Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Häälde harjutamine, hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Selge häälduse jälgimine teksti esitades.
- Sobivate kõnetuste (palumise, küsimise, keeldumise, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine; lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
- Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
- Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas peast esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Lugemine (*s.o lugemistehnika, teksti mõistmine ja vabalugemine*)

- Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
- Trükitähtede tundmaõppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ning sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusemärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning laste ajakirjanduses.
- Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
- Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.
- Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.
- Töö tekstiga: õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine.
- Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
- Loetud raamatust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Vajaliku raamatu leidmine õpetaja abiga ja iseseisvalt.
- Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.

- Tarbe- ja teabetekst: teade, tööjuhend, eeskiri, retsept, saatekava, sõnastik, tööjuhend, sisukord, õpikutekst, teatmeteose tekst, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediatekst.
- Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
- Ilukirjandus: folkloorne laste laul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.
- Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väli kirjanike loomingust, lähtudes vajadusest õpilaste keelekasutust rikastada ja kultuuritraditsiooni edasi anda ning arvestades järgmisi teemavaldkondi.
- Väärtused ja kõlblus: ausus, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis, rikkus ja vaesus, käitumine ja selle tagajärg jms.
- Kodus ja koolis: perekond, kodu turvalisus, üksteisest hoolimine ja teiste aitamine, sõbrad ja sõpruse hoidmine, sallivus.
- Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus: kodukoha elu ja pärimused, kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel.
- Mängiv inimene: ringmängud ja mängulust, sõnamängud, võlumaaailm. Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loomalood.
- Kodanikuühiskond ja rahvussuhted: minu kodumaa, tavad ja pühad.
- Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon: arvuti ja teler kui silmaringi avardaja.

Kirjutamine (*kirjatehnika, õigekiri ja kirjalik tekstiloomine*)

- Kirja eelharjutused. Joonistähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus ning kuupäeva kirjutamine. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Suunamisel oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus.
- Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pilditaiendusena (pildi allkiri, tegelaskõne jms). Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Sündmusest ja loomast kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena). Kaaslasega enda poolt kirjutada teksti üle arutamine.
- Häälilik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälilised. Tähed ja tähestik, tähestiku järjekord.
- Täishääliliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliliku pikkusega tutvumine. Häälikuühendi märkimine kirjas (ärakirjana). *i* ja *j* ning *h* sõna alguses; sulghäälilised (k, p, t) omasõnade alguses; k, p, t s-i ja h kõrval. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses. Silbitamise ja poolitamise alused. Liitsõna vaatlus (moodustamine).
- Nimisõna ja tegusõna. Tegusõna (mida teeb?, mida teevad?) õigekirjaga tutvumine. Ainsus ja mitmus (mitmuse lõpp –d) õigekirjaga tutvumine.
- Tutvumine jutustava (vält-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).
- Sõnavara. Lähedase ja vastandtähtendusega sõna.

ÕPPETEGEVUS

1. poolaasta. Suuline keelekasutus

- Helide ja häälte ning häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine.
- Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.
- Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.
- Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.
- Kuuldud jutu (muinasjutu, lühijutu lapse elust jms) ümberjutustamine.
- Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.
- Sobivate kõnetuste (palumise, küsimise, keeldumise, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.
- Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.

Lugemine

- Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
- Trükitähtede tundmaõppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.
- Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra) lugemine.
- Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine.
- Häälega ja endamisi lugemine.
- Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.

Kirjutamine

- Kirja eelharjutused. Joonistähtede kirjutamine.
- Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik, tähestiku järjekord.
- Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
- Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust.
- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus.
- Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine.
- Väikeste kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.
- Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus ning kuupäeva kirjutamine.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.

2. poolaasta. Suuline keelekasutus

- Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine; lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.
- Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.
- Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.
- Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).

- Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine; lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine.
- Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Lugemine

- Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.
- Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
- Loetud raamatust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Vajaliku raamatu leidmine õpetaja abiga ja iseseisvalt.
- Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
- Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.
- Loetud raamatust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Vajaliku raamatu leidmine õpetaja abiga ja iseseisvalt.
- Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning laste ajakirjanduses.

Kirjutamine

- Väikeste kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.
- Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus ning kuupäeva kirjutamine.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.
- Jutu kirjutamine pilditüüpina (pildi allkiri, tegelaskõne jms).
- Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Sündmusest ja loomast kirjutamine.
- Suur algustäht inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses.
- Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses; k, p, t s-i ja h kõrval.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.
- Lühikese loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu).
- Nimi-, omadus- ja tegusõna.
- Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses.
- Lause lõpumärgid.
- Lähedase ja vastandtäheendusega sõna.
- Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

LÕIMING

Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, ainetevaheline ehk interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub

<p>üldõppe põhimõtetest, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.</p>	
<p>Eesti keel ja kirjandus</p>	<p>Eesti keele tundides arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpitakse lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendatakse kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardatakse maailmapilti; õpitakse kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, tööjuhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpitakse koostama ning vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjutakse kasutama eri liiki sõna- ning käsiraamatuid</p>
<p>Matemaatika</p>	<p>Eesti keele tundides arendatav lugemisoskus soodustab matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.</p>
<p>Loodusained</p>	<p>Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane õpib õigesti kirjutama kohanimesid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalased tekstid õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad väärtustada ja tundma õppida loodust.</p>
<p>Loovaine</p>	<p>Illustratsioonide vaatluse soodustab kunstialaste väljendusvahendite eripära mõistmist.</p>
<p>Muusikaõpetus</p>	<p>Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest.</p>
<p>Liikumisõpetus</p>	<p>Eesti keele tundides õpitav sõnavara toetab õpilase tervisekasvatust ning aitab ainealaste mõistete omandamist kehalise kasvatuse tundides. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.</p>

<p>ÜLDPÄDEVUSED</p>
<p>Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused (väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatikapädevus, ettevõtlikkuspädevus) rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.</p>

Kultuuri- väärtuspädevus	ja	Loetava ilukirjanduse ja aimetekstide alusel kujunevad õpilases esteetilis-emotsionaalsed ja kultuurilised väärtused. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Emakeele õpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja	Emakeele tundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetilisel ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.
Enesemääratluspädevus		Enesemääratluspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetavad erinevad lugemispalad kui ka õpilase igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide üle arutlemine. Enesemääratluse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning emakeele oskuse rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Õpipädevus		Eesti keele õppimine arendab olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erineva teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, mitmesuguste tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.
Suhtluspädevus		Õpilane suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust. Arendades igapäevaselt sõnavara, esitletakse ja kirjeldatakse loovtöid, tutvustatakse ning põhjendatakse oma seisukohti.
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja	Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama

	tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilase osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Digipädevus	Õpilane suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusel tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond	Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda

	kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele
Väärtused ja kõlblus	Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

ÕPITULEMUSED

Suuline keelekasutus

1. klassi lõpetaja:

- eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi;
- toimib õpetaja ja kaaslase suulise juhendi järgi;
- kuulab õpetaja ja kaaslase esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldud lause, jutu sisu;
- teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;
- väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;
- jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust;
- koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu;
- esitab luuletust peast.

Lugemine

- tunneb häälik-tähelest vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;
- mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;
- vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;
- mõtleb jutule alguse või lõpu;
- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (nt lõbus, tõsine, igav).

Kirjutamine

- kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, oskab väikeseid ja suuri kirjatähti kirjutada ning tähti omavahel siduda;
- kirjutab tahvlilt ära kirja;

- täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, märgib töö juurde kuupäeva;
- koostab näidise järgi kutse;
- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;
- kirjutab omasõnade algusesse k, p, t;
- kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;
- teab, et lause lõpetab lauselõpumärk;
- teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte;
- kirjutab õigesti oma nime.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-eesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Stuudiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes. Toimetanud E. Kikas. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium, 2010.

Lerkkanen, M.-K. Lugema õppimine ja õpetamine alus- ja algõpetuses. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2007.

Põldma, J., Ernits, H., Prii, H. Aabits. Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2017.

Põldma, J., Ernits, H., Prii, H. Aabitsa töövihik. Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2017.

Toomla, S., Ilves, K. Kirjavihik. Kirjastus Koolibri, 2013.

Põldma, J., Ernits, H., Prii, H. Lugemik 1. klassile. Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2017.

Põldma, J., Ernits, H., Prii, H. Lugemiku töövihik 1. klassile. Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2017.

Kabel, M., Ots, L., Prii, H. Kirjatehnika 1. klassile, Kirjastus Maurus, 2018.

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK matemaatika)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Üldõpetuse matemaatika alused:

.Kujundada esemete maailma (kirjeldada, järjestada, võrrelda, rühmitada, loendada, mõõta eri objekte).

- Mõista aegruumilisi mõisteid (määrata aega kella abil).
- Alustada arvude maailma mõtestamist ja õpetada arvutamisoskust üleminekuga 20 piires ja 100 piires täiskümnetega.
- Numbrite kirjutamine 20 piires, arvude ehitus kümnendsüsteemis.
- Alustada suuruste maailma loomist, kujundada arusaamine pikkuse (cm, m), massi (kg), aja (kell), mahu (l) ja raha (€, s) mõõtmisest ruumiliste, tasapinnaliste lineaarsete kujundite nimetusi.
- Ühetehtelise tekstülesande lahendamine.
- Puuduva tehtekomponendi leimine.

ÕPPESISU

1. poolaasta. Arvutamine

- Arvud 0–19, nende tundmine, lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine.
- Järgarvud.
- Märkid +, -, =, >, <.
- Liitmine ja lahutamine 10 piires

Geomeetrilised kujundid

- Esemete ja kujundite rühmitamine, asukoha ja suuruse kirjeldamine ning võrdlemine.
- Punkt, sirglõik ja sirge.
- Ristkülik, ruut. Risttahukas ja kuup. Nende elemendid tipp, külj ja nurk.

Mõõtmine ja tekstülesanded

- Käibivad rahaühikud.
- Matemaatilised jutukesed

2. poolaasta. Arvutamine

- Liitmine ja lahutamine 20 piires.
- Liitmise ja lahutamise vaheline seos.
- Täiskümnete liitmine ja lahutamine 100 piires.
- Lihtsaimad tähte sisaldavad võrdused

Geomeetrilised kujundid

- Geomeetrilised kujundid meie ümber.
- Kolmnurk. Püramiid. Nende elementide tipud, nurgad, küljed, servad, tahud.
- Ring. Kera.

Mõõtmine ja tekstülesanded

- Meeter, sentimeeter, gramm, kilogramm, liiter.
- Käibivad rahaühikud.
- Minut, tund, ööpäev, nädal, kuu, aasta.
- Kella tundmine täis-, veerand-, pool- ja kolmveerandtundides.
- Ühetehtelised tekstülesanded 20 piires liitmisele ja lahutamisele.

LÕIMING

<p>Matemaatikaõpetus lõimitakse teiste ainevaldkondade õpetusega kahel moel. Ühelt poolt kujuneb õpilastel teistes ainevaldkondades rakendatavate matemaatiliste meetodite kasutamise kaudu arusaamine matemaatikast kui oma universaalse keele ja meetoditega teisi ainevaldkondi toetavast ning lõimivast baasest. Teiselt poolt annab teistest ainevaldkondadest ja reaalsusest tulenevate ülesannete kasutamine matemaatikakursuses õpilastele ettekujutuse matemaatika rakendusvõimalustest ning tihedast seotusest õpilasi ümbritseva maailmaga. Peale selle on ainete lõimimise võimalused koostöös tehtavad õpilaste ühisprojektid, uurimistööd, õppekäigud ja muu ühistegevus.</p>	
Eesti keel ja kirjandus	Reeglite kasutamine, häälikute pikkus, funktsionaalne lugemine, tabelite ja diagrammide lugemine ning mõistmine, paberil orienteerumine.
Loodusained	Matemaatika annab vahendid looduse uurimiseks.
Loovaine	Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega (nt sümmeetria). Võimaldab arendada tasapinnalist ja ruumilist mõtlemist.
Muusikaõpetus	Takt, taktimõõt, võrdlemine, loogika, joon, sümbolid, helipikkused, helikõrgused, laulu osad, võrdlus, loendamine, mälu.
Liikumisõpetus	Erinevate pikkuste ja aja tajumine ning mõõtmine, kujundid liikumisel.
Võõrkeeled	Matemaatikas kasutatakse rohkesti võõrkeelseid termineid, mille algkeelne tähendus tuleb õpilastele teadvustada.

ÜLDPÄDEVUSED	
<p>Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega. Algõpetuses kasutatakse erinevaid lõimingu võimalusi, et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub üldõppe elementidest. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.</p>	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse sellesisuliste tekstülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöös on võimalik arendada koostööoskust.

Enesemääratluspädevus	Matemaatikat õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.
Õpipädevus	Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, otstarbekate võtete otsingu ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Õpilases kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada üksnes tema enda iseseisva mõtlemise teel.
Suhtluspädevus	Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese ja teoreeme sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalikku infot. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek erinevatel viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud info mõistmiseks, seostamiseks ja edastamiseks.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Matemaatikapädevus tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatikapädevus hõlmab üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatikapädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümbolite, valemite, graafikute, tabelite, diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust. Matemaatikapädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu, matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.
Ettevõtlikkuspädevus	Selle pädevuse arendamine on matemaatikas kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuritakse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi

	kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende headust. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu.
Digipädevus	On kokku puutunud erinevate digitehnoloogia võimalustega õpetaja vahendusel.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas. Õpilane tutvub lihtsamate elukutsetega ennekõike oma pere tasandil.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust igapäevaste kodu- ja koolielu näidete varal.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks (klassi, kooli -ja kooli tasandil).
Kultuuriline identiteet	taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust.
Teabekeskond	õpilane on kokku puutunud erinevate teabekeskondadega.
Tehnoloogia ja innovatsioon	erinevate loovust ergutavate tööülesannete varal.
Tervis ja ohutus	taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
Väärtused ja kõlblus	taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli.

ÕPITULEMUSED

Arvutamine

1. klassi lõpetaja:

- loeb ja kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 –100;
- paigutab naturaalarvude ritta sealt puuduvad arvud 100 piires;
- teab ja kasutab mõisteid *võrra rohkem* ja *võrra vähem*;
- loeb ja kirjutab järgarve;
- liidab peast 20 piires; lahutab peast üleminekuta kümnest 20 piires;
- omab esialgsed oskused lahutamiseks üleminekuga kümnest 20 piires;
- nimetab üheliste ja kümneliste asukohta kahekohalises arvus;
- liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires
- asendab proovimise teel võrdustesse seal puuduvat arvu oma arvutusoskuste piires.

Mõõtmine ja tekstülesanded

- kirjeldab pikkusühikuid meeter ja sentimeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid m ja cm;
- mõõdab joonlaua või mõõdulindiga vahemaad/eseme mõõtmeid meetrites või sentimeetrites;
- teab seost $1\text{ m} = 100\text{ cm}$;
- kirjeldab massiühikuid gramm ja kilogramm tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid kg ja g;
- kujutab ette mahuühikut liiter, kasutab selle tähist l;
- nimetab ajaühikuid minut, tund ööpäev, nädal, kuu ja aasta;
- leiab tegevuse kestust tundides;
- ütleb kellaage (ilma sõnu “veerand” ja “kolmveerand” kasutamata, näit. 18.15);
- teab seoseid $1\text{ tund} = 60\text{ minutit}$ ja $1\text{ ööpäev} = 24\text{ tundi}$;
- nimetab Eestis käibivaid rahaühikuid, kasutab neid tehingutes;
- teab seost $1\text{ euro} = 100\text{ senti}$.
- koostab matemaatilisi jutukesi hulki ühendades, hulgast osa eraldades ja hulki võrreldes;
- lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid liitmisele ja lahutamisele 20 piires;
- püstitab ise küsimusi osalise tekstiga ülesannetes;
- hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

Geomeetrilised kujundid

- eristab sirget kõverjoonest, teab sirge osi punkt ja sirglõik;
- joonestab ja mõõdab joonlaua abil sirglõiku;
- eristab ruutu, ristkülikut ja kolmnurka teistest kujunditest; näitab nende tippe, külgi ja nurki;
- eristab ringe teistest kujunditest;
- eristab kuupi, risttahukat ja püramiidi teistest ruumilistest kujunditest; näitab maketil nende tippe, servi ja tahke;
- eristab kera teistest ruumilistest kujunditest;
- rühmitab esemeid ja kujundeid ühiste tunnuste alusel;
- võrdleb esemeid ja kujundeid asendi- ja suurustunnustel;
- leiab ümbritsevast õpitud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-ja kasvatuseesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes õpilase arengule. Õppimist toetav hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Stuudiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Kabel, M., Kadakas, H., Pöldma, J., Ernits, H. Matemaatika tööraamat I klassile I osa.

Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2017.

Kabel, M., Kadakas, H., Pöldma, J., Ernits, H. Matemaatika tööraamat I klassile II osa.

Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2017.

Lõhmus, T., Saks, M., Matemaatika I klassile I osa. Avita Kirjastus, Tallinn 2015.

Lõhmus, T., Saks, M., Matemaatika I klassile II osa. Avita Kirjastus, Tallinn 2015.

Lõhmus, T., Matemaatika iseseisvad tööd 1. klassile, 2014.

Leidsalu, H., Peastarvutamise töölehed arvutamiseks 20 piires. Kirjastus Ilo, 2008.

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK loodusõpetus)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Inimese meeled ja avastamine: Teema suunab õpilasi märkama ja uurima ümbritsevat maailma, arendab õpilaste keskkonnatundlikkust. Kasutades erinevaid meeli (kuulmine, nägemine, kompimine, maitsmine, haistmine), õpitakse vaatlema, võrdlema ja rühmitama erinevaid elus- ja eluta looduse objekte, nende omadusi.

Aastaajad: Aastaajaliste muutustega ja nende tekkepõhjustega tutvumine suunab õpilasi märkama ja uurima looduses toimuvaid protsesse, nende põhjusi ja tagajärgi ning mõju inimesele.

ÕPPESISU

1. poolaasta. Inimese meeled ja avastamine

- Inimese meeled ja avastamine. Elus ja eluta. Asjad ja materjalid.

Põhimõisted: omadus, meeled, elus, eluta, elusolend, looduslik, tehisklik, tahke, vedel.

- Aastaaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega.

Põhimõisted: suvi, sügis, talv, kevad, soojus, valgus, taim, loom, seen, kodukoht, veekogu, maastik, loomastik, taimestik.

- Taimed, loomad ja seemned erinevatel aastaaegadel.

2. poolaasta. Aastaajad

- Aastaajad looduses. Aastaegade vaheldumine.
- Taimed ja loomad talvel.
- Taimed ja loomad kevadel.
- Tuntumad taimed kooli- ja koduümbruses.
- Ilmavaatlus. Käitumine looduses.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- Meelte kasutamine mängulises ja uurimuslikus tegevuses.
- Elus- ja eluta looduse objektide rühmitamine.
- Õppekäik kooliümbruse elus- ja eluta loodusega tutvumiseks.
- Tahkete ja vedelate ainete omaduste võrdlemine.
- Looduslike ja tehismaterjalide/objektide rühmitamine.
- Õppekäigud aastaajaliste erinevuste vaatlemiseks. Maastikuvaatlus.

LÕIMING	
Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetuses kasutatakse üldõpetuse elemente, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.	
Eesti keel ja kirjandus	Uut liiki tekstide kasutamine ja mõistmine, terminid ja mõisted. Funktsionaalset lugemisoskust kujundab teabeallikate abil töötamine, mis rikastab õpilaste sõnavara. Oma töö esitlemine ja valikute põhjendamine annab esinemiskogemusi ning arendab väljendusoskust.
Matemaatika	Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid
Loovaine	Kunstiõpetusega lõimumist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms. Ideede praktiline realiseerimine
Liikumisõpetus	praktiliste tegevuste ja ülesannete kaudu kinnistub terviseteadlik käitumine ning tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi koostoimimise väärtustamine.

ÜLDPÄDEVUSED
Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.

Kultuuri- väärtuspädevus	ja	Elukeskkonda väärtustava hoiaku omaksvõtmine soodustab õpilase kujunemist aktiivseks vastutustundlikuks kodanikuks.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja	Keelekasutus, õpilaste ühised tegevused, praktilised tööd ja rühmatööd, ühiselt õpitakse järgima käitumisreegleid, teistega arvestama ja oma arvamust kaitsma.
Enesemääratluspädevus		Usk oma võimekusse ja enesekindlus loodusainete õppimisel; huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadusliku karjääri vastu; valmisolek tegelda loodusteaduslike küsimustega ja oskus rakendada loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelu probleemide lahendamisel.
Õpipädevus		Loodusobjektide uurimine, kirjeldamine ja vaatlemine.
Suhtluspädevus		Matemaatikapädevuse kujunemist toetatakse eelkõige uurimusliku õppe kaudu, arendades loovat ja kriitilist mõtlemist. Uurimuslikus õppes on tähtis koht andmete analüüsil ja tõlgendamisel, tulemuste esitamisel tabelite, graafikute ja diagrammidena. Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid.
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja	Suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust.
Ettevõtlikkuspädevus		Uurimistööde tegemine, kus püstitatakse uusi probleeme (hüpoteese), mis veenvalt ära põhjendatakse või ümber lükatakse.
Digipädevus		Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD		
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine		Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond jätkusuutlik areng	ja	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust,

	on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond	Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
Väärtused ja kõlblus	Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd), mis toetavad õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;

- kasutatakse õpiülesandeid, mis toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, kooliümbus, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- toetab avar õppemetoodiline valik aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, projektõpe, õpimapi koostamine, praktilised ja uurimuslikud tööd (nt loodusobjektide ja protsesside vaatlemine, kirjeldamine ning järelduste tegemine), referaadi koostamine jne

ÕPITULEMUSED

Inimese meeled ja avastamine

1. klassi lõpetaja:

- teab erinevaid omadusi;
- oskab oma meelte abil omadusi määrata;
- teab, et taimed, loomad ja seened on elusolendid;
- teab nimetada elusa ja eluta looduse objekte ja nende omadusi;
- viib läbi lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi;
- eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatab, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid;
- oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult;
- teab, et on olemas looduslikud ja inimese tehtud asjad ning materjalid;
- kirjeldab looduslikke ja tehisklikke objekte erinevate meeltega saadud teabe alusel;
- sõnastab oma meelte abil saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;
- eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning omab ohutunnet tundmatute ainete suhtes;
- eristab inimese valmistatud looduslikust;
- tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu, kasutab julgelt loovust ja fantaasiat;
- märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist mitmekesisust;
- väärtustab maailma tunnetamist oma meelte kaudu;
- tunneb rõõmu looduses viibimisest;
- väärtustab nii looduslikku kui inimese loodut ning suhtub kõigesse sellesse säästvalt;
- väärtustab enda ja teiste tööd.

Aastaajad

- teab, et looduses aset leiduvad muutused sõltuvalt aastaegadest ning valgusest ja soojusest;
- märkab muutusi looduses ja seostab neid aastaegade vaheldumisega, kirjeldab aastaajalisi muutusi (kõnes, kirjas, joonistades);
- toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsusest inimese elus;
- teeb lihtsamaid loodusvaatlusi, kannab vaatlusinfo tabelisse, jutustab vaatlusinfo/tabeli põhjal ilma muutumisest;
- teeb soojuse ja valguse peegeldumise kohta katseid, sõnastab järeldused;
- oskab ennast kaitsta päikesepõletuse eest;
- teab, et elusolendite mitmekesisus ja aktiivsus sõltub aastaegadest;

- toob näiteid erinevate organismide eluvalduste ja omavaheliste seoste kohta erinevatel aastaajadel;
- oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult;
- tunneb kodu- ja kooliümbrust, teab kodu- ja kooliümbruse tüüpilisemaid taimi ja loomi;
- vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid;
- oskab vaadelda, nimetada, rühmitada ja kirjeldada kodukoha, kooliümbruse elusa ja eluta looduse objekte;
- oskab käituda veekogudel;
- teab tuntumaid kodukoha/kooliümbruse vaatamisväärsusi;
- mõistab, et aastaajalised muutused mõjutavad tema enda ja teiste elu;
- tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu;
- liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast, järgib koostegutsemise reegleid;
- tunneb huvi oma kodukoha, inimeste/ajaloo/looduse vastu;
- hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe- ja kasvatusesmärkidest ning eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu).

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäevikust, poolaasta tunnistuse, arenguvestluste kaudu, Stuudiumist, vestlustest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Männil, M., Joa, M., Põldma, J., Ernits, H. Loodusõpetuse tööraamat 1.klassile. Kirjastus Maurus ja Eesti Joonisfilm, 2016

Õppeaine nimetus:	A-võõrkeel (saksa keel, inglise keel)
Koostaja(d):	Mai Torim, Mailis Meitsar, Stella Tuvi, Maia-Eliisi Tagamaa, Aire Rillo, Tiina Hallik
Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	1 tundi nädalas, 35 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

A-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- märkab ja väärtustab erinevate kultuuride eripära;

- omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist.

ÕPPESISU

1. klassi saksa ja inglise keel on varajase keeleõppe metoodikal põhinev mänguline ja suuline kursus. Kõik võõrkeeltes käsitletavat teemasid haaravad aineüleseid läbivaid teemasid. Läbivad teema valdkonnad, mida on võimalik õppesisuga siduda:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tervis ja ohutus. Väärtused ja kõlblus. *Mina ja teised.*

1. klass	Enese ja kaaslaste tutvustus (nimi, vanus, kehaosad, riietus, lemmiktegevused).
----------	---

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Väärtused ja kõlblus. *Kodu ja lähikümbrus.*

1. klass	Pereliikmed. Maja, toad, aed ja koduloomad.
----------	---

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus. *Kodukoht Eesti*

1. klass	Minu maa. Aastaajad.
----------	----------------------

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tervis ja ohutus.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö.

1. klass	Numbrid 1-12. Esemete nimetamine ja kirjeldamine kasutades põhivärve (mänguasjad, riidesemed). Puu- ja juurviljade ning lihtsamate toiduainete nimetamine. Aastaajad. Liiklusvahendid.
----------	--

Väärtused ja kõlblus. Teabekeskkond. Tehnoloogia ja innovatsioon. Tervis ja ohutus. *Vaba aeg.*

1. klass	Lemmikmänguasjade- ja loomade nimetamine ja kirjeldamine. Puuviljade ja lihtsamate toitude nimetamine. Kombid (<i>Nikolaustag</i> , jõulud, lihavõtted, sünnipäev).
----------	--

	SAKSA KEEL	INGLISE KEEL
LAUSEÕPETUS	Tähestik.	Sidesõna <i>and</i> .
TEGUSÕNA	Tegusõnade pööramine olevikus (<i>ich, du, er/sie, wir</i>)	Tunneb (suuliselt) tegusõnu: <i>to be, have, take</i> ; liittegusõnad (phrasal verbs): <i>stand up, look at, clean up, sit</i>

		<i>down</i> , etc. Tegusõna kindla kõneviisi oleviku 1. ja 2. pööre.
NIMISÕNA	Nimisõnade ainsus, mitmus. Nimisõna artikkel. Umbmäärase ja määrava artikli ära tundmine.	Sõnade ainsus ja mitmus.
KÄSKIV KÕNEVIIS	Käskiv kõneviis. Õpetaja korralduste mõistmine.	Käskiv kõneviis.
OMADUSSÕNA		Üldlevinud omadussõnad – <i>big-small, beautiful-ugly, long-short; dirty-clean; happy-sad</i> . Värvuste nimetused: <i>red, yellow, blue, orange, purple, pink, green, black, white, grey</i> .
ASESÕNA	Isikuline asesõna. <i>Ich, du, er, sie, wir</i> ; omastav asesõna. <i>mein/meine, dein/deine</i>	Isikuline asesõna <i>I, you</i> ; omastav asesõna: <i>my</i> ; näitav asesõna: <i>this</i> .
EESSÕNA		Kohta väljendavad eessõnad: <i>in, on, under</i> .
ARVSÕNA	Arvsõnad.	Põhiarvsõnad 1-12.
KÜSISÕNA	<i>Wie?</i>	<i>What? How?</i>

LÕIMING	
Eesti keel	Kõnelemine, kuulamine, teksti mõistmine ja hääldamise harjutamine. Enese ja kaaslaste tutvustus.
Matemaatika	Numbrid 1-12. Loetlemine.
Loodusõpetus	Loodusega seotud teemad, loomad, minu maa, aastaajad. Lemmikloomad. Aed. Inimese kehaosade laul.
Liikumisõpetus	Mängudes ja lauludes liikumine.
Loovaine	Piltide joonistamine vastavalt temaatikale, näiteks minu maa, maja, lemmikloom, mina ise, puuviljad, riideesemed. Värvide nimetused.
Muusikaõpetus	Laulude õppimine, kaasa laulmine.

Tehnoloogia/Käsitöö ja kodundus	Kodus laulude järelvaatamine, arvuti kasutamise algteadmised.
--	---

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri-väärtuspädevus	ja Läbivad teemad kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus. Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisele aitab kaasa õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta, käitumisreeglite ja ühiskonnas kehtivate tavade tundmine, mis võimaldab tulla toime erinevates igapäevastes situatsioonides. Õpilane õpib väärtustama inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, oma seotust teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega.
Sotsiaalne-kodanikupädevus	ja Läbivad teemad kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus, tervis ja ohutus, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Sotsiaalse pädevuse kujundamisele aitab kaasa erinevate õpitöövormide kasutamine (nt rühmatöö, projektõpe) ning aktiivne osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest. Põhitaotluseks võõrkeelesõppes on suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse arendamine, koostöö tegemine teiste inimestega, kohanemine erinevates situatsioonides, aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevus ja arvestada nendega suhtlemisel.
Enesemääratluspädevus	Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine, kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus. Võõrkeelesõppes keskendutakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, õpilane teadvustab oma huve, võimeid ja oskusi, suudab analüüsida enda käitumist erinevates olukordades. Õpilane mõistab ja väärtustab iseennast. Paindlik keskkonnaga kohanemine.
Õpipädevus	Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse suutlikkust organiseerida õpikeskkonda, leida õppimiseks vajalikku teavet, planeerida õppimist, kasutada õpitut erinevates kontekstides, luua seoseid varem õpitu ja teiste ainetega, analüüsida oma teadmisi ja oskusi ning edasiõppimise vajadust.
Suhtluspädevus	Läbiv teema teabekeskond. Võõrkeelesõppes kujundatakse suutlikkust end selgelt ja asjakohaselt väljendada. Oluline on suhtlus läbi mänguliste situatsioonide. Tundides keskendutakse õpilase eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.

Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus ja	Läbivad teemad keskkond ja jätkusuutlik areng, elukestev õpe ja karjääri planeerimine, tehnoloogia ja innovatsioon. Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Ettevõtlikkuspädevus	Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine, keskkond ja jätkusuutlik areng, väärtused ja kõlblus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärgid ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate eakaaslastega. Õpilane sekkub aktiivselt erinevatesse olukordadesse, oskab loovalt probleeme lahendada, omab järjekindlust ja usku oma suutlikkusse, reageerib loovalt ja paindlikult muutustele.
Digipädevus	Läbivad teemad tehnoloogia ja innovatsioon, teabekeskond. Eesmärgiks igakülgne toimetulek virtuaalmaailmas, oskus kaitsta oma privaatsust, järgida samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid kui igapäevaelus, teha koostööd erinevates digikeskkondades, osata säilitada infot, osaleda digitaalses sisuloomes. Kasutada nüüdisaegseid ja uuenevaid digitaalseid ja tehnoloogilisi vahendeid sihipäraselt, teabe otsimiseks, ülesannete lahendamiseks, tööde koostamiseks.

ÕPPETEGEVUS

1. klassis on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ja hääldamise harjutamisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ja omandavad õige hääldusaluse. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- kuuldu põhjal pildi täiendamine;
- tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine;
- laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal nt pildi joonistamine, töölehe värvimine;
- dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine koos tegevusega.

Õppetöö on jaotatud kaheks poolaastaks:

I poolaasta

TEEMA	ÕPPETEGEVUS
<i>Hello/Hallo</i>	Enese tutvustamine, nime ütlemise õppimine, küsimuste küsimine ja vastamine, laulud, mängud.

<i>Family and friends/Familie und Freunde</i>	Pere tutvustamine, kes on sinu peres? Küsimused, vastused, laulud, mängud. Videod, joonistamine – pilt enda perest.
<i>Numbers and colours/ Zahlen und Farben</i>	numbrid 1-12, värvid, omavahel seostamine, siduvad ülesanded, laulud, mängud.
<i>Clothes/Kleidung</i>	mis riideesemed on olemas, mis on sinul seljas, töölehed, mängud, laulud.
<i>Food/Essen</i>	toitude ja jookide nimetused, lemmiktoit, pildi joonistamine, töölehe täitmine, mängud, laulud.
<i>Christmas/Weihnachten</i>	jõulude teemalised kaardid, pildid, laulud, mängud, multikad, töölehed.
<i>Toys/Spielzeuge</i>	mis mänguasjad on olemas, kas sinul on? Küsimused – vastused, laulud, töölehed, joonistamine (minu lemmik mänguasi).
Kinnistamine	eelnevatel nädalatel õpitu kinnistamine, kordamine, harjutamine, laulud.

II poolaasta

TEEMA	ÕPPETEGEVUS
<i>Me and my body/Körperteile</i>	kehaosade nimetuste tundma õppimine, laul „ <i>Head, shoulders, knees, and toes</i> “, näitamise peale õige nimetuse ütlemine, tööleht, laulud, joonistamine.
<i>Seasons, Valentine's Day/Jahreszeiten</i>	aastaaegadest rääkimine, tutvustamine, mis aastaaeg on praegu, milline on järjestus, lemmikaastaaja ütlemine, käeline tegevus (paber neljaks ruuduks, igasse ruutu aastaaja nimetus + pilt), laulud, töölehed.
<i>Estonia/Estland</i>	kodumaa kohta – mida tead Eestist? Laulud, töölehed, joonistamine Vabariigi aastapäeva teemal.
<i>Animals/Tiere</i>	loomade nimetused, laulud, töölehed, lemmiklooma pildi joonistamine, mängimine, suuline drill.
<i>House and rooms/Haus und Zimmer</i>	millised ruumid on majas? Ruumide nimetused, maja pildi joonistamine, tubade nimetuste juurde kirjutamine. Töölehed, laulud, mängud.
<i>Hobbies and activities/Hobbies</i>	mida mulle meeldib teha? Vaba aja tegevuste kirjeldused. Töölehed, mängud, laulud.
Kinnistamine	eelnevatel nädalatel õpitu kinnistamine, kordamine, harjutamine, laulud.

kokkuvõte, kordamine	kogu õppeaasta jooksul õpitu kordamine, kokkuvõte. Meelde tuletamiseks laulud, mängud, teemade ülevaatlik kokkuvõte.
----------------------	--

ÕPITULEMUSED

1. klassi lõpetaja:

- saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- saab püstitatud ülesandest aru miimika, žestide, piltide ja konteksti järgi;
- täidab lihtsaid töö- ja ülesannete lehti ettenäitamise ja juhendamise järgi;
- töötab õpetaja juhendamisel nii paaris kui ka rühmas;
- mõistab tegusõnu läbi tegevuse ja ettenäitamise;
- mõistab nimisõnu läbi kuulamise;
- mõistab mängus osaledes mängureegleid;
- õpib tundma, mõistab ja oskab korrektselt järele öelda riime ja salmikesi, teeb juurde sobivaid liigutusi;
- kuulab, mõistab ja laulab kaasa võõrkeelseid laule;
- reastab objekte, esemeid, isikuid ettenäitamise järgi;
- kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- suhtub positiivselt võõrkeele õppimisse;
- tunneb huvi õpitava keele maa kultuuri vastu.

Kuulamine

- tunneb õpitava keele teiste hulgast ära;
- saab aru õpetaja antud korraldusest, tööjuhenditest, pöördumistest ja reageerib nendele adekvaatselt;
- saab aru lihtsatest, tuttavatest sõnadest, lühitekstidest ja lauludest;
- mõistab teksti kindla info saamiseks; tunneb lihtsate kirjelduste järgi ära pilte.

Rääkimine

- tervitab ja jätab hüvasti;
- tutvustab ennast ja oma kaaslast (nimi, vanus);
- palub ja tänab;
- soovib õnne sünnipäevaks ja tähtpäevadeks;
- ütleb oma vanust ja numbreid 1-12;
- vastab küsimustele õpitud temaatika piires;
- nimetab õpitud sõnavara piires perekonnaliikmeid;
- räägib õpitud sõnavara piires koolist, mänguasjadest.

Kirjutamine

- kirjutab enda ja oma lähimate kaaslaste nime;
- kirjutab näite järgi õnnitlus- ja jõulukaarti.

Keeleoskuse hea tase 1. klassi lõpus (vt. osaoskuste tabel):

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Saksa keel	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1
Inglise keel	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Hindamine toimub suulise ja kirjaliku tagasiside vormis. 1. klassi õpilane saab võõrkeele aines tagasisidet oma tulemuste ja vajakajäämistele kohta, soovitusi edasiseks õppimiseks. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule.

Poolaasta esimeses tunnis teavitab õpetaja õpilasi sellest, millised on eesoleva õppeperioodi jooksul nõutavad teadmised ja oskused ning hindamispehõhimõtted. Õppimist toetava hindamise pehõhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õpilane saab positiivse poolaasta hinde, kui sooritatud on kõik kokkulepitud hinnangulised ülesanded (tegemata võib jääda üks hinnanguline ülesanne). Kord poolaastas (kokku 2 korda) kirjutatakse kokkuvõtlik hinnang, milles analüüsitakse õpilase:

- võõrkeelealaseid teadmisi ja oskusi;
- hoolsust ja korrektsust töö tegemisel;
- õpetaja korralduste mõistmist ja nendele reageerimist;
- tugevaid külgi ja vajakajäämisi;
- taotletud õpitulemusteni jõudmist;
- arengut õppeperioodi vältel.

1. klassi õpilane on koostanud õppeaasta lõpuks õpimapi kogu aasta jooksul kogunenud õppematerjalist. Aasta jooksul antakse õpilasele võimalus anda enda arengule hinnang. Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, Stuumiumi kaudu, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Goethe Instituut „Nürnbergi soovitused varajaseks keeleõppeks“; Goethe Instituut „*Deutsch mit Hans Hase im Kindergarten und Vorschule*“ Leitfaden;

Materjalipakk „*Deutsch mit Hans Hase in Kindergarten und Vorschule*“

<http://www.goethe.de/ins/ee/et/tal/lhr/ffl.html>

Karen Jamieson (2012) *First English Words*

Õppeaine nimetus:	Loovaine (PRÕK kunstiõpetus ja tööõpetus)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Loovaine õpetus taotleb, et õpilane:

- saab võimaluse loovaks eneseväljendamiseks, mille käigus areneb kujutlusvõime ja loominguline mõtlemine;
- õpib kasutama erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- õpib vaatlema, tundma ja hindama ümbritsevat esemelist keskkonda;

- proovib töötada erinevates kunstitehnikates, kasutab erinevaid materjale ja töövahendeid ning eksperimenteerib nendega;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- õpib leidma seoseid teiste eluvaldkondadega;
- oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- hoiab puhtust kodus ja koolis, täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- tunneb huvi ja hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

ÕPPESISU

Ainekava õppesisus on ära toodud teemade valdkonnad. Nendeks on: planeerimine, erinevad vahendid, materjalid ja nendega töötamine. Õpetaja valib õpitulemuse saavutamist toetava õppesisu ja meetoodika.

Õpilane:

- õpib vaatlema, tundma ja hindama ümbritsevat esemelist keskkonda;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest;
- julgeb oma idee teostamiseks uusi võimalusi valida ja leiutada;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- kirjeldab, esitleb, põhjendab ning hindab oma ideid, valikuid ja valmistöid;
- kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid.
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale;
- võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- kasutab materjale säästlikult;
- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
- tunneb ja kasutab visuaalse kompositsiooni baaselemente (joon, värv, vorm, ruum, rütm);
- kasutab erinevate kunstitehnikate materjale, töövõtteid ning -vahendeid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne);
- kujutamisel toob esile inimeste, esemete ja loodusobjektide peamised iseloomulikud tunnused;
- töötab ohutult ja arvestab ühiselt töötades kaaslastega;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi, kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust;
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses, peab vajalikuks jäätmete sorteerimist;
- tegutseb säästliku tarbijana;
- arvestab töökoha korrashoiu reeglitega.

Õpetust on kasulik siduda igapäevase eluga, mille realiseerimise üheks võimaluseks on õppekäikude korraldamine meistrite ja kunstnike ateljeedesse, ettevõtetesse ja muuseumidesse. Töörõõmu saavutamiseks on vajalik tähelepanu pööramine latusale töökorraldusele tunnis: materjalide ja töövahendite olemasolu, kord töölaudadel, eesmärgistatud tegevus ning õpilaste jaoks huvitav uudne praktiline väljund.

Tööprotsessis arenevad õpilasel sellised isiksuslikud omadused nagu kannatlikkus, tähelepanelikkus, täpsus, järjekindlus, soov raskusi ületada; rühmas töötades õpitakse teistega arvestama ning üksteist abistama.

Harjumuspärase suulise juhendamise kõrval peab harjutama õpilasi jälgima ja lugema jooniseid ning töötama kirjaliku juhendi järgi. Kirjaliku juhise järgi töötamine aitab õpilasel arendada funktsionaalset lugemisoskust. Tööjuhendiga töötamisel järgime printsiipi lihtsamalt keerulisemale. Esimeseks etapiks tööjuhendiga töötamisel on selle kasutamine abimaterjalina juhul, kui õpilasel tekivad töö kohta küsimused. Järgmiseks etapiks oleks tööjuhendit töövõtete kaupa koos õpilastega lugeda ning see koos läbi arutada veendumaks, et kõik sellest õigesti aru said.

LÕIMING	
Eesti keel ja kirjandus	Õpilane teab ainealast terminoloogiat, saab aru tööjuhiseist ning töötab suulise ja kirjaliku (tööjuhendi) juhendamise abil, oskab oma tegevusi kirjeldada
Matemaatika	Õpilane kasutab mõõtmisvahendeid, loendab ja võrdleb detaile ja esemeid, koostab ja kasutab töös jooniseid, määratleb ja võrdleb materjalide kulu ning mahtu.
Loodusõpetus	Õpilane tunneb ja kasutab õigesti ning säästlikult erinevaid materjale, teab olmeprügi käitlemise põhimõtteid
Inimeseõpetus	Õpilane planeerib ja kavandab oma tööd ja aega, kohaldab õpitud praktilise tegevusega, tunneb tervisliku toitumise põhitõdesid, oskab arvestada töötamisel vajalikke ohutusnõudeid, lähtub täiskasvanute ja kaaslastega suheldes üldtunnustatud käitumisnormidest.
Liikumisõpetus	Õpilane kasutab töötamisel õigeid võtteid, hindab kehalist aktiivsust.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töördõmu ning vastutust alustatu lõpule viia.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Ühiselt töötades õpitakse teisi arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Tutvumine eri maade kultuuritraditsioonide ja nende kujunemise põhjustega aitab mõistvalt suhtuda teistesse rahvustesse.

Enesemääratluspädevus	Olulisel kohal on avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Eset valmistades kogetakse arendamise tsüklit idee leidmisest kuni valmis tööni. Aineprojektid ja teemapäevad võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu.
Õpipädevus	Õpitakse nägema seoseid erinevate teadmistega ning kogetakse õpitu vajalikkust praktikas. Töö korraldamine õpetaja abiga alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppimist juhtida. Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus ning täieneb tema sõnavara. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Tööülesannete ning projektide tarvis materjali ja teabe otsimine ning uurimine aitab kaasa võõrkeelte omandamisele.
Suhtluspädevus	Ühised ülesanded ja projektid võimaldavad õppida teisi arvestama, vajaduse korral teisi aidata ning kogeda koos töötamise eeliseid. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Õpilane kasutab oma töös loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilase arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu (ja nende tagajärgi) märgatakse kohe, analüüs ning paremate lahenduste leidmine on paratamatus.
Ettevõtlikkuspädevus	Olulisel kohal on avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Eset valmistades kogetakse arendamise tsüklit idee leidmisest kuni valmis tööni. Aineprojektid ja teemapäevad võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu.
Digipädevus	Õpilane kasutab IKT vahendeid loovuse arendamisel.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Loovainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.
Kultuuriline identiteet	Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas.
Teabekeskond	Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Loovaines kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.
Tervis ja ohutus	Loovaines teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.
Väärtused ja kõlblus	Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas.

ÕPPETEGEVUS

Praktiline tegevus moodustab põhilise osa õppetunnist. Tehakse individuaalseid töid, rühmatöid või viiakse läbi projekte. On võimalik kujundada koostegutsemise rõõmu ja meietunnet, iga õppija arenemist nii oskuses teistega arvestada ja teisi abistada kui ka ennast kollektiivis kehtestada.

Grupitöodes tuleb kõigil leida oma roll ning seda niimoodi täita, et kogu grupp oleks rahul ja samas ka ühelegi selle liikmele ülekohut ei tehtaks. Kui liigutakse ühise eesmärgi poole, soosib see abistavat käitumist – kellegi mahajäämine mõjutab ka teisi, seetõttu peavad tugevamad nõrgemaid abistama.

Grupis on võimalik positiivselt ära kasutada igäihe eripära, leides selliseid ülesandeid ja rolle, mis tõstavad esile ta tugevusi ja varjavad nõrkusi. Teiselt poolt on võimalik õppijatele pakkuda rolle, mida nad tavaliselt ei koge. Selline tegevus võib avada õppija rollipiire ja pakkuda uusi kogemusi oma „mina” avastamisel. Ühistegevuses õpivad õpilased aru saama, et inimesed on erinevad – võimed, oskused, suhtumine, töötempo jne ei ole võrdsed. Samas õpitakse erinevusi (näiteks rollide jaotamisel) positiivselt kasutama ning tööd väärtustama.

Lisaks õpetaja poolt ette määratud ülesannetele on õpilastele jäetud vabadus oma tegevust iseseisvalt planeerida ja teostada (see soodustab sisemist motivatsiooni nende tegevuste teostamisel). Tundide mitmekesistamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid ning õpiviise, võimalusel õppekäike ning õuesõpet.

ÕPITULEMUSED

1. klassi lõpetaja:

- töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise;
- hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi;
- hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst;
- katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;
- paneb tähele värvide koosmõju;
- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Nii õpetuslikust kui kasvatuslikust aspektist on oluline hinnang tehtud tööle. Hindamiseks kasutatakse koos õpilastega koostatud hindamismudeleid. Õpetajapoolse suulise hinnangu juurde lisandub õpilase eneseanalüüs. Hindamine lähtub õppe-eesmärgist ja hindamiskriteeriumidest. Õpilane saab teha järeldusi selle kohta, mida ta oskab, mida on õppinud, ning hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi.

Hindame kavandamist ja planeerimist (originaalsus, iseseisvus, kavandatu rakendamise võimalikkus, materjalide ja töövahendite valiku otstarbekus, oskus põhjendada oma valikuid), tööprotsessi ehk praktilise töö käiku (iseseisvus töös, koostööoskus, materjalide ja vahendite kasutamise oskus, tööohutusnõuete täitmine), õpilase arengut (püüdlikkus, käeline ja vaimne areng), töö tulemust (kavandatu õnnestumine, eseme kasutuskõlblikkus, esteetilisus jne) ja töö esitlemise oskust.

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Studiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

Õppeaine nimetus:	Muusikaõpetus
Koostaja(d):	Mai Rand

Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	2 tundi nädalas, 70 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

ÕPPESISU

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

LÕIMING	
Muusikaõpetus on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondadega. Muusikaõpetus aitab kaasa väärtushoiakute kujundamisele ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamisele. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist. Muusika kaudu saab hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi.	
Eesti keel	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust, vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
Matemaatika	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi
Tehnoloogia ning Käsitöö ja kodundus	Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
Inimeseõpetus	Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning

	erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
Liikumisõpetus	Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.
Loodusõpetus	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi
Võõrkeeled	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust;

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Väärtustada oma ja teiste maade muusikat, teadvustada nüüdisaegset muusikakultuuri ja sündmusi
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Suuta ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades erinevaid olukordi, oma seisukohti esitada ja põhjendada
Enesemääratluspädevu s	Suuta mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; analüüsida omavahelistes suhetes tekkivaid probleeme
Õpipädevus	Leida õppimiseks vajaminevat teavet; kavandada õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates õpiülesannetes
Suhtluspädevus	Kuulamis- ja suhtlemisoskus, koostöövalmidus ja koostööoskus. Teha koostööd erinevates olukordades (laulmine, pillimäng, improvisatsioon jne.) klassikollektiivis, arvestada inimeste erinevusi suhtlemisel
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Ettevõtlikkuspädevus	Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Digipädevus	Oskab leida laulude tekste googlest, kasutab You Tube'i, leiab erinevaid näiteid hääleliikide, muusikainstrumentide ja rahvaste muusika kohta.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	<p>Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.</p> <p>Õpilast suunatakse: teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujundamisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi; arendama oskust seada endale eesmärke; tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega.</p>
Keskkond ja jätkusuutlik areng	<p>Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.</p> <p>Õpilast suunatakse: aru saama loodusest kui tervikustest ja inimese sõltuvusest loodusressurssidest; aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikustest seostest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest; suunatakse eelkõige looduses liikuma ja looduse helisid jälgima.</p>
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusel tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.</p> <p>Õpilast suunatakse: kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimivate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist; suunatakse teadvustama kunstitegevuse emotsionaalset tasakaalustavat mõju olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklike seisukohti ning neid väljendama;</p> <p>tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi.</p>
Kultuuriline identiteet	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutmist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt</p>

	<p>salliv ja koostööaldis.</p> <p>Õpilast suunatakse: osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist. Tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes erinevates õppeainetes õpitule</p>
Teabekeskond	<p>Taotletakse õpilasekujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.</p> <p>Õpilast suunatakse:</p> <p>leidma vajalikku informatsiooni; valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest .mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi; määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet.</p>
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Õpilast suunatakse:</p> <p>mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;</p> <p>kasutama IKT-d eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ning töö tõhustamiseks;</p> <p>mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes.</p>
Tervis ja ohutus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.</p> <p>Õpilast suunatakse: järgima ohutuse ja otstarbekuse printsiipe; jälgima tervise ja ohutuse nõudeid töö protsessis, pöörama tähelepanu erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule; leidma ja kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid vältima ohuolukordadesse sattumist; terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise</p>

	väärtustamisele; teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega; tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi.
Väärtused ja kõlblus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluse piires.</p> <p>Õpilast suunatakse: teadvustama kultuuri rolli igapäeva elus; lugupidavalt suhtuma erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse; väärtustama uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist; suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused;) tähtsustama noorte endi osalemist laulupidudel, muusikaüritustel, tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid.</p>

ÕPPETEGEVUS

I kooliastme õppetegevused on:

- ühehäälnelaulmine;
- meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- Plokkflöödi algõpe;
- mänguuskuse omandamine keha- ja rütmipillidel;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

ÕPITULEMUSED

Laulmine

1. klassi lõpetaja:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooniga üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauludes muusika sisu ja meeleolu;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule;
- laulab peast kooliastme ühislause: Kiiss “Mu koduke”, J. H. Hermann “Kevadel”.

Pillimäng

- kasutab keha-, ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes;
- Tunneb plokkflöödil g, a ja h mänguvõtteid, oskab pillil mängida 1-2 lihtsamat pala.

Muusikaline liikumine

- marsib ja jookseb muusikarütmis.

- tantsib eesti laulu- ja ringmänge: Sillamäng, Tore tädi, Kaks sammu sissepoole

Omalooming

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, ja rütmipillidel;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika);
- eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit.

Muusikaline kirjaoskus

- mõistab allolevate helivältuste ja pauside tähendust, kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust;
- tajub astmemudeleid erinevates kõrgpositsioonides;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, vaikselt valjult (piano, forte).

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Muusikaõpetuse hindamine ei sea kriteeriumiks lapse muusikalist kuulmist jt. sünnipäraseid eeldusi, vaid lähtub iga lapse arengust antud aines. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust ja tunnist osavõttu.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ka ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Kokkuvõtvaid hinnanguid antakse 2x aastas, poolaasta lõpul.

KASUTATUD KIRJANDUS

A. Velli „Laulud ja mängud“ (2005), M. Pullerits „Koolimuusika kõnemängust pillimänguni“ (2004), Uued õpikud kirjastuselt „Koolibri“ I-III klass

Õppeaine nimetus:	Liikumisõpetus
Koostaja(d):	Uku Pärn

Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	2 tundi nädalas, 70 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Õpitulemusteni jõudmine on koolidele paindlik ja võimaldab arvestada kooli kultuuri, õpilaste huvisid, traditsioone, õppekeskkonda ja -tegevusi. Liikumispädevuseni jõudmisel on oluline arvestada, et õpitulemused on seotud nii õppeprotsessiga kui ka –tulemusega, kusjuures teatud juhtudel peegeldab õpitulemus protsessi. Järgnevalt on toodud viie valdkonna kirjeldused:

LIIKUMISOSKUSED. Liikumisoskuste omandamine toimub nelja liikumisoskuste alarühma kaudu:

- **Edasiliikumisoskused:** kõndimise-, jooksmise-, hüppamise-, ronimiseoskus, oskus liikuda rütmis- ja muusikas ja koostöös teistega. Ujumiseoskus.
- **Vahendil liikumisoskus:** oskus liikuda vahendil.
- **Vahendi käsitemisoskused:** oskus visata, püüda, põrgatada ja lüüa vahendit käe, jala ja vahendiga.
- **Oskus kontrollida keha asendites ja liikumisel:** oskus säilitada tasakaalu asendis, liikumisel ja nende kombinatsioonides.

Liikumisoskuste valdkonnas tegeletakse kõikide oskustega kooliastme jooksul eesmärgiga, et õpilane omandab mitmekülgsed liikumisoskused. Liikumisoskuste õppimisel ja omandamisel seostatakse õpitavat selle kasutamisega väljaspool õppetundi.

TERVIS JA KEHALISED VÕIMED. Õpilane omandab teadmised tervise ja oskustega seotud kehalistest võimetest ja nende arendamisest. Tervise ja seotud kehaliste võimete nagu aeroobne vastupidavus, jõud ja paindumus mõõtmine toimub kõikidel õpilastel vähemalt üks kord kooliastme jooksul. Selle peamine eesmärk on, et õpilased oleksid teadlikud enda tervise ja seotud kehalistest võimetest ja see motiveeriks neid enda kehalisi võimeid arendama. Lisa eesmärgiks on saada regulaarset tagasisidet Eesti õpilaste tervise ja seotud kehalistest võimetest. Tagasiside on individuaalne ja ei ole hinde panemise aluseks vaid teadlikkuse tõstmiseks kehalisest vormisolekust. Kehaliste võimete mõõtmise tulemusi analüüsitakse nii, et see tõstaks õpilase motivatsiooni enda arendamiseks ning toetaks objektiivselt enesehinnangut. Peetakse kinni individuaalse lähenemise põhimõttest ja jälgitakse tundlike isiklike teemade käsitlemisel konfidentsiaalsust ja inimlikkust. Märgatakse õpilasi, kes mingil põhjusel ei ole teistega koos sooritusi valmis tegema ning sellise õpilasega suheldakse, toetatakse ning talle antakse individuaalse sooritamise võimalusi, suunatakse teda arenema enesekindlamaks.

KEHALINE AKTIIVSUS. Õpilane omandab teadmised ja oskused tervislikust kehalisest aktiivsusest olles kehaliselt ja vaimselt aktiivne õppeprotsessis osaleja. Õpilased, kelle tervislik seisund ei võimalda kõiki liikumisõpetuse tegevusi teha või suurel intensiivsusel liikuda osalevad liikumisõpetuses nii, et nad on kaasatud tervislikule seisundile vastavalt. Tundi planeerides arvestatakse, et õpilaste kehalise aktiivsuse tase tunnis sõltub ka sellest, kas õpilane vajab haigusest taastumiseks aega. Koolis mõeldakse läbi, kuidas konfidentsiaalne terviseinfo, mida liikumisõpetuse õpetaja oma töö kavandamiseks võib vajada, õnnestuks läbi usaldusliku suhte koduga õpetajani tuua. Õpetaja aitab usaldusliku suhte tekkimisele kaasa teavitades lapsevanemaid juba õppeperioodi alguses, millised on võimalikud õppeülesanded liikumisõpetuses tervisliku erivajadusega õpilastele.

LIIKUMINE JA KULTUUR. Õpilane mõistab liikumise ja kultuuri seost mitmekülgselt, sh väljaspool kooli keskkonda toimuvate tegevuste kaudu. Läbivad eesmärgid on: ohutu liikumine ja isiklik hügieen, kogemused väljaspool kooli toimuvast liikumis- või spordiüritusest osaleja või vabatahtlikuna, ausa mängu põhimõtete järgimine, loodusliikumine ja teadmised liikumis-

ja sporditraditsioonidest. Õpetaja kujundab järjepidevalt enda eeskujuga väärtusi ja hoiakuid. Õpilase isiklike hügieeniga seotud harjumuste korrigeerimine toimub delikaatselt nii, et see ei riiva õpilase eneseväärikust. Üks osa liikumisega seotud kultuurist on suhtlemiskultuur. Liikumisõpetuse tundides on oluline olla tähelepanelik õpilaste omavahelise suhtlemiskultuuri suhtes. Õpetajal on oluline võtta aega ebasobiva käitumise positiivses suunas korrigeerimiseks. **VAIMNE JA KEHALINE TASAKAAL.** Õpilane omandab teadmised ja oskused, kuidas hoida vaimset ja kehalist tasakaalu ja mõistab, et saab ise enda vaimset ja kehalist seisundit reguleerida. Liikumisõpetuse õpetajal on oluline mõista vaimse ja kehalise tasakaalu saavutamiseks sobilike harjutuste õpetamist ja koolis arendada liikumisõpetuse õpetajate vastavaid professionaalseid pädevusi.

ÕPPETEGEVUSED

Õppeprotsess on ülesehitatud selliselt, et võimaldab vastata küsimusele, milliste eesmärkide nimel tegevused toimuvad ja kuidas on need seotud elukestva liikumisharrastusega. Õpilase eneseanalüüs on õppeprotsessi loomulik osa. Õpilane koostab lühikese eneseanalüüsi läbivalt õppeprotsessi jooksul, kuid põhjalikuma eneseanalüüsi vähemalt kord õppeaasta jooksul.

Liikumisõpetuse ainekava lahutamatu osa on õppeprotsessi kirjeldus, mis toob välja nii kasutatavad mõisted, õppeprotsessi korralduslikud alused, õpetaja tegevuse põhimõtted ja õppesisu näited.

Õpetaja juhib õppeprotsessi nii, et õpilane on motiveeritud liikuma ning mõistab selle seost tervisega ja enda vastutust tervise hoidmisel.

Liikumisõpetus on kohustuslik õppeaine põhikooli kõikides kooliastmetes. Taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti.

Nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestades, et taotletavad õpitulemused ja õppe- ja kasvatusesmärgid on saavutatavad.

LÕIMING	
Eesti keel	Liikumisalased mõisted ja terminoloogia, selle kasutamine suulise ja kirjaliku eneseväljendusvahendina.
Matemaatika	Matemaatiliste mõistete ja oskuste seostamine liikumisega.
Tehnoloogia ning Käsitöö ja kodundus	Lõiming toetab endale liikumis- ja spordivahendite loomist.
Inimeseõpetus	Liikumistegevused toetavad mõistmist sotsiaalainete teemadest rõhuasetusega liikumisega seotud minapildi ja enesehinnangu kujunemisel, tervisliku eluviiside komponentidel, stressi ja pinge ennetamise ja maandamise võimalustel, inimese liikumisharrastusega seotud huvidel ja liikumise olulisusel nii füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele tervisele.
Kunstiõpetus ja muusikaõpetus	Liikumine kui kunst. Liikumise ja muusika üksteist toetavad seosed: liikumine muusikas, liikumise loomine vastavalt muusikale.

Loodusõpetus	Liikumise seos erinevate loodusainete teemade ja mõistetega. Rõhuasetused on toitumise ja liikumise seosel, inimese tugi- ja liikumiselundkonnal ja liikumise mõjul tugi- ja liikumiselundkonnale.
Võõrkeeled	Suhtlemine võõrkeeles liikumistegevuse käigus; liikumisalane võõrkeelne terminoloogia; võõrkeelsete infoallikate kasutamine liikumisalase info otsimiseks.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja liikumine ja sport kultuuri osana; loodusliikumine; kokkupuude teiste kultuuride ja nende liikumistavadega; liikumisega seotud tunniväline tegevus; liikumise- ja kultuuritraditsioonid paikkonnas ja ühiskonnas; liikumise seostamine erinevate kultuurinähtustega (teater, muusika, film jne);
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja koostöö teiste inimestega erinevates situatsioonides; enda tervise eest vastutuse võtmine; arvestamine teiste inimeste erisustega; kogemuste ja sotsiaalsete oskuste seostamine isikliku arengu ja võimaluste laienemisega tööturul;
Enesemääratluspädevus	enda tugevate ja nõrkade külgede teadvustamine; suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma liikumisharjumisi ja võimekust; tahe analüüsida enda liikumistegevust ja tulemust, ning ennast liikuva inimesena; eneseanalüüs lisaks õppeaine spetsiifilisele keskendub ka inimesele kui tervikule - mida sain teada endast kui inimesest tänu liikumisele;
Õpipädevus	õppimise eesmärgistamine ja tähenduse loomine; erinevate õpistrateegiate kasutamine enda oskuste arendamiseks ja liikumisharjumuse kujundamiseks; liikumisalane loovtöö;
Suhtluspädevus	koostööle suunatud ülesanded ja tegevused, mis toetavad ühiselt uute teadmiste ja oskusteni jõudmist; paaris- ja rühmategevused ühtsete eesmärkide saavutamiseks; erinevad rollid rühmas;
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja kehaliste võimete ja kehalise aktiivsuse mõõtmine ja analüüs; tehnoloogiliste vahendite kasutamine liikumistegevuste ja kehalise aktiivsuse mõõtmiseks, soorituse parandamiseks ja analüüsiks, sh seoste loomine ja järelduste tegemine.
Ettevõtlikkuspädevus	uute ideede loomine ja ellu viimine; liikumisega seotud projekti tegevused, sh ka liikumiseks sobivat füüsilist keskkonda kujundavad; loovtööd jne;
Digipädevus	riist- ja tarkvara kasutamine õppeprotsessis: kehalise aktiivsuse mõõtmine, erineva harjutusvara rakendused.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	õppeaine toetab õpilase teadlikkust liikumisega seotud kutsevalikutest ja tervise hoidmise tähtsust igas eluvaldkonnas;
Keskkond ja jätkusuutlik areng	õppeaine toetab keskkonnateadliku inimese kujunemist erinevate tegevuste kaudu nii sise- kui ka väliskeskkonnas, sh looduskeskkonnas;
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	õppeaine toetab õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks koostöiste ja ettevõtlikkust toetavate ülesannete kaudu, traditsioone toetavate ja vaba aja ning kooli keskkonda seostavate liikumisürituste kaudu;
Kultuuriline identiteet	õppeaine toetab õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab liikumist kultuuri osana, sh teab omakultuuri traditsioone (nt tantsupidu); omab teadmisi kultuuride muutumisest ajaloo vältel (nt muutused nais- ja meessoo spordialades; traditsiooniliste spordialade muutumine jne).
Teabekeskond	õpilane suudab kriitiliselt analüüsida liikumisega seotud infot;
Tehnoloogia ja innovatsioon	õpilane kasutab tehnoloogiaid eesmärgipäraselt (nt objektiivse info saamine video või kehalist aktiivsust mõõtvate rakenduste vahendusel);
Tervis ja ohutus	liikumisõpetuse valdkondade õpitulemused toetavad õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks;
Väärtused ja kõlblus	õppeaine toetab ühiskonnas üldtunnustatud väärtuste ja kõlbluspõhimõtete kujunemist läbivaldt õppeprotsessi jooksul reeglite, ohutuse ja ausa mängu põhimõtete järgimise ja õpetaja eeskuju kaudu.

ÕPIKESKKOND

Liikumisõpetusetunnid korraldatakse:

- sise- ja õuekeskkonnas;
- sisekeskkonnas viiakse tunnid läbi ruumides, mis võimaldavad saavutada ainekavas toodud õpitulemusi. Nendeks on võimalik, ujula, aula, klassiruumid või muud ruumid, mis on kohandatud vastavaks tegevuseks;
- õuekeskkond toetab õpitulemusteni jõudmist ja liikumisõpetuses omandatud oskuste kasutamist ja arendamist pakkudes mitmekesiseid liikumisvõimalusi erinevatele vanuserühmadele;
- nii, et õpilastel on võimalus kasutada rõivistuid ning pesemisruume.

ÕPITULEMUSED

LIIKUMISOSKUSED

I kooliastme lõpuks õpilane:

- kasutab edasiliikumisoskuseid harjutustes ja liikumismängudes erinevates keskkondades, rütmi ja muusika saatel, tantsulistes liikumistes, koostöös paarilise- ja rühmaga;
- oskab liikuda tuttavas keskkonnas määrates asukohta ja suunda;
- oskab liikuda vahendil harjutustes ja liikumismängudes;
- arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid;
- oskab käsitseda vahendit harjutustes ja liikumismängudeks;
- arvestab kaaslastega liikumismängudes ja harjutuste sooritamisel;
- oskab hoida tasakaalu asendites, liikumistel ja nende kombinatsioonides;
- kirjeldab enda liikumisoskuseid;
- oskab ujuda, sealhulgas sukelduda, vee pinnal hõljuda, rinnuli ja selili asendis kokku 200 meetrit edasi liikuda;
- hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutuslaseid oskusi.

TERVIS JA KEHALISED VÕIMED

- oskab mõõta õpetaja juhendamisel kehalisi võimeid.

KEHALINE AKTIIVSUS

- teab, kui palju peab kehaliselt aktiivne laps igapäevaselt liikuma;
- oskab sooritada taastumist toetavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;
- oskab märgata abi vajamist ja kutsuda abi.

LIIKUMINE JA KULTUUR

- oskab kirjeldada kogemust, mille ta on saanud väljaspool kooli toimuval liikumisüritusel osalejana või vaatlejana;
- teab ja järgib üldiselt ausa mängu põhimõtteid;
- oskab nimetada Eesti sportlasi ja liikumisüritusi;
- teab ja järgib isiklikku hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- oskab valida sobiliku riietuse liikumiseks erinevates keskkondades;
- teab, milliseid võimalusi pakub liikumiseks looduskeskkond;
- kirjeldab liikumise ja kultuuri seoseid isikliku kogemuse põhjal.

VAIMNE JA KEHALINE TASAKAAL

- oskab sooritada vaimset ja kehalist tasakaalu soodustavaid tegevusi õpetaja juhendamisel.

HINDAMINE

Õppimist toetav hindamine on õppeprotsessi osa ja koosneb kujundavast ja kokkuvõtvast hindamisest. Kokkuvõtval hindamisel lähtutakse riikliku õppekava üldosas hindamise kohta sätestatust ja selle alusel koostatud kooli hindamisjuhendist. Erinevatele osapooltele on perioodi alguses selge, millise õpitulemuse poole, milliste õpiülesannetega liigutakse.

Hindamiskriteeriumid on seotud õpitulemustega, s.t hindamise kaudu antakse tagasisidet õppeprotsessi jooksul omandatud teadmiste, oskuste, protsessi ja selle tulemusel toimunud arengu kohta. Arengu all mõeldakse õppeprotsessi tulemusel toimunud muutusi.

Õpitulemusteni jõudmiseks ja nende tagasisidestamiseks on piisavalt aega. Õppimise süvendamiseks kasutatakse õppeprotsessi jooksul lisaks õpetajapoolsele hindamisele ka enese hindamist. Üks osa kooliastme kokkuvõtvast hindamisest on õpilase eneseanalüüs.

Õppeaine nimetus:	Draamaõpetus
--------------------------	---------------------

Koostaja(d):	Kadri Kosk
Klass:	1. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

DRAAMAÕPETUSE KONTSEPTSIOON

„Kooliharidus peaks võimalikult palju aitama emotsionaalselt värvipimedatel lastel saada nägijaks, sest see on võimalik. Meid kõiki peaks huvitama, millise sisemise tundeilma ja moraalsed tõekspidamised kool oma õpilastes kujundab, sest ühel hetkel väljuvad noored sellest kontrollitud institutsioonist ning neist saavad meie kõigi naabrid, äripartnerid, tööandjad, töötajad, kliendid, hooldajad, kaasreisijad või meie laste elukaaslased. Emotsionaalse intelligentsuse osised on lisaks empaatilisusele muuseas enesekontroll, innukus, püsivus ja oskus ennast motiveerida“ (Hein 2014: 27). Draamaõppe süstemaatilisus ja loovus aitavad vaieldamatult kaasa nii emotsionaalse kui ka sotsiaalse intelligentsuse arengule, seega tervikliku ja õnneliku inimese loomisele. Mida varem sellega alustada, seda parem.

Draamaõpetuses õppimine:

- toetab hariduslike erivajadustega õpilast;
- soodustab koostööd;
- aitab süüvida inimkogemuste probleemidesse;
- arendab loovat ja kriitilist mõtlemist;
- arendab empaatiavõimet ja aitab end teistega samastada;
- toetab esinemisjulgust ja avatust
- kasvatab vastutustunnet
- aitab kaasa tekstist arusaamisele ja tekstiloomele
- arendab nii kehalist kui suulist eneseväljendusoskust

Eelnev nimekiri mitte ainult ei loo kasvulava tulevase täisväärtusliku inimese arenguks, vaid toetab igakülgset teiste ainete õppimist ja õpetamist.

Õpe toimub kõikidel klassidel kord nädalas ja tagasisidestatakse jooksvalt igas tunnis ning kokkuvõtvad hinnangud tulevad kord poolaastas. Esimene poolaasta pädib etüüdidega kooli sünnipäevaks ja jõuluetüüdidega, teine poolaasta kevadise ühise etenduste päevaga, mil draamaõppe läbinud klassid oma lavastusi esitlevad. Eesmärk ei ole lavastuse valmimine iseenesest, vaid kindlasti protsess ise ja selle käigus toimuv avastamine ja avanemine.

Draamakursuse alustamine seisneb eneseavastamises ja grupiloomes. On väga oluline leida grupidünaamika ja luua ühtne energia, et üldse midagi saaks sündida. Edasi süvenetakse juba lavastuse loomesse.

ÕPPESISU

Esimene poolaasta

Algastmes on esimene poolaasta mänguline ja koosneb erinevatest liikumis- ja sõnamängudest (improvisatsioonilised etüüdid, mängud ja harjutused, jutu vestmine, muinasjutud, lood elust enesest, uudised, kuulamisülesanded, töö ja mäng tekstidega, kui võimalik, siis teatrikülastus ja selle analüüs).

Esimesel poolaastal avastatakse eelkõige iseennast ja gruppi. Poolaasta väljundiks on jõuludeks jõuluetüüdid.

Teine poolaasta

Hakatakse keskenduma enam tekstile ja valmistuma konkreetseks lavastuseks. Iga klassiga töötatakse näidendiga, millest saab ühtlasi ka teise poolaasta väljund.

HINDAMINE

Esimese poolaasta hinnang

Oskad kaasõpilasi kuulata ja nende eripäradega arvestada. Suhtud ülesande täitmisesse pühendumusega, pead kinni kokkulepetest. Osaled aktiivselt koostegevustes. Tunned rõõmu liikumisest ja loovast eneseväljendusest. Panustad esinemisse vastutustundega.

Teise poolaasta hinnang

Oled tähelepanelik vaataja ja kuulaja. Oled julge oma arvamuse avaldamises. Tunnustad ja abistad teisi, oskad hinnata enese ja kaaslaste töö tulemusi. Tahad ennast selgelt ja arusaadavalt väljendada. Suudad keskenduda ülesannete täitmisele. Oled rühmatöös aktiivne. Näed ja hindad enda rolli loodavas näidendis.

2. KLASSI ÜLDÕPETUSE SELGITUS

Tartu Raatuse Koolis on 1.-3. klasside õppetöö korraldatud üldõpetuse põhimõtteid järgides. Tunniplaanis pole eraldi õppeaineid: eesti keel, matemaatika, loodusõpetus (PRÕK). Nimetatud õppeaineid koondab üldnimetus üldõpetus. Üldõpetus õpetab lapsi varakult seoseid looma, et tekiks terviklikum maailmapilt. Teemakeskse õppe juures peetakse silmas ka aine mahtu, aine-ja ainevaldkonna pädevusi ja eesmärke, üldpädevusi. Õppeained, mis üldõpetusest välja jäid (muusika, loovaine, liikumisõpetus, võõrkeel, draama), on võimalusel siiski õpetajate koostöö tulemusel lõimitud käsitluses oleva teemaga. Õppeainete lõimingud võivad tuleneda ka sellest, milliseid õppeaineid klassiõpetaja ise õpetab.

- Üldõppe eesmärke toetavad Mauruse kirjastuse õppevara töökavad (avaneb [siit](#)).
- Esimese klassi metateemad on: **Taimed** (avaneb [siit](#)), **Loomad**. (avaneb [siit](#)) ja **Tervislik toitumine** (avaneb [siit](#)).

Üldõpetuslikud teemad 2. klassis:

- Taimeriik
- Loomariik
- Inimene
- Ilm
- Tervislik eluviis
- Aastaajad
- Tähtpäevad

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK eesti keel)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	7 tundi nädalas, 245 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Eesti keele õpetus taotleb, et õpilane:

- õpib mõtestatult lugema ja kirjutama oma loomevõime ja eluliste vajaduste kohaseid eri liiki tekste;
- õpib koolis ja koolivälises suulises suhtluses selgelt väljenduma;
- arendab oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust, omandab (esmase) õigekirjaoskuse;
- huvitub raamatutest ning loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- analüüsib tekste ja oma tegevust õpetaja juhiste kohaselt;
- austab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja tahab õigesti kõnelda ja kirjutada;
- õpib hankima teavet teatmeteostest, lasteajakirjadest ning lihtsamatest sõnaraamatutest;
- õpib kasutama veebimaterjale.

Algklassilapse tahteline tähelepanu on vähepüsiv ning vajab tahtmatule tähelepanule ümberlülitumiseks huvi toetust. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivõppe meetodeid (arutelu, ajurünnak, rollimäng, struktureeritud tegevus, rühma- ja paaristegevus jt) kus laps saab õppimise käigus olla aktiivne osaline ja omandab teadmisi ja oskusi suhteliselt kergemini ja kiiremini.

ÕPPESISU

Terviklikkus:

Kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine on omavahel seotud, kas:

- tunni teema;
- lugemispala;
- situatsiooni kaudu.

Grammatikateema/õigekirjaküsimus tuleneb, kas:

- tekstist;
- lapse enda kirjutisest;
- situatsioonist.

Teadlikkus

Suunatakse lapsi oma keelekasutust jälgima, analüüsima, parandama:

- Kuidas ma kuulan, räägin, loen, kirjutatan?
- Mis mul tuleb hästi välja, mis halvemini?
- Mida ma peaksin veel õppima?
- Kes mind õpetada saab/ oskab?
- Kuidas ma ise ennast aidata saan?

Suunatakse last oma/sõbra kirjalikku tööd kontrollima (üksi ja koos kaaslastega) ning parandama, et tekiks keeletunnetus ja harjumus mõelda oma töö õigsuse üle. Harjutatakse õpilasi ise leidma (üksi või kaaslasega) õigeid lahendusi. Analüüsitakse üheskoos konstruktiivselt oma ja teiste keelekasutust.

Kommunikatiivsus

- Püütakse igale keelelisele tegevusele leida mingi konkreetne otstarve ja auditoorium.
- Kasutatakse võimalikult palju suhtlemisel põhinevaid tegevusi.
- Kuulatakse kedagi mingil konkreetsel põhjusel.
- Räägitakse kellelegi millestki mingil põhjusel.
- Kirjutatakse erinevaid tekste erinevale lugejaskonnale.
- Lastakse õpilastel õppetöö käigus omavahel suhelda – arutleda, analüüsida, otsida/ leida õigeid vastuseid, mingit infot jne.

Suuline keelekasutus

Kuulamine

- Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.

- Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Kõnelemine

- Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale.
- Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.
- Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.
- Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.
- Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
- Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
- Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine.
- Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.
- Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.

Lugemine

- Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
- Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.
- Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
- Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust.
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.
- Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.
- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.
- Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
- Tekstiliiikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.
- Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.
- Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).
- Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.

Kirjutamine

Kirjatehnika

- Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja tintenpeniga, joonistähete kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste ja suurte kirjatähete tähekuju kinnistamine. Tähtede seostamine.
- Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.

Kirjalik tekstiloome

- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).
- Jutu kirjutamine pildi täiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine.
- Loovjutu kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi).

Õigekeelsus

- Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute häälimine ja märkimine kirjas. Sõna ja lause kirjutamine.

- Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi tundmine. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. I ja j ning h sõna alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese-, looma- ja kohanimeses.
- Liitsõna tundmine ja moodustamine.
- Sõnade lõpu õigekiri – *d* ja *-vad* (mitmus) ning *-b* (teigusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.
- Jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlause tundmine. Lause lõpumärgid. Koma lauses (teksti vaatlus).
- Suunamisel oma kirjutusvea parandamine.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).

ÕPPETEGEVUS

I Poolaasta. Suuline keelekasutus

- Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ja arutelu osalemine.
- Jutustamine iseendaga seotud sündmustest ja nende põhjal saadud kogemustest.
- Teksti põhjal küsimuste koostamine ning neile vastuste leidmine.
- Tööjuhendi lugemine, juhendi mõistmine.
- Luuletuse ilmeka esitamine.
- Pildi, pildiseeria ja märksõnade järgi jutustamine.

Lugemine

- Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine ja mõistmine.
- Tutvumine õpikuga (õpiku ülesehitus).
- Luuletuse; ilukirjandusliku, teabe- ja tarbeteksti lugemine ja loetu mõistmine.
- Töö sõnavaraga (loetu mõistmiseks, silmaringi avardamiseks).
- Vanasõnad ja kõnekäänud.
- Erinevate lastekirjanike looming.

Kirjutamine

- Kirjatähed.
- Häälik ja täht.
- Täis- ja kaashäälikud ning nende pikkused.
- Tähestik ning tähestikuline järjekord.
- Täis- ja kaashäälikuühend.
- *K*, *p* või *t* eesti omasõnade alguses.
- Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
- Sulghäälik *s-i* ja *h* kõrval.
- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus.
- Suur algustäht lause alguses ja nimeses.
- Lauselõpumärk.
- *H* sõna alguses.
- Sama- ja vastandtähtendusega sõnad.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).
- Sõnadest ja lausetest jutu moodustamine.

Digivahendite kasutamine

- Vajaliku info leidmine veebimaterjale kasutades.
- Erinevate keskkondade (Padlet, Wordart jne) kasutamine.
- Õppemängude (Kahoot, LearningApps jne) kasutamine.

II Poolaasta. Suuline keelekasutus

- Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ja arutelu osalemine.
- Jutustamine iseendaga seotud sündmustest ja nende põhjal saadud kogemustest.
- Teksti põhjal küsimuste koostamine ning neile vastuste leidmine.

- Tööjuhendi lugemine, juhendi mõistmine.
- Küsisõnade *kes?*, *mis?*, *missugune? kellega?*, *millega? kellela?*, *millleta?*, *kellesse?*, *millesse?* abil küsimuste esitamine.

- Küsimustele täislausega vastamine.

Lugemine

- Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine.
- Luuletuse; ilukirjandusliku, teabe- ja tarbeteksti lugemine.
- Töö sõnavaraga (loetu mõistmiseks, silmaringi avardamiseks).
- Vanasõnad, mõistatused ja kõnekäänud.
- Osalistega lugemine.
- Erinevate lastekirjanike looming.

Kirjutamine

- Tegusõna pöördelõpud.
- *Ma, sa, ta, me, te, nad* õigekiri.
- Omadussõnad.
- Liitsõnade moodustamine.
- Silbitamine ja poolitamine.
- *I ja j* õigekiri.
- Sidesõnad, koma kasutamine lauses.
- Loovjutu kirjutamine.
- Kirja kirjutamine näidise järgi, ümbriku vormistamine.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).

Digivahendite kasutamine

- Vajaliku info leidmine veebimaterjale kasutades.
- Erinevate keskkondade (Padlet, Wordart jne) kasutamine.
- Õppemängude (Kahoot, LearningApps jne) kasutamine.

LÕIMING	
<p>Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, ainetevaheline ehk interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub üldõppe põhimõtetest, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.</p>	
Eesti keel ja kirjandus	<p>Eesti keele tundides arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpitakse lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendatakse kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardatakse maailmapilti; õpitakse kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, tööjuhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpitakse koostama ning vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjutakse kasutama eri liiki sõna- ning käsiraamatuid</p>
Matemaatika	<p>Eesti keele tundides arendatav lugemisoskus soodustab matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.</p>

Loodusained	Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane õpib õigesti kirjutama kohanimedid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalased tekstid õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad väärtustada ja tunda õppida loodust.
Loovaine	Illustratsioonide vaatluse soodustab kunstialaste väljendusvahendite eripära mõistmist.
Muusikaõpetus	Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest.
Liikumisõpetus	Eesti keele tundides õpitav sõnavara toetab õpilase tervisekasvatust ning aitab ainealaste mõistete omandamist kehalise kasvatus tundides. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

ÜLDPÄDEVUSED	
<p>Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused (väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatikapädevus, ettevõtlikkuspädevus) rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.</p>	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Loetava ilukirjanduse ja aimetekstide alusel kujunevad õpilases esteetilis-emotsionaalsed ja kultuurilised väärtused. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Emakeele õpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Emakeele tundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütlemas, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetilisel ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus	Enesemääratluspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetavad erinevad lugemispalad kui ka õpilase igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide üle arutlemine. Enesemääratluse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning emakeele oskuse rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Õpipädevus	Eesti keele õppimine arendab olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erineva teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, mitmesuguste tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.
Suhtluspädevus	Õpilane suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust. Arendades igapäevaselt sõnavara, esitletakse ja kirjeldatakse loovtöid, tutvustatakse ning põhjendatakse oma seisukohti.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilase osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Digipädevus	Õpilane suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvus õpi-, elu- ja

		töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond jätkusuutlik areng	ja	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ettevõtlikkus	ja	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatus e tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet		Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond		Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon		Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus		Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele
Väärtused ja kõlblus		Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

ÕPITULEMUSED

Suuline keelekasutus

2. klassi lõpetaja:

- kuulab õpetajat ja kaaslast, osaleb arutelus;
- jutustab iseendaga seotud sündmustest ja nende põhjal saadud kogemustest;
- loeb ja mõistab tööjuhendit;
- koostab teksti põhjal küsimusi;
- vastab küsimustele täislausetega;
- esitab ilmekalt luuletuse;
- jutustab pildi, pildiseeria ja märksõnade järgi.

Lugemine

- loeb luuletust; ilukirjanduslikku, teabe- ja tarbeteksti;
- loeb osalistega;
- kuulab kaaslase ja õpetaja ettelugemist;
- mõistab loetut ja kuuldut eakohasel tasemel;
- kasutab õpitud sõnavara;
- on tuttav erinevate lastekirjanike loominguga.

Kirjutamine

- kirjutab kirjatahti õigete tähekujuudega;
- eristab häälikut ja tähte;
- tunneb täis- ja kaashäälikuid ning eristab nende pikkusi;
- tunneb tähestikku ning tähestikulist järjekorda;
- tunneb täis- ja kaashäälikuühendit;
- kirjutab *k*, *p* või *t* eesti omasõnade algusesse;
- kirjutab sulghääliku *s*-i ja *h* kõrvale;
- kirjutab suure algustähe lause alguses ja nimeses;
- lõpetab lause õige lauselõpumärgiga;
- moodustab liitsõnu;
- kirjutab tarbeteksti näidise järgi: kutse, õnnitus;
- kirjutab näidise järgi kirja ja vormistab ümbriku;
- kirjutab loovjutukese.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-eesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguveestluste, Stuumiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

- Vainola, K., Sildre, E. Lugemik. Eesti keele õpik 2. klassile. 1. osa. Kirjastus Maurus, 2016.
Vainola, K., Sildre, E. Lugemik. Eesti keele õpik 2. klassile. 2. osa. Kirjastus Maurus, 2016.
Vainola, K., Sildre, E. Lugemiku töövihik 2. klassile. 1. osa. Kirjastus Maurus, 2016.
Vainola, K., Sildre, E. Lugemiku töövihik 2. klassile. 2. osa. Kirjastus Maurus, 2016.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-2/>

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK matemaatika)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	4 tundi nädalas, 140 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Üldõpetuse matemaatika alused:

- Õpetada kirjutama, lugema ja loendama arve 1000 piires ning mõistma naturaalarvude ehitust.
- Õpetada teostama aritmeetilisi tehteid suuliselt ja kirjalikult (liitmine- lahutamine 100 piires, korrutamine- jagamine 20 piires).
- Õpetada leidma avaldises puuduvat tehtekomponenti proovimise ning analüüsimise teel.
- Õpetada koostama, analüüsima ning lahendama ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid.
- Kujundada arusaamine ruumilistest, tasapinnalistest, lineaarsetest kujunditest ning õpetada joonestama geomeetrilisi kujundeid.
- Anda ülevaade ning praktiline kogemus pikkuse (km, cm, m, mm, dm), massi (g, kg), mahu (dl, l) ja raha (€, s) mõõtmistest.
- Õpetada mõistma aegruumilisi mõisteid ning nendevahelisi seoseid.
- Õpilased teevad tutvust osa ja terviku leidmise ülesannetega.

ÕPPESISU

1. poolaasta

- Arvud 0-100 (järjestamine, võrdlemine). Arvujärgud (ühelised, kümnelised).
- Arvutamine 20 piires üleminekuga ja 100 piires üleminekuta.
- Liitmis- ja lahutamistehte liikmed.
- Sirglõik (mõõtmine ja etteantud pikkusega joonestamine).
- Tasapinnalised kujundid (ristkülik, ruut, kolmnurk, ring).
- Ruumilised kujundid (silinder, koonus, kera, risttahukas, kuup, püramiid).
- Pikkusühikud (millimeeter, sentimeeter, detsimeeter, meeter, kilomeeter).
- Termomeeter.
- Massi- ja mahuühikud (gramm, kilogramm; liiter).
- Ajaühikud (tund, minut ja sekund; päev, nädal, kuu, aasta).
- Kell (hommikused ja õhtused kellaajad).
- Tekstülesanded.

2. poolaasta

- Arvud 0-1000 (järjestamine, võrdlemine). Arvujärgud (ühelised, kümnelised, sajalisel).
- Liitmine ja lahutamine 100 piires üleminekuga.
- Täiskümnete ja –sadade liitmine ja lahutamine 1000 piires.
- Täht arvu tähisena.
- Korrutamise seos liitmisega. Korrutamise seadus.
- Korrutamine ja jagamine arvudega 2, 3, 4 ja 5.

- Tutvumine arvude 6, 7, 8 ja 9 korrutamise ja jagamisega.
- Tehete järjekord avaldises.
- Tekstülesanded.

LÕIMING	
<p>Matemaatikaõpetus lõimitakse teiste ainevaldkondade õpetusega kahel moel. Ühelt poolt kujuneb õpilastel teistes ainevaldkondades rakendatavate matemaatiliste meetodite kasutamise kaudu arusaamine matemaatikast kui oma universaalse keele ja meetoditega teisi ainevaldkondi toetavast ning lõimivast baasteadusest. Teiselt poolt annab teistest ainevaldkondadest ja reaalsusest tulenevate ülesannete kasutamine matemaatikakursuses õpilastele ettekujutuse matemaatika rakendusvõimalustest ning tihedast seotusest õpilasi ümbritseva maailmaga. Peale selle on ainete lõimimise võimalused koostöös tehtavad õpilaste ühisprojektid, uurimistööd, õppekäigud ja muu ühistegevus.</p>	
Eesti keel ja kirjandus	Reeglite kasutamine, häälikute pikkus, funktsionaalne lugemine, tabelite ja diagrammide lugemine ning mõistmine, paberil orienteerumine.
Loodusained	Matemaatika annab vahendid looduse uurimiseks.
Loovaine	Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega (nt sümmeetria). Võimaldab arendada tasapinnalist ja ruumilist mõtlemist.
Muusikaõpetus	Takt, taktimõõt, võrdlemine, loogika, joon, sümbolid, helipikkused, helikõrgused, laulu osad, võrdlus, loendamine, mälu.
Liikumisõpetus	Erinevate pikkuste ja aja tajumine ning mõõtmine, kujundid liikumisel.
Võõrkeeled	Matemaatikas kasutatakse rohkesti võõrkeelseid termineid, mille algkeelne tähendus tuleb õpilastele teadvustada.

ÜLDPÄDEVUSED	
<p>Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega. Algõpetuses kasutatakse erinevaid lõimingu võimalusi, et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub üldõppe elementidest. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.</p>	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus

	ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse sellesisuliste tekstülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöös on võimalik arendada koostööoskust.
Enesemääratluspädevus	Matemaatikat õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.
Õpipädevus	Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, otstarbekate võtete otsingu ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Õpilases kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada üksnes tema enda iseseisva mõtlemise teel.
Suhtluspädevus	Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese ja teoreeme sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalikku infot. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek erinevatel viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud info mõistmiseks, seostamiseks ja edastamiseks.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Matemaatikapädevus tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatikapädevus hõlmab üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatikapädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümbolite, valemite, graafikute, tabelite, diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust. Matemaatikapädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu,

	matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.
Ettevõtlikkuspädevus	Selle pädevuse arendamine on matemaatikas kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuritakse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende headust. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu.
Digipädevus	On kokku puutunud erinevate digitehnoloogia võimalustega õpetaja vahendusel.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas. Õpilane tutvub lihtsamate elukutsetega ennekoike oma pere tasandil.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust igapäevaste kodu- ja koolielu näidete varal.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks (klassi, kooli - ja kooli tasandil).
Kultuuriline identiteet	taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust.
Teabekeskond	õpilane on kokku puutunud erinevate teabekeskondadega.
Tehnoloogia ja innovatsioon	erinevate loovust ergutavate tööülesannete varal.
Tervis ja ohutus	taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on

	võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
Väärtused ja kõlblus	taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli.

ÕPITULEMUSED

Arvutamine

2. klassi lõpetaja:

- loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 1000;
- nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;
- selgitab arv võrduse ja võrratuse erinevat tähendust;
- võrdleb mitme liitmis- või lahutamistehtega arvavaldiste väärtusi;
- nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajalised); määrab nende arvu;
- esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümneliste summana;
- esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana;
- selgitab ja kasutab õigesti mõisteid *vähendada teatud arvu võrra, suurendada teatud arvu võrra*;
- nimetab liitmistehte liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehte liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe);
- liidab ja lahutab peast 20 piires;
- arvutab enam kui kahe tehtega liitmis- ja lahutamisesandeid;
- liidab peast ühekohalist arvu ühe- ja kahekohalise arvuga 100 piires;
- lahutab peast kahekohalisest arvust ühekohalist arvu 100 piires;
- liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires;
- selgitab korrutamist liitmise kaudu;
- korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega;
- selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu;
- leiab tähe arv väärtuse võrdustes proovimise või analoogia teel;
- täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtvaldis;

Mõõtmine ja tekstülesanded

- kirjeldab pikkusühikut kilomeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab kilomeetri tähist km;
- selgitab helkuri kandmise olulisust lahendatud praktiliste ülesannete põhjal;
- hindab pikkust silma järgi (täismeeetrites või täissentimeetrites);
- teisendab meetrid detsimeetriteks, detsimeetrid sentimeetriteks;
- kirjeldab massiühikuid kilogramm ja gramm tuttavate suuruste kaudu;
- võrdleb erinevate esemete masse;
- kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu;
- kasutab ajaühikute lühendeid h, min, s;
- kirjeldab ajaühikuid pool, veerand ja kolmveerand tundi oma elus toimuvate sündmuste abil;
- nimetab täistundide arvu ööpäevas ja arvutab täistundidega;
- loeb kellaega (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand);
- tunneb kalendrit ja seostab seda oma elutegevuste ja sündmustega;
- kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade;

- arvutab nimega arvudega.
- lahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires,
- koostab ühetehtelisi tekstülesandeid igapäevaelu teemadel;
- lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid;
- hindab ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

Geomeetrilised kujundid

- mõõdab sentimeetrites, tähistab ja loeb lõigu pikkust ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga külgede pikkusi;
- joonestab antud pikkusega lõigu;
- võrdleb sirglõikude pikkusi;
- eristab visuaalselt täisnurka teistest nurkadest;
- eristab nelinurkade hulgas ristkülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki;
- tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle küljed ja nurgad;
- eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest;
- kasutab sirklit ringjoone joonestamiseks;
- näitab sirkliga joonestatud ringjoone keskpunkti asukohta;
- mõõdab ringjoone keskpunkti kauguse ringjoonel olevast punktist;
- kirjeldab kuubi tahke; loendab kuubi tippe, servi, tahke;
- kirjeldab risttahuka tahke, loendab risttahuka tippe, servi ja tahke;
- eristab kolmnurkset ja nelinurkset püramiidi põhja järgi;
- leiab piltidelt ja ümbritsevast kuubi, risttahuka, püramiidi, silindri, koonuse, kera.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe- ja kasvatuseesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes õpilase arengule. Õppimist toetav hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Stuudiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Piht, M., Piht, S., Sildre, E. Matemaatika tööraamat 2. klassile 1. osa. Kirjastus Maurus, 2016.

Piht, M., Piht, S., Sildre, E. Matemaatika tööraamat 2. klassile 2. osa. Kirjastus Maurus, 2016.

Lõhmus, T., Saks, M., Matemaatika 2. klassile 1. osa. Avita Kirjastus, Tallinn 2015.

Lõhmus, T., Saks, M., Matemaatika 2. klassile 2. osa. Avita Kirjastus, Tallinn 2015.

Piht, S. Matemaatika iseseisvad tööd 2. klassile. Avita Kirjastus, Tallinn 2013.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-2/>

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK loodusõpetus)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool

Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Organismid ja elupaigad

Erinevate elukeskkondade taimede ja loomadega ning nende peamiste eluvaldustega tutvumine õpetab mõistma organismide ja elukeskkonna seoseid ning märkama elurikkust ja kohastumusi.

Inimene

Teema loob aluse inimese kui loodusteaduste uurimisobjekti ja keskkonna seoste mõistmisele. Tutvutakse inimese tervist mõjutavate teguritega ning tervisliku eluviisi tähenduse ja tähtsusega.

Mõõtmine ja võrdlemine

Teema on oluline uurimuslikus õppes, luues aluse andmete korrektse kogumise, vormistamis- ja analüüsisioskuste kujundamisele.

Ilm

Teema kujundab loodusvaatluste läbiviimise, andmete kogumise ja järelduste tegemise oskust. Teema näitab looduslike tingimuste otsest mõju inimtegevusele ja aitab seeläbi mõtestada inimese ja looduse seoseid.

ÕPPESISU

Taimeriiik (Eestis kasvavad taimed)

- Maismaataimed. Taimede välisehitus. Puud. Põõsad. Marjapõõsad. Rohttaimed. Teraviljad. Lilled. Umbrohud. Kõögiviljad.
- Veetaimed ja nende erinevus maismaataimedest. Kaldataimed. Põhjataimed. Ujulehtedega taimed ja ujuvad taimed.
- Toataimed.

Projekt „Taim“.

Loomariik (Eestis elavad loomad)

- Maismaaloomad. Loomade välisehitus. Loomade kasvamine ja toitumine.
- Metsloomad. Maod ja sisalikud. Kahepaiksed.
- Linnud. Veelinnud.
- Veeloomad ja nende erinevus maismaaloomadest.
- Kalad.
- Koduloomad.

Ilm

- Ilma tunnused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Pilvisus. Sademed. Tuul. Ilmastikunähtused.

Inimene

- Inimese välisehitus. Kere. Pea. Käsi. Jalg. Keha mõõtmised. Pikkuste võrdlemine ja mõõtmine.
- Toit ja toiduained. Kaalumine. Toidupakendid.
- Tervislik toitumine. Toidukorrad. Käitumine söögilauas.
- Pesemine. Puhkamine. Kehatemperatuuri mõõtmine.
- Inimese ja looduse seosed. Linnaelu ja maaelu erinevused.

Õppeaasta jooksul valmib õpilasel projekt „Loom“.

LÕIMING	
<p>Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetuses kasutatakse üldõpetuse elemente, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.</p>	
Eesti keel ja kirjandus	<p>Uut liiki tekstide kasutamine ja mõistmine, terminid ja mõisted. Funktsionaalset lugemisoskust kujundab teabeallikate abil töötamine, mis rikastab õpilaste sõnavara. Oma töö esitlemine ja valikute põhjendamine annab esinemiskogemusi ning arendab väljendusoskust.</p>
Matemaatika	<p>Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid</p>
Loovaine	<p>Kunstiõpetusega lõimumist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms. Ideede praktiline realiseerimine</p>
Liikumisõpetus	<p>praktiliste tegevuste ja ülesannete kaudu kinnistub terviseteadlik käitumine ning tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi koostoimimise väärtustamine.</p>

ÜLDPÄDEVUSED	
<p>Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.</p>	
Kultuuri- ja väärtuspädevus	<p>Elukeskkonda väärtustava hoiaku omaksvõtmine soodustab õpilase kujunemist aktiivseks vastutustundlikuks kodanikuks.</p>
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	<p>Keelekasutus, õpilaste ühised tegevused, praktilised tööd ja rühmatööd, ühiselt õpitakse järgima käitumisreegleid, teistega arvestama ja oma arvamust kaitsma.</p>
Enesemääratluspädevus	<p>Usk oma võimekusse ja enesekindlus loodusainete õppimisel; huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadusliku karjääri vastu; valmisolek tegelda loodusteaduslike küsimustega ja oskus rakendada loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelu probleemide lahendamisel.</p>
Õpipädevus	<p>Loodusobjektide uurimine, kirjeldamine ja vaatlemine.</p>

Suhtluspädevus	Matemaatikapädevuse kujunemist toetatakse eelkõige uurimusliku õppe kaudu, arendades loovat ja kriitilist mõtlemist. Uurimuslikus õppes on tähtis koht andmete analüüsil ja tõlgendamisel, tulemuste esitamisel tabelite, graafikute ja diagrammidena. Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust.
Ettevõtlikkuspädevus	Uurimistööde tegemine, kus püstitatakse uusi probleeme (hüpoteese), mis veenvalt ära põhjendatakse või ümber lükatakse.
Digipädevus	Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusel tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja

	<p>kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.</p>
Teabekeskond	<p>Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.</p>
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.</p>
Tervis ja ohutus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.</p>
Väärtused ja kõlblus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.</p>

ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd), mis toetavad õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- kasutatakse õpiülesandeid, mis toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, kooliümbus, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- toetab avar õppemetoodiline valik aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, projektõpe, õpimapi koostamine, praktilised ja uurimuslikud tööd (nt loodusobjektide ja protsesside vaatlemine, kirjeldamine ning järelduste tegemine), referaadi koostamine.

ÕPITULEMUSED

Organismid ja elupaigad

2. klassi lõpetaja:

- teab õpitud maismaaloomi ja -taimi, teab loomade ja taimedega seotud ohtusid ning looduslikke ohte;
- oskab rühmitada ja ära tunda kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;

- kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes;
- kirjeldab taimede ja loomade välisehitust, seostab selle elupaiga ja kasvukohaga ning toob näiteid nende tähtsusest looduses;
- oskab teha lihtsamaid loodusvaatlusi;
- teab, et organism hingab, toitub, kasvab, paljuneb;
- kirjeldab õpitud maismaaloomade välisehitust, toitumist ja kasvamist, seostab neid elupaigaga;
- eristab mets- ja koduloomi;
- teab, miks peetakse koduloomi, oskab nimetada nende vajadusi ja teab koduloomadega seotud ohtusid;
- oskab märgata ja kirjeldada koduloomade arengut;
- teab õpitud veetaimi ja -loomi;
- teab, et on olemas erinevad elupaigad, et erinevatel organismidel on erinevad nõuded elukeskkonnale;
- teab maismaa- ja veetaimede põhierinevusi;
- vaatleb taimi ja loomi erinevates elukeskkondades;
- suhtub hoolivalt elusolenditesse ja nende vajadustesse;
- väärtustab veetaimede ja -loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses;
- suhtub vastutustundlikult koduloomadesse, ei jäta koduloomi hoolitsuseta;
- väärtustab uurimuslikku tegevust.

Inimene

- teab, näitab ja nimetab olulisi kehaosi;
- kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi;
- teab, et toituda tuleb võimalikult mitmekesiselt ning regulaarselt
- oskab järgida tervisliku toitumise põhimõtteid ning hügieeninõudeid;
- oskab leida toiduainete pakenditelt talle vajalikku teavet;
- teab, kuidas hoida oma tervist, silmi, hambaid;
- teab, kelle poole tervisemurega pöörduda;
- järgib hügieeninõudeid, hoolitseb keha puhtuse eest;
- oskab näha ohtu tundmatutes esemetes, eristada tervisele kasulikke ja kahjulikke tegevusi;
- teab, et inimesed elavad erinevates elukeskkondades;
- toob näiteid, kuidas inimene oma tegevusega muudab loodust;
- teab, et oma tegevuses tuleb teistega arvestada;
- tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning toimib keskkonda hoidvalt;
- võrdleb inimeste elu maal ja linnas;
- väärtustab tervislikku eluviisi, tervislikku toitumist ja puhtust;
- väärtustab erinevaid huvisid ja harrastusi.

Mõõtmine ja võrdlemine

- teab, et mõõtmine on võrdlemine mõõtühikuga;
- viib läbi lihtsate vahenditega tehtavaid praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;
- kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid;
- mõistab mõõtmise vajalikkust, saab aru, et mõõtmine peab olema täpne.

Ilm

- teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma;
- teeb ilmateate põhjal järeldusi ning riietub vastavalt;
- tunneb huvi uurimusliku tegevuse vastu.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe- ja kasvatusesmärkidest ning eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu).

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäevikust, poolaasta tunnistuse, arenguveestluste kaudu, Stuudiumist, vestlustest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Kivit, L., Sildre, E. Loodusõpetuse tööraamat 2. klassile. Kirjastus Maurus, 2016.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-2/>

Õppeaine nimetus:	A-võõrkeel (saksa keel, inglise keel)
Koostaja(d):	Mai Torim, Mailis Meitsar, Maia-Eliisi Tagamaa, Aire Rillo, Tiina Hallik
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	2 tundi nädalas, 70 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

A-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- märkab ja väärtustab erinevate kultuuride eripära;
- omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist.

ÕPPESISU

2. klassi saksa ja inglise keel jätkab esimesel aastal alustatud keeleõpet. Kõik võõrkeeltes käsitletavat teemasid haaravad aineüleseid läbivaid teemasid. Läbivad teema valdkonnad, mida on võimalik õppesisuga siduda:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tervis ja ohutus. Väärtused ja kõlblus. *Mina ja teised.*

I Poolaasta	Nimi, vanus, pereliikmed, sugulased, enese ja kaaslaste tutvustus, tervitamine, hüvasti jätmine. Välimus, kehaosad.
II Poolaasta	Riietus, riietuse kirjeldamine värvide järgi, nimetamine ja omadused (suur, väike, pikk, lühike jne), lemmiktegevused.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tervis ja ohutus.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö.

I Poolaasta	Toitude nimetused. Igapäevane tegevus. Klassiruumis leiduva kirjeldamine (värvid, numbrid 1-12)
II Poolaasta	Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Koolipäev, sõbrad, õpetajad, õppeained, kooliruumid, õppevahendid, koolivaheajad.

Keskfond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Väärtused ja kõlblus. Kodu ja lähiümbrus.

I Poolaasta	Koduloomade ja metsloomade nimed.
II Poolaasta	Kodu eluruumide nimetamine. Aadress, maja, korter, aed, õu, hooned.

Keskfond ja jätkusuutlik areng. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus. Kodukoht Eesti

I Poolaasta	Eesti asukoht, keel, pealinn, sümbolid. Võõrkeelt kõnelevad maad.
II Poolaasta	Reisimine. Ilm

Väärtused ja kõlblus. Teabekeskond. Tehnoloogia ja innovatsioon. Tervis ja ohutus. Vaba aeg.

I Poolaasta	Mänguasjad. Lemmiktegevused.
II Poolaasta	Huvialad, mängud, sport, muusika, raamatud.

KOKKUVÕTLIKULT TEEMAD POOLAASTATE KAUPA:

I Poolaasta	Nimi, vanus, pereliikmed, sugulased, enese ja kaaslaste tutvustus, tervitamine, hüvasti jätmine. Välimus, kehaosad. Toitude nimetused. Igapäevane tegevus. Klassiruumis leiduva kirjeldamine (värvid, numbrid 1-12). Koduloomade ja metsloomade nimed. Eesti asukoht, keel, pealinn, sümbolid. Võõrkeelt kõnelevad maad. Mänguasjad. Lemmiktegevused.
II Poolaasta	Riietus, riietuse kirjeldamine värvide järgi, nimetamine ja omadused (suur, väike, pikk, lühike jne), lemmiktegevused. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Koolipäev, sõbrad, õpetajad, õppeained, kooliruumid, õppevahendid, koolivaheajad. Kodu eluruumide nimetamine. Aadress, maja, korter, aed, õu, hooned. Reisimine. Ilm. Huvialad, mängud, sport, muusika, raamatud.

	SAKSA KEEL	INGLISE KEEL
LAUSEÕPETUS	Sõnade järjekord lauses, kõrvallauses. Tähestik, õigekiri: suur ja väike algustäht	Sõnade järjekord lauses, kõrvallauses. Tähestik, õigekiri: suur ja väike algustäht (nimed, lause algus, I).

	(nimed, lause algus, I). Kirjavahemärgid (punkt, koma, küsi- ja hüüumärk).	Kirjavahemärgid (punkt, koma, küsi- ja hüüumärk).
TEGUSÕNA	Tegusõnad (pööramine olevikus, modaaltegusõnad, käskiv kõneviis).	Tegusõnad (pööramine olevikus, modaaltegusõnad, käskiv kõneviis).
NIMISÕNA	Nimisõnade ainsus ja mitmus, nimisõna artikkel (umbmäärane ja määrav).	Nimisõnade ainsus ja mitmus, nimisõna artikkel (umbmäärane ja määrav).
OMADUSSÕNA	Lihtsamad omadussõnad.	Lihtsamad omadussõnad.
ASESÕNA	Isikuline ja omastav asesõna.	Isikuline ja omastav asesõna.
EESSÕNA	Kohta väljendavad eessõnad.	Kohta väljendavad eessõnad.
ARVSÕNA	Arvsõnad (põhi- ja järgarvud, kellaeg, kuupäev, aasta).	Arvsõnad (põhi- ja järgarvud, kellaeg, kuupäev, aasta)
KÜSISÕNA	Lihtsamate küsimuste moodustamine.	Lihtsamate küsimuste moodustamine.

LÕIMING	
Eesti keel	Kõnelemine, kuulamine, teksti mõistmine ja hääldamise harjutamine. Enese ja kaaslaste tutvustus.
Matemaatika	Numbrid 1-12. Loetlemine.
Loodusõpetus	Loodusega seotud teemad, loomad, minu maa, aastaajad. Lemmikloomad. Aed. Inimese kehaosade laul.
Liikumisõpetus	Mängudes ja lauludes liikumine.
Loovaine	Piltide joonistamine vastavalt temaatikale, näiteks minu maa, maja, lemmikloom, mina ise, puuviljad, riideesemed. Värvide nimetused.
Muusikaõpetus	Laulude õppimine, kaasa laulmine.
Tehnoloogia/Käsitöö ja kodundus	Kodus laulude järelvaatamine, arvuti kasutamise algteadmised.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Läbivad teemad kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus. Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisele aitab kaasa õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta, käitumisreeglite ja ühiskonnas kehtivate tavade tundmine, mis võimaldab tulla toime erinevates igapäevastes situatsioonides. Õpilane õpib väärtustama inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, oma seotust teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Läbivad teemad kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus, tervis ja ohutus, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Sotsiaalse pädevuse kujundamisele aitab kaasa erinevate õpitöövormide kasutamine (nt rühmatöö, projektõpe) ning aktiivne osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest. Põhitaotluseks võõrkeelesõppes on suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse arendamine, koostöö tegemine teiste inimestega, kohanemine erinevates situatsioonides, aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevus ja arvestada nendega suhtlemisel.
Enesemääratluspädevu s	Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine, kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus. Võõrkeelesõppes keskendutakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, õpilane teadvustab oma huve, võimeid ja oskusi, suudab analüüsida enda käitumist erinevates olukordades. Õpilane mõistab ja väärtustab iseennast. Paindlik keskkonnaga kohanemine.
Õpipädevus	Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse suutlikkust organiseerida õpikeskkonda, leida õppimiseks vajalikku teavet, planeerida õppimist, kasutada õpitut erinevates kontekstides, luua seoseid varem õpitu ja teiste ainetega, analüüsida oma teadmisi ja oskusi ning edasiõppimise vajadust.
Suhtluspädevus	Läbiv teema teabekeskond. Võõrkeelesõppes kujundatakse suutlikkust end selgelt ja asjakohaselt väljendada. Oluline on suhtlus läbi mänguliste situatsioonide. Tundides keskendutakse õpilase eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja Läbivad teemad keskkond ja jätkusuutlik areng, elukestev õpe ja karjääri planeerimine, tehnoloogia ja innovatsioon. Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Ettevõtlikkuspädevus	Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine, keskkond ja jätkusuutlik areng, väärtused ja kõlblus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärke ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate eakaaslastega. Õpilane sekkub aktiivselt erinevatesse olukordadesse, oskab loovalt probleeme lahendada, omab järjekindlust ja usku oma suutlikkusse, reageerib loovalt ja paindlikult muutustele.
Digipädevus	Läbivad teemad tehnoloogia ja innovatsioon, teabekeskond. Eesmärgiks igakülgne toimetulek virtuaalmaailmas, oskus kaitsta oma privaatsust, järgida samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid kui igapäevaelus, teha koostööd erinevates digikeskkondades, osata säilitada infot, osaleda digitaalses sisuloomes. Kasutada nüüdisaegseid ja uuenevaid digitaalseid ja tehnoloogilisi vahendeid sihipäraselt, teabe otsimiseks, ülesannete lahendamiseks, tööde koostamiseks.

ÕPPETEGEVUS

Õpilase mina on väga tugev motiveerija. Õpetuses saab selleks kasutada rollimänge, dramatiseeringuid, rütmi- ja liisusalme, sõnamänge. Oluline on mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Kuulamine ja rääkimine on sellel etapil esmatähtsad. Omandatakse esmane sõnavara. Õpilasi õpetatakse aktiivselt kuulama, eristama üksikuid sõnu, sõnagruppe, lauseid ja seoseid nende vahel, aga ka hääletooni. Kuulamisoskuse kujundamine on vahetult seotud matkimisega ja järele rääkimisega.

Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Loetakse ja kirjutatakse enamasti seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhatakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas.

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püsti tõusmine, esemele või pildile osutamine);
- loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- kuuldu põhjal pildi täiendamine;
- tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo);
- laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- dramatiseeringud;
- häälega lugemine;
- rääkimine pildi alusel;
- ärakirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

ÕPITULEMUSED

2. klassi lõpetaja:

- saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest;
- kasutab õpitud väljendeid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;

- suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- töötab õpetaja juhendamisel nii paaris kui ka rühmas;
- kasutab kestvate tegevuste käesoleva tegevuse nimetamiseks.

Kuulamine

- tunneb õpitava keele teiste hulgast ära;
- saab aru õpetaja antud korraldustest, tööjuhenditest, pöördumistest ja reageerib nendele adekvaatselt;
- saab aru lihtsatest, temale tuttavatest sõnadest, lühitekstidest ja lauludest;
- mõistab kuulatavat teksti kindla info saamiseks;
- mõistab kuulatavat teksti, et võrrelda kirjalikus loetelus olemasolevat ning puuduvat;
- suudab kirjelduse järgi ära tunda pilte.

Lugemine

- saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest;
- saab aru tuttava sõnavaraga lühitekstidest;
- leiab tekstist olulist;
- loeb õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga õpitud dialooge, luuletusi, laulukesi ja lühijutte.

Rääkimine

- teab, kuidas tervitada ja hüvasti jätta; ennast ja oma kaaslast tutvustada (nimi, vanus, elukoht); paluda ja tänada; soovida õnne sünnipäevaks;
- teab, kuidas öelda oma vanust ja numbreid 1-20, öelda oma ja küsida sõbra aadressi ja telefoninumbrit;
- tunneb päeva-aegu, nädalapäevi, kuude nimetusi ja kellaaega;
- suudab õpitud sõnavara piires rääkida kodust, perekonnast, sõbrast, oskustest, koolitarvetest; kõige eelneva kohta küsimusi esitada;
- vastab küsimustele õpitud temaatika piires.

Kirjutamine

- kirjutab enda ja oma lähimate kaaslaste nime;
- kirjutab eeskujul järgi küllakutset, õnnitlus- ja tänukaarti; lõpetada lauseid ja fraase;
- kirjutab aadressi ja täidab isikuandmeid nõudvat ankeeti (Steckbrief);
- teeb veatut ära kirja õpikust ja tahvlilt;
- kirjutab õigesti harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt. ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.

Keeleoskuse hea tase 2. klassi lõpus (vt. osaoskuste tabel):

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Saksa keel	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1
Inglise keel	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Hindamine toimub suulise ja kirjaliku tagasiside vormis. 2. klassi õpilane saab võõrkeele aines tagasisidet oma tulemuste ja vajakajäämistele kohta, soovitusi edasiseks õppimiseks. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule.

Poolaasta esimeses tunnis teavitab õpetaja õpilasi sellest, millised on eesoleva õppeperioodi jooksul nõutavad teadmised ja oskused ning hindamis põhimõtted. Õppimist toetava

hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õpilane saab positiivse poolaasta hinde, kui sooritatud on kõik kokkulepitud hinnangulised ülesanded (tegemata võib jääda üks hinnanguline ülesanne). Kord poolaastas (kokku 2 korda) kirjutatakse kokkuvõtlik hinnang, milles analüüsitakse õpilase:

- võõrkeelealaseid teadmisi ja oskusi;
- hoolsust ja korrektsust töö tegemisel;
- õpetaja korralduste mõistmist ja nendele reageerimist;
- tugevaid külgi ja vajakajäämisi;
- taotletud õpitulemusteni jõudmist;
- arengut õppeperioodi vältel.

2. klassi õpilane on koostanud õppeaasta lõpuks õpimapi kogu aasta jooksul kogunenud õppematerjalist. Aasta jooksul antakse õpilasele võimalus anda enda arengule hinnang. Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, Stuudiumi kaudu, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Goethe Instituut „Nürnbergi soovitusel varajaseks keeleõppeks“; Goethe Instituut „*Deutsch mit Hans Hase im Kindergarten und Vorschule*“ Leitfaden;

Materjalipakk „*Deutsch mit Hans Hase in Kindergarten und Vorschule*“

<http://www.goethe.de/ins/ee/et/tal/lhr/ffl.html>

Karen Jamieson (2012) *First English Words*

Õppeaine nimetus:	Loovaine (PRÕK kunstõpetus ja tööõpetus)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Loovaine õpetus taotleb, et õpilane:

- saab võimaluse loovaks eneseväljendamiseks, mille käigus areneb kujutlusvõime ja loominguline mõtlemine;
- õpib kasutama erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- õpib vaatlema, tunda ja hindama ümbritsevat esemelist keskkonda;
- proovib töötada erinevates kunstitehnikates, kasutab erinevaid materjale ja töövahendeid ning eksperimenteerib nendega;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- õpib leidma seoseid teiste eluvaldkondadega;
- oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;

- järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- hoiab puhtust kodus ja koolis, täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- tunneb huvi ja hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

ÕPPESISU

Ainekava õppesisus on ära toodud teemade valdkonnad. Nendeks on: planeerimine, erinevad vahendid, materjalid ja nendega töötamine. Õpetaja valib õpitulemuse saavutamist toetava õppesisu ja metoodika.

Õpilane:

- õpib vaatlema, tundma ja hindama ümbritsevat esemelist keskkonda;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest;
- julgeb oma idee teostamiseks uusi võimalusi valida ja leiutada;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- kirjeldab, esitleb, põhjendab ning hindab oma ideid, valikuid ja valmistöid;
- kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid.
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale;
- võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- kasutab materjale säästlikult;
- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
- tunneb ja kasutab visuaalse kompositsiooni baaselemente (joon, värv, vorm, ruum, rütm);
- kasutab erinevate kunstitehnikate materjale, töövõtteid ning -vahendeid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne);
- kujutamisel toob esile inimeste, esemete ja loodusobjektide peamised iseloomulikud tunnused;
- töötab ohutult ja arvestab ühiselt töötades kaaslastega;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi, kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust;
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses, peab vajalikuks jäätmete sorteerimist;
- tegutseb säästliku tarbijana;
- arvestab töökoha korrashoiu reeglitega.

Õpetust on kasulik siduda igapäevase eluga, mille realiseerimise üheks võimaluseks on õppekäikude korraldamine meistrite ja kunstnike ateljeedesse, ettevõtetesse ja muuseumidesse. Töörõõmu saavutamiseks on vajalik tähelepanu pööramine latusale töökorraldusele tunnis: materjalide ja töövahendite olemasolu, kord töölaudadel, eesmärgistatud tegevus ning õpilaste jaoks huvitav uudne praktiline väljund.

Tööprotsessis arenevad õpilasel sellised isiksuslikud omadused nagu kannatlikkus, tähelepanelikkus, täpsus, järjekindlus, soov raskusi ületada; rühmas töötades õpitakse teistega arvestama ning üksteist abistama.

Harjumuspärase suulise juhendamise kõrval peab harjutama õpilasi jälgima ja lugema jooniseid ning töötama kirjaliku juhendi järgi. Kirjaliku juhise järgi töötamine aitab õpilasel arendada funktsionaalset lugemisoskust. Tööjuhendiga töötamisel järgime printsiipi lihtsamalt keerulisemale. Esimeseks etapiks tööjuhendiga töötamisel on selle kasutamine abimaterjalina

juhul, kui õpilasel tekivad töö kohta küsimused. Järgmiseks etapiks oleks tööjuhendit töövõtete kaupa koos õpilastega lugeda ning see koos läbi arutada veendumaks, et kõik sellest õigesti aru said.

LÕIMING	
Eesti keel ja kirjandus	Õpilane teab ainealast terminoloogiat, saab aru tööjuhesisest ning töötab suulise ja kirjaliku (tööjuhendi) juhendamise abil, oskab oma tegevusi kirjeldada
Matemaatika	Õpilane kasutab mõõtmisvahendeid, loendab ja võrdleb detaile ja esemeid, koostab ja kasutab töös jooniseid, määratleb ja võrdleb materjalide kulu ning mahtu.
Loodusõpetus	Õpilane tunneb ja kasutab õigesti ning säästlikult erinevaid materjale, teab olmeprügi käitlemise põhimõtteid
Inimeseõpetus	Õpilane planeerib ja kavandab oma tööd ja aega, kohaldab õpitut praktilise tegevusega, tunneb tervisliku toitumise põhitõdesid, oskab arvestada töötamisel vajalikke ohutusnõudeid, lähtub täiskasvanute ja kaaslastega suheldes üldtunnustatud käitumisnormidest.
Liikumisõpetus	Õpilane kasutab töötamisel õigeid võtteid, hindab kehalist aktiivsust.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri-väärtuspädevus	ja Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töördõmu ning vastutust alustatu lõpule viia.
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	Ühiselt töötades õpitakse teisi arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Tutvumine eri maade kultuuritraditsioonide ja nende kujunemise põhjustega aitab mõistvalt suhtuda teistesse rahvustesse.
Enesemääratluspädevus	Olulisel kohal on avatus loominguliste ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Eset valmistades kogetakse arendamise tsüklit idee leidmisest kuni valmis tööni. Aineprojektid ja teemapäevad võimaldavad õpilastel

	katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu.
Õpipädevus	Õpitakse nägema seoseid erinevate teadmistega ning kogetakse õpitu vajalikkust praktikas. Töö korraldamine õpetaja abiga alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppimist juhtida. Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus ning täieneb tema sõnavara. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Tööülesannete ning projektide tarvis materjali ja teabe otsimine ning uurimine aitab kaasa võõrkeelte omandamisele.
Suhtluspädevus	Ühised ülesanded ja projektid võimaldavad õppida teisi arvestama, vajaduse korral teisi aidata ning kogeda koos töötamise eeliseid. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Õpilane kasutab oma töös loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilase arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu (ja nende tagajärgi) märgatakse kohe, analüüs ning paremate lahenduste leidmine on paratamatus.
Ettevõtlikkuspädevus	Olulisel kohal on avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Eset valmistades kogetakse arendamise tsüklit idee leidmisest kuni valmis tööni. Aineprojektid ja teemapäevad võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu.
Digipädevus	Õpilane kasutab IKT vahendeid loovuse arendamisel.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse

	kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Loovainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.
Kultuuriline identiteet	Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas.
Teabekeskond	Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväarsust. Interneti kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Loovaines kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.
Tervis ja ohutus	Loovaines teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutatavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.
Väärtused ja kõlblus	Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas.

ÕPPETEGEVUS

Praktiline tegevus moodustab põhilise osa õppetunnist. Tehakse individuaalseid töid, rühmatöid või viiakse läbi projekte. On võimalik kujundada koostegutsemise rõõmu ja meietunnet, iga õppija arenemist nii oskuses teistega arvestada ja teisi abistada kui ka ennast kollektiivis kehtestada.

Grupitöodes tuleb kõigil leida oma roll ning seda niimoodi täita, et kogu grupp oleks rahul ja samas ka ühelegi selle liikmele ülekohut ei tehtaks. Kui liigutakse ühise eesmärgi poole, soosib see abistavat käitumist – kellegi mahajäämine mõjutab ka teisi, seetõttu peavad tugevamad nõrgemaid abistama.

Grupis on võimalik positiivselt ära kasutada igäühe eripära, leides selliseid ülesandeid ja rolle, mis tõstavad esile ta tugevusi ja varjavad nõrkusi. Teiselt poolt on võimalik õppijatele pakkuda rolle, mida nad tavaliselt ei koge. Selline tegevus võib avada õppija rollipiire ja pakkuda uusi kogemusi oma „mina” avastamisel. Ühistegevuses õpivad õpilased aru saama, et inimesed on erinevad – võimed, oskused, suhtumine, töötempo jne ei ole võrdsed. Samas õpitakse erinevusi (näiteks rollide jaotamisel) positiivselt kasutama ning tööd väärtustama.

Lisaks õpetaja poolt ette määratud ülesannetele on õpilastele jäetud vabadus oma tegevust iseseisvalt planeerida ja teostada (see soodustab sisemist motivatsiooni nende tegevuste teostamisel). Tundide mitmekesistamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid ning õpiviise, võimalusel õppekäike ning õuesõpet.

ÕPITULEMUSED

2. klassi lõpetaja:

- tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid;
- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi;
- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise põhimõtteid;
- kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid;
- arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- kasutab materjale säästlikult ja käsitleb kasutatavaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid;
- selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ja hoolitseb oma välimuse ning rõivaste eest;
- järgib viisakusreegleid.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Nii õpetuslikust kui kasvatuslikust aspektist on oluline hinnang tehtud tööle. Hindamiseks kasutatakse koos õpilastega koostatud hindamismudeleid. Õpetajapoolse suulise hinnangu juurde lisandub õpilase eneseanalüüs. Hindamine lähtub õppe-eesmärgist ja hindamiskriteeriumidest. Õpilane saab teha järeldusi selle kohta, mida ta oskab, mida on õppinud, ning hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi.

Hindame kavandamist ja planeerimist (originaalsus, iseseisvus, kavandatu rakendamise võimalikkus, materjalide ja töövahendite valiku otstarbekus, oskus põhjendada oma valikuid), tööprotsessi ehk praktilise töö käiku (iseseisvus töös, koostööoskus, materjalide ja vahendite kasutamise oskus, tööohutusnõuete täitmine), õpilase arengut (püüdlikkus, käeline ja vaimne areng), töö tulemust (kavandatu õnnestumine, eseme kasutuskõlblikkus, esteetilisus jne) ja töö esitlemise oskust.

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Studiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

Õppeaine nimetus:	Muusikaõpetus
Koostaja(d):	Mai Rand
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	2 tundi nädalas, 70 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

ÕPPESISU

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

LÕIMING	
Muusikaõpetus on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondadega. Muusikaõpetus aitab kaasa väärtushoiakute kujundamisele ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamisele. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist. Muusika kaudu saab hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi.	
Eesti keel	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust, vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
Matemaatika	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi
Tehnoloogia ning Käsitöö ja kodundus	Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
Inimeseõpetus	Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
Liikumisõpetus	Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

Loodusõpetus	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi
Võõrkeeled	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust;

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Väärtustada oma ja teiste maade muusikat, teadvustada nüüdisaegset muusikakultuuri ja sündmusi
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Suuta ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades erinevaid olukordi, oma seisukohti esitada ja põhjendada
Enesemääratluspädevu s	Suuta mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; analüüsida omavahelistes suhetes tekkivaid probleeme
Õpipädevus	Leida õppimiseks vajaminevat teavet; kavandada õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates õpiülesannetes
Suhtluspädevus	Kuulamis- ja suhtlemisoskus, koostöövalmidus ja koostööoskus. Teha koostööd erinevates olukordades (laulmine, pillimäng, improvisatsioon jne.) klassikollektiivis, arvestada inimeste erinevusi suhtlemisel
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Ettevõtlikkuspädevus	Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Digipädevus	Oskab leida laulude tekste googlest, kasutab You Tube'i, leiab erinevaid näiteid hääleliikide, muusikainstrumentide ja rahvaste muusika kohta.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu,

	<p>sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.</p> <p>Õpilast suunatakse: teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujundamisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi; arendama oskust seada endale eesmärged; tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega.</p>
Keskkond ja jätkusuutlik areng	<p>Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.</p> <p>Õpilast suunatakse: aru saama loodusest kui terviküsteemist ja inimese sõltuvusest loodusressurssidest; aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikustest seostest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest; suunatakse eelkõige looduses liikuma ja looduse helisid jälgima.</p>
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusel tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.</p> <p>Õpilast suunatakse: kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimivate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist; suunatakse teadvustama kunstitegevuse emotsionaalset tasakaalustavat mõju olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklike seisukohti ning neid väljendama;</p> <p>tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi.</p>
Kultuuriline identiteet	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumistaadi kujundajana ning kultuuride muutmist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.</p> <p>Õpilast suunatakse: osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride</p>

	<p>esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist. Tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes erinevates õppeainetes õpitule</p>
Teabekeskond	<p>Taotletakse õpilasekujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi. Õpilast suunatakse:</p> <p>leidma vajalikku informatsiooni; valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi; määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet.</p>
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Õpilast suunatakse:</p> <p>mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;</p> <p>kasutama IKT-d eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ning töö tõhustamiseks;</p> <p>mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes.</p>
Tervis ja ohutus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.</p> <p>Õpilast suunatakse: järgima ohutuse ja otstarbekuse printsiipe; jälgima tervise ja ohutuse nõudeid töö protsessis, pöörama tähelepanu erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule; leidma ja kasutama usaldusväärset terviseteavet ja abiteenuseid vältima ohuolukordadesse sattumist; terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele; teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega; tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi.</p>

Väärtused ja kõlblus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluse piires.</p> <p>Õpilast suunatakse: teadvustama kultuuri rolli igapäeva elus; lugupidavalt suhtuma erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse; väärtustama uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist; suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused;) tähtsustama noorte endi osalemist laulupidudel, muusikaüritustel, tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid.</p>
-----------------------------	--

ÕPPETEGEVUS

I kooliastme õppetegevused on:

- ühehäälnelaulmine;
- meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- Plokkflöödi algõpe;
- mänguuskuse omandamine keha- ja rütmipillidel;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

ÕPITULEMUSED

Laulmine

2.klassi lõpetaja:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauludes laulude sisu ja meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab astmeid JO, LE, MI, SO, RA, JO¹;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislaule: "Lapsed tupp", "Tiliseb aisakell", "Eesti hümn"

Pillimäng

- kasutab keha-, rütmi- ja olemasolevaid pille lihtsamates kaasmängudes või ostinaatodes;
- väljendab pillimängus muusika meeleolu.
- Tunneb plokkflöödil g, a, f, e ja h mänguvõtteid, oskab pillil mängida 3 lihtsamat pala.

Muusikaline liikumine

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;

- tantsib eesti laulu- ja ringmänge: “Kui sul tuju hea”, “Lapaduu”, Ringmängulaul”, “Kaera-Jaan”.

Omalooming

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja olemasolevatel pillidel;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu.

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusikaväljenditega (meloodia, rütm ja muusikapala ülesehitus);
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit.

Muusikaline kirjaoskus.

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust, oskab rütmid jaotada taktideks;
- õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja rakendab neid praktikas: astmetrepp, eeslaulja, rahvalaul, rahvatants, meloodia, tempo.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt, võib joonistada pildi.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Muusikaõpetuse hindamine ei sea kriteeriumiks lapse muusikalist kuulmist jt. sünnipäraseid eeldusi, vaid lähtub iga lapse arengust antud aines. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust ja tunnist osavõttu.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ka ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Kokkuvõtvaid hinnanguid antakse 2x aastas, poolaasta lõpul.

KASUTATUD KIRJANDUS

A. Velli „Laulud ja mängud“ (2005), M.Pullerits „Koolimuusika kõnemängust pillimänguni“ (2004), Uued õpikud kirjastuselt „Koolibri“ I-III klass

Õppeaine nimetus:	Liikumisõpetus
--------------------------	-----------------------

Koostaja(d):	Uku Pärn, Algõpetuse õppetool
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Õpitulemusteni jõudmine on koolidele paindlik ja võimaldab arvestada kooli kultuuri, õpilaste huvisid, traditsioone, õppekeskkonda ja -tegevusi. Liikumispädevuseni jõudmisel on oluline arvestada, et õpitulemused on seotud nii õppeprotsessiga kui ka –tulemusega, kusjuures teatud juhtudel peegeldab õpitulemus protsessi. Järgnevalt on toodud viie valdkonna kirjeldused:

LIIKUMISOSKUSED. Liikumisoskuste omandamine toimub nelja liikumisoskuste alarühma kaudu:

- **Edasiliikumisoskused:** kõndimise-, jooksmise-, hüppamise-, ronimiseoskus, oskus liikuda rütmis- ja muusikas ja koostöös teistega. Ujumiseoskus.
- **Vahendil liikumisoskus:** oskus liikuda vahendil.
- **Vahendi käsitemisoskused:** oskus visata, püüda, põrgatada ja lüüa vahendit käe, jala ja vahendiga.
- **Oskus kontrollida keha asendites ja liikumisel:** oskus säilitada tasakaalu asendis, liikumisel ja nende kombinatsioonides.

Liikumisoskuste valdkonnas tegeletakse kõikide oskustega kooliastme jooksul eesmärgiga, et õpilane omandab mitmekülgsed liikumisoskused. Liikumisoskuste õppimisel ja omandamisel seostatakse õpitavat selle kasutamisega väljaspool õppetundi.

TERVIS JA KEHALISED VÕIMED. Õpilane omandab teadmised tervisega ja oskustega seotud kehalistest võimetest ja nende arendamisest. Tervisega seotud kehaliste võimete nagu aeroobne vastupidavus, jõud ja painduvus mõõtmine toimub kõikidel õpilastel vähemalt üks kord kooliastme jooksul. Selle peamine eesmärk on, et õpilased oleksid teadlikud enda tervisega seotud kehalistest võimetest ja see motiveeriks neid enda kehalisi võimeid arendama. Lisa eesmärgiks on saada regulaarset tagasisidet Eesti õpilaste tervisega seotud kehalistest võimetest. Tagasiside on individuaalne ja ei ole hinde panemise aluseks vaid teadlikkuse tõstmiseks kehalisest vormisolekust. Kehaliste võimete mõõtmise tulemusi analüüsitakse nii, et see tõstaks õpilase motivatsiooni enda arendamiseks ning toetaks objektiivselt enesehinnangut. Peetakse kinni individuaalse lähenemise põhimõttest ja jälgitakse tundlike isiklike teemade käsitlemisel konfidentsiaalsust ja inimlikkust. Märgatakse õpilasi, kes mingil põhjusel ei ole teistega koos sooritusi valmis tegema ning sellise õpilasega suheldakse, toetatakse ning talle antakse individuaalse sooritamise võimalusi, suunatakse teda arenema enesekindlamaks.

KEHALINE AKTIIVSUS. Õpilane omandab teadmised ja oskused tervislikust kehalisest aktiivsusest olles kehaliselt ja vaimselt aktiivne õppeprotsessis osaleja. Õpilased, kelle tervislik seisund ei võimalda kõiki liikumisõpetuse tegevusi teha või suurel intensiivsusel liikuda osalevad liikumisõpetuses nii, et nad on kaasatud tervislikule seisundile vastavalt. Tundi planeerides arvestatakse, et õpilaste kehalise aktiivsuse tase tunnis sõltub ka sellest, kas õpilane vajab haigusest taastumiseks aega. Koolis mõeldakse läbi, kuidas konfidentsiaalne terviseinfo, mida liikumisõpetuse õpetaja oma töö kavandamiseks võib vajada, õnnestuks läbi usaldusliku suhte koduga õpetajani tuua. Õpetaja aitab usaldusliku suhte tekkimisele kaasa teavitades lapsevanemaid juba õppeperioodi alguses, millised on võimalikud õppeülesanded liikumisõpetuses tervisliku erivajadusega õpilastele.

LIIKUMINE JA KULTUUR. Õpilane mõistab liikumise ja kultuuri seost mitmekülgselt, sh väljaspool kooli keskkonda toimuvate tegevuste kaudu. Läbivad eesmärgid on: ohutu liikumine ja isiklik hügieen, kogemused väljaspool kooli toimuvalt liikumis- või spordiürituselt osaleja

või vabatahtlikuna, ausa mängu põhimõtete järgmine, loodusliikumine ja teadmised liikumis- ja sporditraditsioonidest. Õpetaja kujundab järjepidevalt enda eeskujuga väärtusi ja hoiakuid. Õpilase isiklike hügieeniga seotud harjumuste korrigeerimine toimub delikaatselt nii, et see ei riiva õpilase eneseväärikust. Üks osa liikumisega seotud kultuurist on suhtlemiskultuur. Liikumisõpetuse tundides on oluline olla tähelepanelik õpilaste omavahelise suhtlemiskultuuri suhtes. Õpetajal on oluline võtta aega ebasobiva käitumise positiivses suunas korrigeerimiseks.

VAIMNE JA KEHALINE TASAKAAL. Õpilane omandab teadmised ja oskused, kuidas hoida vaimset ja kehalist tasakaalu ja mõistab, et saab ise enda vaimset ja kehalist seisundit reguleerida. Liikumisõpetuse õpetajal on oluline mõista vaimse ja kehalise tasakaalu saavutamiseks sobilike harjutuste õpetamist ja koolis arendada liikumisõpetuse õpetajate vastavaid professionaalseid pädevusi.

ÕPPETEGEVUSED

Õppeprotsess on ülesehitatud selliselt, et võimaldab vastata küsimusele, milliste eesmärkide nimel tegevused toimuvad ja kuidas on need seotud elukestva liikumisharrastusega. Õpilase eneseanalüüs on õppeprotsessi loomulik osa. Õpilane koostab lühikese eneseanalüüsi läbivalt õppeprotsessi jooksul, kuid põhjalikuma eneseanalüüsi vähemalt kord õppeaasta jooksul.

Liikumisõpetuse ainekava lahutamatu osa on õppeprotsessi kirjeldus, mis toob välja nii kasutatavad mõisted, õppeprotsessi korralduslikud alused, õpetaja tegevuse põhimõtted ja õppesisu näited.

Õpetaja juhib õppeprotsessi nii, et õpilane on motiveeritud liikuma ning mõistab selle seost tervise ja enda vastutust tervise hoidmisel.

Liikumisõpetus on kohustuslik õppeaine põhikooli kõikides kooliastmetes. Taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti.

Nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestades, et taotletavad õpitulemused ja õppe- ja kasvatusesmärgid on saavutatavad.

LÕIMING	
Eesti keel	Liikumisalased mõisted ja terminoloogia, selle kasutamine suulise ja kirjaliku eneseväljendusvahendina.
Matemaatika	Matemaatiliste mõistete ja oskuste seostamine liikumisega.
Tehnoloogia ning Käsitöö ja kodundus	Lõiming toetab endale liikumis- ja spordivahendite loomist.
Inimeseõpetus	Liikumistegevused toetavad mõistmist sotsiaalainete teemadest rõhuasetusega liikumisega seotud minapildi ja enesehinnangu kujunemisel, tervisliku eluviiside komponentidel, stressi ja pinge ennetamise ja maandamise võimalustel, inimese liikumisharrastusega seotud huvidel ja liikumise olulisusel nii füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele tervisele.
Kunstiõpetus ja muusikaõpetus	Liikumine kui kunst. Liikumise ja muusika üksteist toetavad seosed: liikumine muusikas, liikumise loomine vastavalt muusikale.

Loodusõpetus	Liikumise seos erinevate loodusainete teemade ja mõistetega. Rõhuasetused on toitumise ja liikumise seosel, inimese tugi- ja liikumiselundkonnal ja liikumise mõjul tugi- ja liikumiselundkonnale.
Võõrkeeled	Suhtlemine võõrkeeles liikumistegevuse käigus; liikumisalane võõrkeelne terminoloogia; võõrkeelsete infoallikate kasutamine liikumisalase info otsimiseks.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja liikumine ja sport kultuuri osana; loodusliikumine; kokkupuude teiste kultuuride ja nende liikumistavadega; liikumisega seotud tunniväline tegevus; liikumise- ja kultuuritraditsioonid paikkonnas ja ühiskonnas; liikumise seostamine erinevate kultuurinähtustega (teater, muusika, film jne);
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja koostöö teiste inimestega erinevates situatsioonides; enda tervise eest vastutuse võtmine; arvestamine teiste inimeste erisustega; kogemuste ja sotsiaalsete oskuste seostamine isikliku arengu ja võimaluste laienemisega tööturul;
Enesemääratluspädevus	enda tugevate ja nõrkade külgede teadvustamine; suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma liikumisharjumisi ja võimekust; tahe analüüsida enda liikumistegevust ja tulemust, ning ennast liikuva inimesena; eneseanalüüs lisaks õppeaine spetsiifilisele keskendub ka inimesele kui tervikule - mida sain teada endast kui inimesest tänu liikumisele;
Õpipädevus	õppimise eesmärgistamine ja tähenduse loomine; erinevate õpistrateegiate kasutamine enda oskuste arendamiseks ja liikumisharjumuse kujundamiseks; liikumisalane loovtöö;
Suhtluspädevus	koostööle suunatud ülesanded ja tegevused, mis toetavad ühiselt uute teadmiste ja oskusteni jõudmist; paaris- ja rühmategevused ühtsete eesmärkide saavutamiseks; erinevad rollid rühmas;
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja kehaliste võimete ja kehalise aktiivsuse mõõtmine ja analüüs; tehnoloogiliste vahendite kasutamine liikumistegevuste ja kehalise aktiivsuse mõõtmiseks, soorituse parandamiseks ja analüüsiks, sh seoste loomine ja järelduste tegemine.
Ettevõtlikkuspädevus	uute ideede loomine ja ellu viimine; liikumisega seotud projekti tegevused, sh ka liikumiseks sobivat füüsilist keskkonda kujundavad; loovtööd jne;
Digipädevus	riist- ja tarkvara kasutamine õppeprotsessis: kehalise aktiivsuse mõõtmine, erineva harjutusvara rakendused.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	õppeaine toetab õpilase teadlikkust liikumisega seotud kutsevalikutest ja tervise hoidmise tähtsust igas eluvaldkonnas;
Keskkond ja jätkusuutlik areng	õppeaine toetab keskkonnateadliku inimese kujunemist erinevate tegevuste kaudu nii sise- kui ka väliskeskkonnas, sh looduskeskkonnas;
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	õppeaine toetab õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks koostöiste ja ettevõtlikkust toetavate ülesannete kaudu, traditsioone toetavate ja vaba aja ning kooli keskkonda seostavate liikumisürituste kaudu;
Kultuuriline identiteet	õppeaine toetab õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab liikumist kultuuri osana, sh teab omakultuuri traditsioone (nt tantsupidu); omab teadmisi kultuuride muutumisest ajaloo vältel (nt muutused nais- ja meessoo spordialades; traditsiooniliste spordialade muutumine jne).
Teabekeskond	õpilane suudab kriitiliselt analüüsida liikumisega seotud infot;
Tehnoloogia ja innovatsioon	õpilane kasutab tehnoloogiaid eesmärgipäraselt (nt objektiivse info saamine video või kehalist aktiivsust mõõtvate rakenduste vahendusel);
Tervis ja ohutus	liikumisõpetuse valdkondade õpitulemused toetavad õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks;
Väärtused ja kõlblus	õppeaine toetab ühiskonnas üldtunnustatud väärtuste ja kõlbluspõhimõtete kujunemist läbivaldvalt õppeprotsessi jooksul reeglite, ohutuse ja ausa mängu põhimõtete järgimise ja õpetaja eeskuju kaudu.

ÕPIKESKKOND

Liikumisõpetusetunnid korraldatakse:

- sise- ja õuekeskkonnas;
- sisekeskkonnas viiakse tunnid läbi ruumides, mis võimaldavad saavutada ainekavas toodud õpitulemusi. Nendeks on võimalik, ujula, aula, klassiruumid või muud ruumid, mis on kohandatud vastavaks tegevuseks;
- õuekeskkond toetab õpitulemusteni jõudmist ja liikumisõpetuses omandatud oskuste kasutamist ja arendamist pakkudes mitmekesiseid liikumisvõimalusi erinevatele vanuserühmadele;
- nii, et õpilastel on võimalus kasutada rõivistuid ning pesemisruume.

ÕPITULEMUSED

LIIKUMISOSKUSED

I kooliastme lõpuks õpilane:

- kasutab edasiliikumisoskuseid harjutustes ja liikumismängudes erinevates keskkondades, rütmi ja muusika saatel, tantsulistes liikumistes, koostöös paarilise- ja rühmaga;
- oskab liikuda tuttavas keskkonnas määrates asukohta ja suunda;
- oskab liikuda vahendil harjutustes ja liikumismängudes;
- arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid;
- oskab käsitseda vahendit harjutustes ja liikumismängudeks;
- arvestab kaaslastega liikumismängudes ja harjutuste sooritamisel;
- oskab hoida tasakaalu asendites, liikumistel ja nende kombinatsioonides;
- kirjeldab enda liikumisoskuseid;
- oskab ujuda, sealhulgas sukelduda, vee pinnal hõljuda, rinnuli ja selili asendis kokku 200 meetrit edasi liikuda;
- hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutuslaseid oskusi.

TERVIS JA KEHALISED VÕIMED

- oskab mõõta õpetaja juhendamisel kehalisi võimeid.

KEHALINE AKTIIVSUS

- teab, kui palju peab kehaliselt aktiivne laps igapäevaselt liikuma;
- oskab sooritada taastumist toetavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;
- oskab märgata abi vajamist ja kutsuda abi.

LIIKUMINE JA KULTUUR

- oskab kirjeldada kogemust, mille ta on saanud väljaspool kooli toimuval liikumisüritusel osalejana või vaatlejana;
- teab ja järgib üldiselt ausa mängu põhimõtteid;
- oskab nimetada Eesti sportlasi ja liikumisüritusi;
- teab ja järgib isiklikku hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- oskab valida sobiliku riietuse liikumiseks erinevates keskkondades;
- teab, milliseid võimalusi pakub liikumiseks looduskeskkond;
- kirjeldab liikumise ja kultuuri seoseid isikliku kogemuse põhjal.

VAIMNE JA KEHALINE TASAKAAL

- oskab sooritada vaimset ja kehalist tasakaalu soodustavaid tegevusi õpetaja juhendamisel.

HINDAMINE

Õppimist toetav hindamine on õppeprotsessi osa ja koosneb kujundavast ja kokkuvõtvast hindamisest. Kokkuvõtval hindamisel lähtutakse riikliku õppekava üldosas hindamise kohta sätestatust ja selle alusel koostatud kooli hindamisjuhendist. Erinevatele osapooltele on perioodi alguses selge, millise õpitulemuse poole, milliste õpiülesannetega liigutakse.

Hindamiskriteeriumid on seotud õpitulemustega, s.t hindamise kaudu antakse tagasisidet õppeprotsessi jooksul omandatud teadmiste, oskuste, protsessi ja selle tulemusel toimunud arengu kohta. Arengu all mõeldakse õppeprotsessi tulemusel toimunud muutusi.

Õpitulemusteni jõudmiseks ja nende tagasisidestamiseks on piisavalt aega. Õppimise süvendamiseks kasutatakse õppeprotsessi jooksul lisaks õpetajapoolsele hindamisele ka enese hindamist. Üks osa kooliastme kokkuvõtvast hindamisest on õpilase eneseanalüüs.

Õppeaine nimetus:	Draamaõpetus
--------------------------	---------------------

Koostaja(d):	Kadri Kosk
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

DRAAMAÕPETUSE KONTSEPTSIOON

„Kooliharidus peaks võimalikult palju aitama emotsionaalselt värvipimedatel lastel saada nägijaks, sest see on võimalik. Meid kõiki peaks huvitama, millise sisemise tundeilma ja moraalsed tõekspidamised kool oma õpilastes kujundab, sest ühel hetkel väljuvad noored sellest kontrollitud institutsioonist ning neist saavad meie kõigi naabrid, äripartnerid, tööandjad, töötajad, kliendid, hooldajad, kaasreisijad või meie laste elukaaslased. Emotsionaalse intelligentsuse osised on lisaks empaatilisusele muuseas enesekontroll, innukus, püsivus ja oskus ennast motiveerida“ (Hein 2014: 27). Draamaõppe süstemaatilisus ja loovus aitavad vaieldamatult kaasa nii emotsionaalse kui ka sotsiaalse intelligentsuse arengule, seega tervikliku ja õnneliku inimese loomisele. Mida varem sellega alustada, seda parem.

Draamaõpetuses õppimine:

- toetab hariduslike erivajadustega õpilast;
- soodustab koostööd;
- aitab süüvida inimkogemuste probleemidesse;
- arendab loovat ja kriitilist mõtlemist;
- arendab empaatiavõimet ja aitab end teistega samastada;
- toetab esinemisjulgust ja avatust
- kasvatab vastutustunnet
- aitab kaasa tekstist arusaamisele ja tekstiloomele
- arendab nii kehalist kui suulist eneseväljendusoskust

Eelnev nimekiri mitte ainult ei loo kasvulava tulevase täisväärtusliku inimese arenguks, vaid toetab igakülgset teiste ainete õppimist ja õpetamist.

Õpe toimub kõikidel klassidel kord nädalas ja tagasisidestatakse jooksvalt igas tunnis ning kokkuvõtvad hinnangud tulevad kord poolaastas. Esimene poolaasta pädib etüüdidega kooli sünnipäevaks ja jõuluetüüdidega, teine poolaasta kevadise ühise etenduste päevaga, mil draamaõppe läbinud klassid oma lavastusi esitlevad. Eesmärk ei ole lavastuse valmimine iseenesest, vaid kindlasti protsess ise ja selle käigus toimuv avastamine ja avanemine.

Draamakursuse alustamine seisneb eneseavastamises ja grupiloomes. On väga oluline leida grupidünaamika ja luua ühtne energia, et üldse midagi saaks sündida. Edasi süvenetakse juba lavastuse loomesse.

ÕPPESISU

Esimene poolaasta

Algastmes on esimene poolaasta mänguline ja koosneb erinevatest liikumis- ja sõnamängudest (improvisatsioonilised etüüdid, mängud ja harjutused, jutu vestmine, muinasjutud, lood elust enesest, uudised, kuulamisülesanded, töö ja mäng tekstidega, kui võimalik, siis teatrikülastus ja selle analüüs).

Esimesel poolaastal avastatakse eelkõige iseennast ja gruppi. Poolaasta väljundiks on jõuludeks jõuluetüüdid.

Teine poolaasta

Hakatakse keskenduma enam tekstile ja valmistuma konkreetseks lavastuseks. Iga klassiga töötatakse näidendiga, millest saab ühtlasi ka teise poolaasta väljund.

HINDAMINE

Esimese poolaasta hinnang

Oskad kaasõpilasi kuulata ja nende eripäradega arvestada. Suhtud ülesande täitmisesse pühendumusega, pead kinni kokkulepetest. Osaled aktiivselt koostegevustes. Tunned rõõmu liikumisest ja loovast eneseväljendusest. Panustad esinemisse vastutustundega.

Teise poolaasta hinnang

Oled tähelepanelik vaataja ja kuulaja. Oled julge oma arvamuse avaldamises. Tunnustad ja abistad teisi, oskad hinnata enese ja kaaslaste töö tulemusi. Tahad ennast selgelt ja arusaadavalt väljendada. Suudad keskenduda ülesannete täitmisele. Oled rühmatöös aktiivne. Näed ja hindad enda rolli loodavas näidendis.

Õppeaine nimetus:	Inimeseõpetus
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	2. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Põhikooli inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:

- enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng;
- tervis ja tervislik eluviis;
- turvalisus ja riskikäitumise ennetamine;
- üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Inimeseõpetuse ainekava õpisisu on õppeprotsessis kirjelduses avatud kohustusliku ning süvendavate ja laiendavate teemade kaudu..

ÕPPESISU

1. poolaasta. Mina

- Mina.
- Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega
- Iga inimese väärtus
- Viisakas käitumine

Mina ja tervis

- Tervis
- Terve ja haige inimene
- Tervise eest hoolitsemine
- Ravimid
- Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus ning liikumine ja sport
- Abi saamise võimalused
- Esmaabi

Mina ja meie

- Kodu
- Koduarmastus
- Perekond
- Erinevad pered
- Vanavanemad ja teised sugulased
- Pereliikmete tegevus ja rollid
- Vanemate ja teiste inimeste töö
- Kodused tööd
- Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne
- Kodu traditsioonid
- Koduümbrus
- Naabrid ja naabruskond
- Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek
- Ohud kodus ja koduümbruses

2. poolaasta. Mina ja kodumaa

- Eesti – minu kodumaa
- Eesti teiste riikide seas
- Naaberriigid
- Kodukoht: küla, vald, linn, maakond
- Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid
- Rahvakalendri tähtpäevad
- Erinevate rahvaste tavad ja kombed
- Sallivus.

Mina: aeg ja asjad

- Aeg.
- Aja planeerimine
- Oma tegevuse kavandamine
- Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus
- Minu oma, tema oma, meie oma
- Asja väärtus ja hind
- Asjade väärtus teiste väärtuste seas

LÕIMING	
Eesti keel ja kirjandus	Suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus.
Matemaatika	Ajaühikud, ajaühikute seosed, kell ja kalender, käibivad rahaühikud, rahaühikute seosed, arvnäitajate ja diagrammide lugemine, tõlgendamine, analüüsimine.
Loodusained	Inimene, inimese meeled ja avastamine, liikumine, ohutusnõuded, inimese välisehituse kirjeldus, inimene ja inimese elukeskkond, asjad ja materjalid, Eesti kaart– maakondade märkimine, õppekäik kodukohta, Euroopa Liidu kaart, kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus, elu mitmekesisus maal, elukeskkond Eestis.
Võõrkeel	Mina ja teised, mina ja koduümbrus, kodukoht Eesti, igapäevaelu, õppimine ja töö, vaba aeg.

Loovaine	Laua katmine, kaunistamine ja koristamine, säästlik tarbimine, jäätmete sortimine, oma maakonna rahvuslikud mustrid ja motiivid, oma töö ning selle tulemuste analüüsimine ja hindamine, sobivad rõivad, isikupäraseid esemed.
Muusikaõpetus	Eneseväljendust toetav teemakohane töö, vastavateemalised laulud.
Liikumisõpetus	Kehaline aktiivsus, tervislik eluviis, kehaline vormisolek, kehalise aktiivsuse valik.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Õpilane suudab hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega. Õpilane väärtustab loomingut ja kujundab ilumeelt, hindab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustab inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, teadvustab oma väärtushinnanguid.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.
Enesemääratluspädevus	Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.
Õpipädevus	Suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituaga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.

Suhtluspädevus	Suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.
Ettevõtlikkuspädevus	Suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.
Digipädevus	Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on tähtis alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisele. Kujundatakse arusaama ühiskonnas toimuvate muutuste põhjustest ja tagajärgedest ning sellest, mil moel mõjutavad need õpilase valikuid ja tulevikku määravaid otsuseid. Õpilane hakkab analüüsima oma võimeid, oskusi ja väärtusi ning seostama neid tulevase haridustee ja tööelu valikutega, koostades esmase karjääriplaani.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähendust, on ühiskonda lõimitud, toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ja arengusuundadele ning on kaasatud kohaliku kogukonda käsitlevate otsuste tegemisse.
Kultuuriline identiteet	Toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noortejms kultuur; subkultuur ja vastukultuur) ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.
Teabe keskkond	Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.

Väärtused ja kõlblus	Toetatakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes mõistab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
-----------------------------	--

ÕPPETEGEVUS

Õpetus inimeseõpetuses esimeses kooliastmes on sissejuhatus nii inimese- kui ka ühiskonnaõpetuse algtõdedesse, kusjuures rõhk on enese suhestamisel lähiümbrusega enesekohaste ja sotsiaalsete pädevuse kontekstis. Teemade valikul lähtutakse printsiibist, et liigutakse lähemalt kaugemale (kontsentriiline teemakäsitus).

Õppe korraldamisel on oluline eakohasus ning varem omandatu arvestamine ja sellega seostamine. Õpe on diferentseeritud, arvestades õpilaste eripära, kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas. Õppetegevuse valikul lähtutakse inimeseõpetuse eesmärkidest, arendades õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Õpe on aine eesmärkidest lähtuvalt õpilase jaoks mõistetav ja tähenduslik ning toetab arusaama õpitava vajalikkusest. Kogu ainekäsitus on võimalikult elulähedane. Õpetuses kasutatakse mitmekülgset metoodikat, et õpilased saaksid õppes aktiivselt osaleda.

Inimeseõpetuses on metoodiliselt tähtsad kolm valdkonda, arvestades õpilase vanuseastet:

- avar metoodiline repertuaar, kasutades aktiivõppemeetodeid: mõistekaardid, vaatlus, loovtööd (nt plakatid, filmid, kollaažid jne), aktiivõppemeetodid (nt arutelud, rollimängud, rühmatööd, paaritööd, juhtumianalüüs jne);
- individuaalse ja kollektiivse õppe võimaldamine;
- õppe sidumine koolivälise eluga (nt õppekäik, kohtumised erinevate inimestega, vanemate kaasamine jne), õppemeetodi valik sõltub konkreetsest õpieesmärgist.

Õpilasi võib aktiviseerida ise erinevatest allikatest infot otsima, seda korrastama ja kriitiliselt hindama, kasutades IKT-vahendeid.

ÕPITULEMUSED

Mina

2. klassi lõpetaja:

- kirjeldab oma väärtusi, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha;
- teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled;
- nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest;
- väärtustab iseennast ja teisi;
- mõistab viisaka käitumise vajalikkust.

Mina ja tervis

- kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda;
- kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte;
- teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;

- mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport;
- demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi;
- teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi.

Mina ja minu pere

- kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad;
- väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres;
- selgitab lähemaid sugulussuhteid;
- teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl;
- kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes;
- jutustab oma pere traditsioonidest;
- kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval käituda ning valib ohutu tee sihtpunkti;
- väärtustab toetavaid peresuhteid ja kodu.

Mina ja kodumaa

- tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi;
- oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti;
- leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha;
- tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat;
- nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodumaad;
- kirjeldab rahvakombeid;
- teab Eestis elavate rahvaste tavasid ja kombeid ning austab neid.

Mina: aeg ja asjad

- eristab, mis on aja kulg ja seis;
- oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist;
- selgitab asjade väärtust;
- oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-eesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguestluste, poolaasta tunnistuse, Stuudiumi kaudu, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Sulaoja, E., Stamm, T., Vainola, K., Sildre, E. Inimeseõpetuse tööraamat 2. klassile. Kirjastus Maurus, 2018.

Kippar, R., Kloren, A., Kulderknup, E., Peetris, K. IN. 2. klassi inimeseõpetuse tööraamat. Koolibri, 2012.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-2/#section-tutvustus>

3. KLASSI ÜLDÕPETUSE SELGITUS

Tartu Raatuse Koolis on 1.-3. klasside õppetöö korraldatud üldõpetuse põhimõtteid järgides. Tunniplaanis pole eraldi õppeaineid: eesti keel, matemaatika, loodusõpetus (PRÕK). Nimetatud õppeaineid koondab üldnimetus üldõpetus. Üldõpetus õpetab lapsi varakult seoseid looma, et tekiks terviklikum maailmapilt. Teemakeskse õppe juures peetakse silmas ka aine mahtu, aine-ja ainevaldkonna pädevusi ja eesmärke, üldpädevusi. Õppeained, mis üldõpetusest välja jäid (muusika, loovaine, liikumisõpetus, võõrkeel, draama), on võimalusel siiski õpetajate koostöö tulemusel lõimitud käsitluses oleva teemaga. Õppeainete lõimingud võivad tuleneda ka sellest, milliseid õppeaineid klassiõpetaja ise õpetab.

- Üldõppe eesmärke toetavad Mauruse kirjastuse õppevara töökavad (avaneb [siit](#)).
- Esimese klassi metateemad on: **Kool 100 aastat tagasi, täna ja tulevikus** (avaneb [siit](#)), **Emajõgi** (avaneb [siit](#)) ja **Elekter** (avaneb [siit](#)).

Üldõpetuslikud teemad 3. klassis:

- Targalt arvutis
- Turvalisus
- Mina ise
- Jõulutradsioonid
- Sõprus
- Kodumaa
- Kevad
- Tervis

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK eesti keel)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	6 tundi nädalas, 210 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Eesti keele õpetus taotleb, et õpilane:

- õpib mõtestatult lugema ja kirjutama oma loomevõime ja eluliste vajaduste kohaseid eri liiki tekste;
- õpib koolis ja koolivälises suulises suhtluses selgelt väljenduma;
- arendab oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust, omandab (esmase) õigekirjaoskuse;
- huvitub raamatutest ning loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- analüüsib tekste ja oma tegevust õpetaja juhiste kohaselt;
- austab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja tahab õigesti kõnelda ja kirjutada;
- õpib hankima teavet teatmeteostest, lastejakirjadest ning lihtsamatest sõnaraamatutest;

Algklassilapse tahteline tähelepanu on vähepüsiv ning vajab tahtmatule tähelepanule ümberlülitumiseks huvi toetust. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivõppe meetodeid (arutelu, ajurünnak, rollimäng, struktureeritud tegevus, rühma- ja paaristegevus jt) kus laps saab õppimise käigus olla aktiivne osaline ja omandab teadmisi ja oskusi suhteliselt kergemini ja kiiremini.

ÕPPESISU

Terviklikkus:

Kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine on omavahel seotud, kas:

- tunniteema,
- lugemispala või situatsiooni kaudu.

Grammatikateema/õigekirjaküsimus tuleneb, kas:

- tekstist,
- lapse enda kirjutisest või
- situatsioonist.

Teadlikkus

Suunatakse lapsi oma keelekasutust jälgima, analüüsima, parandama:

- Kuidas ma kuulan, räägin, loen, kirjutatan?
- Mis mul tuleb hästi välja, mis halvemini?
- Mida ma peaksin veel õppima?
- Kes mind õpetada saab/ oskab?
- Kuidas ma ise ennast aidata saan?

Suunatakse last oma/sõbra kirjalikku tööd kontrollima (üksi ja koos kaaslastega) ning parandama, et tekiks keeletunnetus ja harjumus mõelda oma töö õigsuse üle. Harjutatakse õpilasi ise leidma (üksi või kaaslasega) õigeid lahendusi. Analüüsitakse üheskoos konstruktiivselt oma ja teiste keelekasutust.

Kommunikatiivsus

- Püütakse igale keelelisele tegevusele leida mingi konkreetne otstarve ja auditoorium.
- Kasutatakse võimalikult palju suhtlemisel põhinevaid tegevusi.
- Kuulatakse kedagi mingil konkreetset põhjusel.
- Räägitakse kellelegi millestki mingil põhjusel.
- Kirjutatakse erinevaid tekste erinevale lugejaskonnale.
- Lastakse õpilastel õppetöö käigus omavahel suhelda – arutleda, analüüsida, otsida/ leida õigeid vastuseid, mingit infot jne.

Suuline keelekasutus

Kuulamine

- Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.
- Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
- Ettelugemise kuulamine. Hinnangu andmine kaaslase ettelugemisele ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.
- Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.

- Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

Kõnelemine

- Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.
- Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
- Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.
- Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
- Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
- Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
- Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmeka ja mõtestatud esitamine.
- Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Lugemine

- Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
- Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; suunamisel oma lugemisvea parandamine). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvliilt ja vihikust.
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.
- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
- Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
- Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.
- Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
- Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.

- Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
- Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri
- Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Kirjutamine

Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, tähtede õige seostamine, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

- Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. *k, p, t s-i* ja *h* kõrval. *i* ja *j* õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). *h* sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.
- Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning *sse-lõpulise* sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (*ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus*).
- Väit- ehk jutustav lause, küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; *et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui* puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
- Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.
- Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Tekstiloom

- Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.
- Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.
- Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
- Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.
- Sündmusest ja loomast kirjutamine.
- Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
- Kirja kirjutamine.
- Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

ÕPPETEGEVUS

1.poolaasta. Suuline keelekasutus

- Luuletuse ilmeka esitamine

- Jutustamine loetust
- Küsimuste, kava ja pildi järgi jutustamine
- Teksti põhjal küsimustele vastamine ja küsimuste koostamine
- Tööjuhendi lugemine ja selle mõistmine ning lahtimõtestamine
- Enamtuntud võõrsõnade tähenduste tundmine ja kasutamine
- Töötamine õpiku sõnastikuga ja võõrsõnade leksikoniga
- Kirjeldus ja kirjeldamine
- Näidendi stseeni esitamine
- Advendi- ja jõuluaajast ning jõulukommetest jutustamine

Lugemine

- Tutvumine õpikuga (õpiku ülesehitus)
- Luuletuse, jutustava, kirjandusliku ja teabeteksti lugemine sügisest ja koolielust ning sellega seonduvast läbi erinevate aegade; arvutist ja liiklusest; kasvatuses, sallivusest, õnnest, juhustest ja unistamisest
- Lastekirjanik Astrid Lindgren ja tema looming
- Lastekirjanik Tiia Toomet ja tema looming
- Vanasõnad, kõnekäänud ja mõistatused
- Kutse, õnnitlus, teade
- Loetust olulisima leidmine
- Tutvumine murdetekstiga

Kirjutamine

- Kirjatahtede ja täheseoste kordamine
- Jutukese ning luuletuse koostamine ja kirjutamine
- Võõrtähtedega tähestik
- Tähestikuline järjekord
- Häälik ja täht
- Täis-, kaas- ja sulghäälilid ning nende pikkused
- Etteütluse kirjutamine õpitud keelenditele
- Häälikuühendid
- k, p või t eesti omasõnade alguses
- Sulghäälil oma- ja võõrsõnade alguses, võõrsõnade kirjutamine
- Sulghäälil s-i ja h kõrval
- Tarbeteksti koostamine ja kirjutamine näidise järgi: uudis, artikkel, tööjuhend, muinasjutt, kutse, õnnitlus
- Lauselõpumärgid
- Silbitamine ja poolitamine
- Kiri ja aadress, e-kiri
- i ja j õigekiri
- Sõna ja küsimus
- h sõna alguses, h-ga ja h-ta sõnad
- Õpitud keelendite kordamine
- Kirja kirjutamine päkapikule
- Muistendi kirjutamine
- Asesõnade lühivormid

2. poolaasta. Suuline keelekasutus

- Küsimuste, kava ja pildi järgi jutustamine
- Muinasjutu jutustamine
- Arutelu ja mõtlemise arendamine antud teemal

- Teabeteksti kohta küsimuste moodustamine, küsimustele vastamine (funktsionaalne lugemine)
- Tööjuhendi mõistmine ja selgitamine oma sõnadega
- Arutelu ja jutustamine emadest, looduskaitsest
- Kuulamisülesanded (kevadhäälid)
- Deformeeritud teksti parandamine

Lugemine

- Luuletuse, jutustava, kirjandusliku ja teabeteksti lugemine, vajaliku info leidmine
- Tööjuhendi mõistmine
- Rahvajutt ja dialoog
- Andrus Kivirähk ja tema looming lastele
- Tööjuhendi mõistmine
- Retsepti koostamine
- Muinasjutt, fantaasialugu, luuletus, näidend, valm
- Muinasjutt ja muistend ning nende tunnused
- Muinasjutuvestja Hans Christian Andersen ja tema muinasjutud
- Vanasõnad ja kõnekäänud
- Murdetekst (mulgi murre)
- Näidend (teksti lugemine osalistega)

Kirjutamine

- Suur algustäht nimedes (looma-, inimese- ja kohanimed)
- Koma loetelus
- Väike algustäht nimetustes (õppeained, kuud, nädala- ja tähtpäevad ning ilmakaared)
- Lühendid eesti keeles
- Pealkirjade kirjutamine
- Tegusõnade pöördelõpud
- Liitsõnade moodustumine
- Õpitud keelendite kordamine ja kinnistamine
- Etteütelse kirjutamine õpitud keelenditele
- Retsepti kirjutamine
- Mõistekaart
- Komaga ja komata sidesõnad
- Kirja, teate, kutse, kirjelduse, õnnitluse, jõulu- ja uusaastasooivi ning retsepti kirjutamine näidise järgi
- Sõnaliigid: nimi-, omadus- ja tegusõnad
- Küsisõnade kasutamine tekstis
- Pildi, skeemi või kava põhjal jutukese kirjutamine

LÕIMING

Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, ainetevaheline ehk interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub üldõppe põhimõtetest, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.

Eesti keel ja kirjandus	Eesti keele tundides arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpitakse lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendatakse kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardatakse maailmapilti; õpitakse kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, tööjuhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpitakse koostama ning vormistama uurimistööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjutakse kasutama eri liiki sõna- ning käsiraamatuid
Matemaatika	Eesti keele tundides arendatav lugemisoskus soodustab matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.
Loodusained	Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane õpib õigesti kirjutama kohanimedid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalased tekstid õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad väärtustada ja tundma õppida loodust.
Loovaine	Illustratsioonide vaatluse soodustab kunstialaste väljendusvahendite eripära mõistmist.
Muusikaõpetus	Kirjandusteose käsitluse illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest.
Liikumisõpetus	Eesti keele tundides õpitav sõnavara toetab õpilase tervisekasvatust ning aitab ainealaste mõistete omandamist kehalise kasvatus tundides. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

ÜLDPÄDEVUSED	
Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused (väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatikapädevus, ettevõtlikkuspädevus) rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükliks üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Loetava ilukirjanduse ja aimetekstide alusel kujunevad õpilases esteetilis-emotsionaalsed ja kultuurilised väärtused. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt

	kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Emakeele õpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	Emakeele tundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetilisel ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.
Enesemääratluspädevus	Enesemääratluspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetavad erinevad lugemispalad kui ka õpilase igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide üle arutlemine. Enesemääratluse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning emakeele oskuse rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Õpipädevus	Eesti keele õppimine arendab olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erineva teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, mitmesuguste tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.
Suhtluspädevus	Õpilane suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust. Arendades igapäevaselt sõnavara, esitletakse ja kirjeldatakse loovtöid, tutvustatakse ning põhjendatakse oma seisukohti.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilase osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Digipädevus	Õpilane suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusel tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond	Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele
Väärtused ja kõlblus	Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

ÕPITULEMUSED

Suuline keelekasutus

3. klassi lõpetaja:

- eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi;
- kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;
- koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil;
- kasutab kõnes terviklauseid;
- teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;
- väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas;
- vestleb oma kogemustest ja loetust;
- annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;
- koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;
- vaatlleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;
- esitab luuletust peast.

Lugemine

- loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;
- mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;
- vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;
- leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;
- tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;
- kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;
- on lugenud lasteraamatuid, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.

Kirjutamine

- kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;
- kirjutab tahvlilt või õpikust õigesti ära;
- täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;

- koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;
- kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;
- kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;
- märgib kirjas õigesti täishäälikuid;
- teab peast võõrtähtedega tähestikku;
- alustab lauset suure algustähega ja lõpetab sobiva lõpumärgiga;
- kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes;
- kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?);
- kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-eesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguveestluste, Studiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Vainola, K., Kivisikk, K., Sildre, E. Eesti keele õpik 3. klassile. 1. osa. Kirjastus Maurus, 2019

Vainola, K., Kivisikk, K., Sildre, E. Eesti keele õpik 3. klassile. 2. osa. Kirjastus Maurus, 2019

Kivisikk, K., Prii, H, Vainola, K., Sildre, E. Eesti keele töövihik 3. klassile. 1. osa. Kirjastus Maurus, 2019.

Kivisikk, K., Prii, H, Vainola, K., Sildre, E. Eesti keele töövihik 3. klassile. 2. osa. Kirjastus Maurus, 2019.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-3/#section-tutvustus>

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK matemaatika)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	5 tundi nädalas, 175 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Üldõpetuse matemaatika alused:

- Õpetada kirjutama, lugema ja loendama, võrdlema arve 10 000 piires ning mõistma naturaalarvude ehitust
- Peast korrutamine ja jagamine korrutustabeli piires
- Ühekohalise arvu korrutamine kahekohalise arvuga ja kahekohalise arvu jagamine ühekohalise arvuga
- Kirjalik liitmine ja lahutamine üleminekuga
- Tähe arvvaartuse leidmine
- Osa järgi arvu leidmine, osa leidmine tervikust
- Mõõtühikute tundmine ja nende naaberühikute teisendamine
- Ühe ja kahetehteliste tekstülesannete koostamine ja lahendamine
- Eristab lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid (punkt, sirge, lõik, ring, kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, viisnurk, kuusnurk, kera, kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus) ning nende põhilisi elemente; oskab arvutada ümbermõõtu
- Ringjoone joonestamine, võrdkülgse kolmnurga joonestamine sirkli abil

ÕPPESISU

1. poolaasta. Arvutamine

- Peast kahekohaliste arvude liitmine ja lahutamine 100 piires.
- Korrutamise- ja jagamistehte liikmete nimetused.
- Tähe arvvaartuse leidmine võrduses analoogia abil.
- Osa järgi arvu leidmine, osa leidmine tervikust.

Mõõtmine ja tekstülesanded

- Mõõtühikud millimeeter, tonn.
- Naaberühikute teisendusi .
- Ühe- ja kahetehteliste tekstülesannete lahendamine.
- Ühetehteliste tekstülesannete koostamine.

Geomeetrilised kujundid

- Murdjoon, hulknurk, ristkülik, ruut ja kolmnurk, nende elemendid.
- Murdjoone pikkuse ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga ümbermõõdu leidmine.

2. poolaasta. Arvutamine

- Korrutustabel
- Mõisted: korda suurem, korda väiksem.
- Arvud 0 – 10 000, nende esitus üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana.
- Arvude võrdlemine ja järjestamine 10000 piires.
- Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piire.
- Arvavaldis, tehete järjekord ja sulud.
- Summa korrutamine ja jagamine arvuga.

Mõõtmine ja tekstülesanded

- Mõõtühikud sajand.
- Murru $1/2$, $1/3$, $1/4$, $1/5$.
- Õpitud murdude põhjal arvust osa leidmine.

Geomeetrilised kujundid

- Võrdkülgne kolmnurk, selle joonestamine sirkli ja joonlaua abil.
- Ring ja ringjoon, raadius ja keskpunkt. Etteantud raadiusega ringjoone joonestamine.

- Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid. Nende põhilised elemendid (servad, tipud, tahud).
- Geomeetrilised kujundid igapäevaelus.

LÕIMING	
<p>Matemaatikaõpetus lõimitakse teiste ainevaldkondade õpetusega kahel moel. Ühelt poolt kujuneb õpilastel teistes ainevaldkondades rakendatavate matemaatiliste meetodite kasutamise kaudu arusaamine matemaatikast kui oma universaalse keele ja meetoditega teisi ainevaldkondi toetavast ning lõimivast baasteadusest. Teiselt poolt annab teistest ainevaldkondadest ja reaalsusest tulenevate ülesannete kasutamine matemaatikakursuses õpilastele ettekujutuse matemaatika rakendusvõimalustest ning tihedast seotusest õpilasi ümbritseva maailmaga. Peale selle on ainete lõimimise võimalused koostöös tehtavad õpilaste ühisprojektid, uurimistööd, õppekäigud ja muu ühistegevus.</p>	
Eesti keel ja kirjandus	Reeglite kasutamine, häälikute pikkus, funktsionaalne lugemine, tabelite ja diagrammide lugemine ning mõistmine, paberil orienteerumine.
Loodusained	Matemaatika annab vahendid looduse uurimiseks.
Loovaine	Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega (nt sümmeetria). Võimaldab arendada tasapinnalist ja ruumilist mõtlemist.
Muusikaõpetus	Takt, taktimõõt, võrdlemine, loogika, joon, sümbolid, helipikkused, helikõrgused, laulu osad, võrdlus, loendamine, mälu.
Liikumisõpetus	Erinevate pikkuste ja aja tajumine ning mõõtmine, kujundid liikumisel.
Võõrkeeled	Matemaatikas kasutatakse rohkesti võõrkeelseid termineid, mille algkeelne tähendus tuleb õpilastele teadvustada.

ÜLDPÄDEVUSED	
<p>Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega. Algõpetuses kasutatakse erinevaid lõimingu võimalusi, et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub üldõppe elementidest. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.</p>	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus

	ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse sellesisuliste tekstülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöös on võimalik arendada koostööoskust.
Enesemääratluspädevus	Matemaatikat õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.
Õpipädevus	Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, otstarbekate võtete otsingu ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Õpilases kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada üksnes tema enda iseseisva mõtlemise teel.
Suhtluspädevus	Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese ja teoreeme sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalikku infot. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek erinevatel viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud info mõistmiseks, seostamiseks ja edastamiseks.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Matemaatikapädevus tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatikapädevus hõlmab üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatikapädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümbolite, valemite, graafikute, tabelite, diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust. Matemaatikapädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu,

	matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.
Ettevõtlikkuspädevus	Selle pädevuse arendamine on matemaatikas kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuritakse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende headust. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu.
Digipädevus	On kokku puutunud erinevate digitehnoloogia võimalustega õpetaja vahendusel.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas. Õpilane tutvub lihtsamate elukutsetega ennekoike oma pere tasandil.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust igapäevaste kodu- ja koolielu näidete varal.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks (klassi, kooli - ja kooli tasandil).
Kultuuriline identiteet	taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust.
Teabekeskond	õpilane on kokku puutunud erinevate teabekeskondadega.
Tehnoloogia ja innovatsioon	erinevate loovust ergutavate tööülesannete varal.
Tervis ja ohutus	taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on

	võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
Väärtused ja kõlblus	taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli.

ÕPITULEMUSED

Arvutamine

3. klassi lõpetaja:

- loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve kuni 10 000-ni;
- nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;
- määrab arvu asukoha naturaalarvude seas;
- esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana;
- liidab ja lahutab peast arve 100 piires;
- liidab ja lahutab kirjalikult arve 10 000 piires;
- selgitab avaldises olevate tehete järjekorda;
- nimetab korrutamise- ja jagamistehte liikmeid
- selgitab jagamist kui korrutamise pöördtehet;
- valdab korrutustabelit, korrutab ja jagab peast arve korrutustabeli piires, korrutab arvudega 1 ja 0;
- korrutab peast ühekohalist arvu kahekohalise arvuga ja jagab peast kahekohalist arvu ühekohalise arvuga 100 piires;
- täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis;
- leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel;
- määrab tehete järjekorra avaldises

Mõõtmine ja tekstülesanded

- nimetab pikkusmõõte millimeetrist kilomeetrit ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;
- nimetab massiühikuid gramm, kilogramm, tonn ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;
- nimetab ajaühikuid sajand, aasta, kuu, nädal, ööpäev, tund, minut, sekund ja kirjeldab neid oma elus asetleidvate sündmuste abil;
- teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt vaid naaberühikud);
- arvutab nimega arvudega .
- selgitab murdude $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}$ tähendust;
- leiab $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}$ osa arvust;
- selgitab näidete põhjal, kuidas leitakse osa järgi arvu;
- lahendab ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuse piires;
- koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid;
- püstitab ülesande lahendamiseks vajalikud küsimused;
- hindab saadud tulemuste reaalsust;

Geomeetrilised kujundid

- eristab murdjoont teistest joontest; mõõdab ja arvutab murdjoone pikkuse sentimeetrites;
- joonestab ristküliku, sealhulgas ruudu, joonlaua abil;
- arvutab ruudu, ristküliku ja kolmnurga ümbermõõdu küljepikkuste kaudu;
- kirjeldab võrdkülgset kolmnurka;
- joonestab võrdkülgset kolmnurka sirkli ja joonlaua abil; joonestab erineva raadiusega ringjooni; märgib ringjoone raadiuse ja keskpunkti;
- leiab ümbritsevast õpitud ruumilisi kujundeid;
- eristab kuupi ja risttahukat teistest kehadest ning nimetab ja näitab nende tippe, servi, tahke;
- näitab maketi abil silindri põhju ja külgpinda; nimetab põhjaks olevat ringi;
- leiab ümbritsevast tasandilisi ja ruumilisi kujundeid;
- rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel;
- joonestab tasandilisi kujundeid; konstrueerib võrdkülgse kolmnurga ning etteantud raadiusega ringjoone;
- mõõdab õpitud geomeetriliste kujundite küljed ning arvutab ümbermõõdu.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-ja kasvatuseesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes õpilase arengule. Õppimist toetav hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Stuudiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Reinup, R., Sildre, E. Matemaatika tööraamat 3. klassile. 1.osa. Sügis. Kirjastus Maurus, 2019.

Reinup, R., Sildre, E. Matemaatika tööraamat 3. klassile. 2. osa. Talv. Kirjastus Maurus, 2019.

Reinup, R., Sildre, E. Matemaatika tööraamat 3. klassile. 3. osa. Kevad. Kirjastus Maurus, 2019.

Lõhmus, T., Saks, M. Matemaatika õpik 3. klassile. 1. osa. Avita, 2013.

Lõhmus, T., Saks, M. Matemaatika õpik 3. klassile. 2. osa. Avita, 2013.

Saks, M. Matemaatika tunnikontrollid 3. klassile. Avita, 2014.

Saks, M. Matemaatika kontrolltööd 3. klassile. Avita, 2014.

Belials, K. Matemaatika iseseisvad tööd 3. klassile. Avita, 2014.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-3/#section-tutvustus>

Õppeaine nimetus:	Üldõpetus (PRÕK loodusõpetus)
--------------------------	--------------------------------------

Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

3. klass

Organismide rühmad ja kooselu

Teema loob aluse elurikkuse süstemaatiliseks tundmaõppimiseks. Saadakse ülevaade tähtsamatest organismirühmadest, nende tunnustest ja seostest elukoosluses. Teema aitab mõista elurikkuse tähtsust ja kaitse vajadusi.

Liikumine

Teema seostub liiklemise turvalisusega.

Elekter ja magnetism

Teema seostub turvalisusega elektriseadmete käsitlemisel.

Plaan ja kaart

Teema annab ülevaate plaanist ja kaardist kui teatud maa-ala mudelitest, mille koostamisel kasutatakse leppemärke. Õpitakse lugema infot koduümbruse plaanilt ja Eesti kaardilt ning seda vahendama. Luuakse alus edasisteks geograafiaõpinguteks.

ÕPPESISU

1. poolaasta. Organismide rühmad ja kooselu

- Taimed kui elusad organismid; nende osad ja kasvutingimused; taimede rühmitamine (rohttaimed, leht- ja okaspuud, põõsad, puhmad; veetaimed; samblad ja samblikud)
- Loomade klassid (selgrootud ja selgroogsed), rühmad (kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad) ja liigid, liigi tunnused
- Õpitud loomade eluviisid ja elupaigad, nende kirjeldamine
- Loomadega seotud ohud (mürgised ja ohtlikud loomad)
- Seente mitmekesisus ja eluks vajalikud tingimused ning elukeskkonnad
- Kübarseente osad ja tunnused; söödavad ja mürgised seened
- Seente mitmekesisus (kübarseened, hallitus- ja pärmseened, parasiitseened); seentega seotud ohud ja nende vältimine
- Erinevate organismide liigid ja liikide tunnused
- Loodus kui tervik; elusorganismide omavaheline seos looduses (koht ja tähtsus ökosüsteemis)
- Toiduahelad ja nende koostamine õpitud organismide liikidest
- Loodushoid ja looduskaitse; kaitse all olevad liigid Eestis

2. poolaasta. Liikumine

- Liikumise tunnus: keha asukoha muutumine teiste kehade suhtes
- Liikumine ja paigalseis
- Teepikkuse läbimine pidurdamisel
- Liikumisega seotud ohuolukorrad

- Tänavate ja teede ohutu ületamine
- Sõidukite liikumissuuna, -kiiruse ja kauguse määramine
- Turvaline koht ja sobiv kiirus jalgrattaga, rulaga ja rulluiskudega liiklemisel
- Turvavahendite kasutamine liiklemisel

Elekter ja magnetism

- Elektrivool, vooluring ja vooluallikad
- Töötav ja mittetöötav vooluring
- Elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ja materjalid
- Elekter ja ohutustehnika koduste elektriseadmete kasutamisel
- Lihtsamad katsed elektrijuhtivuse määramiseks ning saadud teadmiste rakendamine igapäevaelus
- Elektri tootmine
- Elektri säästlik kasutamine, oskus käsitseda majapidamistehnikat ja olmeelektronikat
- Magneti kaks poolust – põhjapoolus ja lõunapoolus
- Magneti erinimelised ja samanimelised poolused, pooluste tõmbumine ja tõukumine
- Kompass
- Põhi- ja vaheilmakaared ning nende määramine kompassiga
- Ilmakaarte määramise ja kompassi kasutamise oskuse vajalikkus

Plaan ja kaart

- Plaan kui väikese maa-ala kujutis
- Esemete kuju, mõõtmed ja asend plaanil
- Leppemärgid plaanil
- Kaart – suurema maa-ala kujutis; kaart ja legend
- Värvused ja leppemärkide tähendused kaardi legendil; kaardi legendi lugemine
- Oma kodupaiga ümbruse kaardi lugemine, tuttavate objektide leidmine kaardilt
- Tutvumine Eesti kaardiga ja selle tundma õppimine
- Tähtsamad Eestimaa jõed, järved, saared, poolsaared ja lahed; nende leppemärgid
- Kõrgustikud, madalikud, tasandikud ja linnad Eesti kaardil; nende leppemärgid

LÕIMING	
Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetuses kasutatakse üldõpetuse elemente, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.	
Eesti keel ja kirjandus	Uut liiki tekstide kasutamine ja mõistmine, terminid ja mõisted. Funktsionaalset lugemisoskust kujundab teabeallikate abil töötamine, mis rikastab õpilaste sõnavara. Oma töö esitlemine ja valikute põhjendamine annab esinemiskogemusi ning arendab väljendusoskust.
Matemaatika	Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid

Loovaine	Kunstiõpetusega lõimumist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms. Ideede praktiline realiseerimine
Liikumisõpetus	praktiliste tegevuste ja ülesannete kaudu kinnistub terviseteadlik käitumine ning tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi koostoitumise väärtustamine.

ÜLDPÄDEVUSED	
Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Elukeskkonda väärtustava hoiaku omaksvõtmine soodustab õpilase kujunemist aktiivseks vastutustundlikuks kodanikuks.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Keelekasutus, õpilaste ühised tegevused, praktilised tööd ja rühmatööd, ühiselt õpitakse järgima käitumisreegleid, teistega arvestama ja oma arvamust kaitsma.
Enesemääratluspädevus	Usk oma võimekusse ja enesekindlus loodusainete õppimisel; huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadusliku karjääri vastu; valmisolek tegelda loodusteaduslike küsimustega ja oskus rakendada loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelu probleemide lahendamisel.
Õpipädevus	Loodusobjektide uurimine, kirjeldamine ja vaatlemine.
Suhtluspädevus	Matemaatikapädevuse kujunemist toetatakse eelkõige uurimusliku õppe kaudu, arendades loovat ja kriitilist mõtlemist. Uurimuslikus õppes on tähtis koht andmete analüüsil ja tõlgendamisel, tulemuste esitamisel tabelite, graafikute ja diagrammidena. Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid.
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja Suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust.
Ettevõtlikkuspädevus	Uurimistööde tegemine, kus püstitatakse uusi probleeme (hüpoteese), mis veenvalt ära põhjendatakse või ümber lükatakse.

Digipädevus	Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.
--------------------	--

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatus tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond	Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutama oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on

	võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
Väärtused ja kõlblus	Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd), mis toetavad õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- kasutatakse õpiülesandeid, mis toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, kooliümbus, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- toetab avar õppemethodiline valik aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, projektõpe, õpimapi koostamine, praktilised ja uurimuslikud tööd (nt loodusobjektide ja protsesside vaatlemine, kirjeldamine ning järelduste tegemine), referaadi koostamine.

ÕPITULEMUSED

Organismide rühmad ja kooselu

3. klassi lõpetaja:

- teab, et taimed on elusad organismid;
- teab, et taimed vajavad päikesevalgust ning toodavad seente ja loomade poolt kasutatavaid toitaineid ja hapnikku;
- nimetab ja oskab näidata taimeosi, leida tunnuseid, mille abil taimi rühmitada;
- eristab õistaimet, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime;
- teab, et loomade hulka kuuluvad putukad, ämblikud, ussid, kalad, konnad, maod, linnud ja imetajad;
- teab, et ühte rühma kuuluvatel loomadel on sarnased tunnused;
- teab, et rästik, puuk ja herilane on ohtlikud;
- eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat;
- kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;
- tunneb ära õpitud loomi piltide järgi ja looduses;
- väldib loomadega seotud ohte (mürgiseid ja ohtlikke loomi);
- teab seente mitmekesisust ja seda, et seened elavad mullas ja teistes organismides;
- teab, et mõningaid seeni kasutatakse toiduainete valmistamiseks ning pagaritööstuses;
- eristab söödavaid ja mürgiseid kübarseeni;

- oskab vältida mürgiste seentega (sh hallitusseentega) seotud ohtusid;
- eristab seeni taimedest ja loomadest;
- tunneb õpitud seeni piltide järgi ja looduses;
- teab, et igal liigil on nimi;
- teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased;
- teab, et looduses on kõik omavahel seotud
- koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
- mõistab, et iga organism on looduses tähtis ja neid peab kaitsma;

Liikumine

- teab liikumise tunnust: keha asukoht muutub teiste kehade suhtes;
- eristab liikumist ja paigalseisu;
- teab, et keha ei saa hetkeliselt liikuma panna ega peatada;
- teab, et pidurdamisel läbib keha teatud teepikkuse;
- oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi,
- oskab tänavat (teed) ohutult ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga ja rulluiskudega sõitmiseks turvalise koha ja sobiva kiiruse;
- oskab kasutada turvavahendeid;
- suhtub positiivselt liikumisse kui kehalisse tegevusse.

Elekter ja magnetism

- teab lüliti osa vooluringis;
- teab, et mõned ained juhivad elektrivoolu ja teised ei juhi;
- teab, et niiske keskkond juhib elektrivoolu ja et elekter võib olla ka ohtlik;
- oskab pistikut pistikupesast õigesti välja tõmmata;
- eristab töötavat ja mittetöötavat vooluringi;
- teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi elektririistade ohutul kasutamisel;
- kasutab elektrit säästlikult; oskab käsitseda majapidamis- ja olmeelektronikat ning elektroonikaseadmeid;
- saab aru elektri säästmise vajalikkusest;
- saab aru, et kodus majapidamises kasutatav elekter on inimesele ohtlik ja sellega ei tohi mängida.

Plaan ja kaart

- teab, et kaart on suurema maa-ala mudel ja et värvused ja märgid kaardil on leppemärgid;
- saab aru lihtsast plaanist või kaardist, leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte;
- kirjeldab kaardi abil tegelikke objekte, tunneb kaardil värvide järgi ära maismaa ja veekogud;
- mõistab, et kaardi abil on võimalik tegelikkust tunda õppida;
- teab põhiilmakaari ja vaheilmakaari;
- teab õpitud kaardiobjekte ja oma kodukohta asukohta kaardil;
- kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari;
- määrab kompassi abil põhja- ja lõunasuunda;
- näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, madalikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvesid ja linnu;

- saab aru, et ilmakaarte tundmine ning nende määramisoskus on elus vajalik;
- mõistab, et kaardi järgi on võimalik maastikul orienteeruda;
- mõistab, et kaartide kasutamine on vajalik ja uurimine põnev;
- saab aru kaardi legendi ja leppemärkide tundmise vajalikkusest ja sellest, et kaardi või plaani (mudeli) abil on tegelikkust parem tundma õppida.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe- ja kasvatuseesmärkidest ning eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu).

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäevikust, poolaasta tunnistuse, arenguvestluste kaudu, Stuudiumist, vestlustest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Männil, M., Laasi, A., Sildre, E. Loodusõpetuse tööraamat 3. klassile. Kirjastus Maurus, 2019.

Sirel, K. Loodusõpetus. Õpik 3. klassile. 1. osa. Koolibri, 2013.

Kaljula, S., Saareleht, P. Loodusõpetus. Õpik 3. klassile. 2. osa. Koolibri, 2013.

Sui, K., Kraaner, A. Loodusõpetus. Harjutuslehed 3. klassile. Koolibri, 2016.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-2/>

Õppeaine nimetus:	A-võõrkeel (saksa keel, inglise keel)
Koostaja(d):	Mailis Meitsar, Yulia Mironova, Aire Rillo, Tiina Hallik
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

A-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- märkab ja väärtustab erinevate kultuuride eripära;
- omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist.

ÕPPESISU

3. klassi saksa ja inglise keel jätkab esimesel aastal alustatud keeleõpet. Kõik võõrkeeltes käsitletavat teemasid haaravad aineüleseid läbivaid teemasid. Läbivad teema valdkonnad, mida on võimalik õppesisuga siduda:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tervis ja ohutus. Väärtused ja kõlblus. *Mina ja teised.*

I Poolaasta	Enese ja kaaslaste tutvustus. Pereliikmed, sugulased. Nimi, vanus, välimus, riietus, tunded, värvid.
II Poolaasta	Keha. Haigused. Lemmiktegevused.

Keskfond ja jätkusuutlik areng. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tervis ja ohutus.

Igapäeva elu. Õppimine ja töö.

I Poolaasta	Numbrid. Tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kell, kellaegade ütlemine ja küsimustele vastamine, küsimuste esitamine.
II Poolaasta	Nädalapäevad. Igapäevased tegevused. Linn, asukohad, orienteerumine.

Keskfond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Väärtused ja kõlblus. *Kodu ja lähikümbus.*

I Poolaasta	Tegevused kodu ümbruses. Kodu asukoht ja sisustus, ruumid. Aed, õu, hooned.
II Poolaasta	Kuude, aastaegade kirjeldamine, tundmine. Ilm.

Keskfond ja jätkusuutlik areng. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus. *Kodukoht Eesti*

I Poolaasta	Riik, pealinn, rahvused. Asukoht, loomad, linnud. Iseseisvuspäev, kodukoha sümbolid.
II Poolaasta	Aastaajad. kodukoha kirjeldus, kodulinnast ja kodumaast rääkimine ja nende kirjeldamine, teiste riikide nimetuste, ka pealinnade tundmine. Asukohtade kirjeldamine. Oma elukoha ja kooli kirjeldamine

Väärtused ja kõlblus. Teabekeskond. Tehnoloogia ja innovatsioon. Tervis ja ohutus. *Vaba aeg.*

I Poolaasta	Lemmiktegevused ja eelistused. Sport. Lemmikmänguasjade- ja loomade nimetamine ja kirjeldamine
II Poolaasta	Toiduainete nimetused, hinna küsimine ja vastamine, dialoogid.

Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus. Teabekeskond. *Õpitavat keelt kõnelevad maad*

I Poolaasta	Pealinn, keel. Reisimine, sümbolid.
-------------	-------------------------------------

II Poolaasta	Tähtpäevad.
--------------	-------------

KOKKUVÖTLIKULT TEEMAD POOLAASTATE KAUPA:

I Poolaasta	Enese ja kaaslaste tutvustus. Pereliikmed, sugulased. Nimi, vanus, välimus, riietus, tunded, värvid. Numbrid. Tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kell, kellaegade ütlemine ja küsimustele vastamine, küsimuste esitamine. Tegevused kodu ümbruses. Kodu asukoht ja sisustus, ruumid. Aed, õu, hooned. Riik, pealinn, rahvused. Asukoht, loomad, linnud. Iseseisvuspäev, kodukoha sümbolid. Lemmiktegevused ja eelistused. Sport. Lemmikmänguasjade- ja loomade nimetamine ja kirjeldamine. Pealinn, keel. Reisimine, sümbolid
II Poolaasta	Keha. Haigused. Lemmiktegevused. Nädalapäevad. Igapäevased tegevused. Linn, asukohad, orienteerumine. Kuude, aastaegade kirjeldamine, tundmine. Ilm. Aastaajad. kodukoha kirjeldus, kodulinnast ja kodumaast rääkimine ja nende kirjeldamine, teiste riikide nimetuste, ka pealinnade tundmine. Asukohtade kirjeldamine. Oma elukoha ja kooli kirjeldamine. Toiduainete nimetused, hinna küsimine ja vastamine, dialoogid. Tähtpäevad.

	SAKSA KEEL	INGLISE KEEL
LAUSEÕPETUS	Sidesõnad: <i>und, oder</i> . Jutustav lause, küsilause. Eitus. <i>nicht, kein</i> .	Sidesõna <i>but, or</i> . Tunneb sõnajärge jaatavas ja eitavas lauses. Suur algustäht (nädalapäevad, kuud). Oskab moodustada lihtlauseid kestva olevikus ja lihtolevikus.
TEGUSÕNA	Tegusõnade pööramine olevikus, tüvevokaalimuutusega teigusõnade pööramine: <i>fahren, essen, sehen, lesen, sein</i> . Akusatiivi nõudvad tegusõnad <i>haben, brauchen</i> .	Oskab pöörata tegusõna kestva olevikus ja lihtolevikus.
NIMISÕNA	Nimisõna artikkel nominatiivis määrav ja umbmäärane Liitnimisõna.	Eristab artiklit <i>a</i> ja <i>an</i> ja teab millal vastavat artiklit kasutatakse. Oskab moodustada nimisõna omastavat käänet. Teab üksikuid ebareeglipäraseid mitmusi (e.g. mouse-mice; tooth – teeth; foot-feet; chil – children). Eristab määravat ja umbmäärast artiklit.
MODAALVERB		Modaalverb – <i>can</i> .

OMADUSSÕNA	Lihtsamad omadussõnad.	Lihtsamad omadussõnad.
ASESÕNA	Omastav asesõna: <i>mein / meine dein / deine</i> ; asesõna – das.	Omastav asesõna: <i>her, his, our, their</i> .
EESSÕNA	Eessõnad: <i>in, aus</i>	Tunneb eessõnu: <i>before, after, behind, from, to</i> . Teab aega väljendavaid eessõnu: <i>in the morning, at night, on Monday</i> .
ARVSÕNA	Kell.	Teab järgarvsõnu – <i>the first, the second, the third</i> . Kellaaeg – täistund.
KÜSISÕNA	Küsisõnad: <i>wer? wie? was? wo? woher? wie alt?</i>	Oskab moodustada lihtsaid küsimusi küsisõnade abil.

LÕIMING	
Eesti keel	Kõnelemine, kuulamine, teksti mõistmine ja hääldamise harjutamine. Enese ja kaaslaste tutvustus.
Matemaatika	Numbrid 1-100. Loetlemine.
Loodusõpetus	Loodusega seotud teemad, loomad, minu maa, aastaajad. Lemmikloomad. Aed. Inimese kehaosade laul.
Liikumisõpetus	Sport, spordialade nimetused, lemmikspordilased. Vaba aja tegevuste kirjeldused. Mängides ja lauldes liikumine.
Loovaine	Piltide joonistamine vastavalt temaatikale, näiteks minu maa, maja, lemmikloom, mina ise, puuviljad, riideesemed. Värvide nimetused.
Muusikaõpetus	Laulude õppimine, kaasa laulmine.
Tehnoloogia/Käsitöö ja kodundus	Kodus laulude järelvaatamine, arvuti kasutamise algteadmised.

ÜLDPÄDEVUSED

Kultuuri- väärtuspädevus	ja	Läbivad teemad kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus. Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisele aitab kaasa õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta, käitumisreeglite ja ühiskonnas kehtivate tavade tundmine, mis võimaldab tulla toime erinevates igapäevastes situatsioonides. Õpilane õpib väärtustama inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, oma seotust teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja	Läbivad teemad kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus, tervis ja ohutus, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Sotsiaalse pädevuse kujundamisele aitab kaasa erinevate õpitöövormide kasutamine (nt rühmatöö, projektöpe) ning aktiivne osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest. Põhitaotluseks võõrkeelesõppes on suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse arendamine, koostöö tegemine teiste inimestega, kohanemine erinevates situatsioonides, aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevus ja arvestada nendega suhtlemisel.
Enesemääratluspädevu s		Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine, kultuuriline identiteet, väärtus ja kõlblus. Võõrkeelesõppes keskendutakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, õpilane teadvustab oma huve, võimeid ja oskusi, suudab analüüsida enda käitumist erinevates olukordades. Õpilane mõistab ja väärtustab iseennast. Paindlik keskkonnaga kohanemine.
Õpipädevus		Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse suutlikkust organiseerida õpikeskkonda, leida õppimiseks vajalikku teavet, planeerida õppimist, kasutada õpitut erinevates kontekstides, luua seoseid varem õpitu ja teiste ainetega, analüüsida oma teadmisi ja oskusi ning edasiõppimise vajadust.
Suhtluspädevus		Läbiv teema teabekeskond. Võõrkeelesõppes kujundatakse suutlikkust end selgelt ja asjakohaselt väljendada. Oluline on suhtlus läbi mänguliste situatsioonide. Tundides keskendutakse õpilase eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja	Läbivad teemad keskkond ja jätkusuutlik areng, elukestev õpe ja karjääri planeerimine, tehnoloogia ja innovatsioon. Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Ettevõtlikkuspädevus		Läbivad teemad elukestev õpe ja karjääri planeerimine, keskkond ja jätkusuutlik areng, väärtused ja kõlblus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärgid ning loob eeldused koostööks teiste sama

	võõrkeelt valdavate eakaaslastega. Õpilane sekkub aktiivselt erinevatesse olukordadesse, oskab loovalt probleeme lahendada, omab järjekindlust ja usku oma suutlikkusse, reageerib loovalt ja paindlikult muutustele.
Digipädevus	Läbivad teemad tehnoloogia ja innovatsioon, teabekeskond. Eesmärgiks igakülgne toimetulek virtuaalmaailmas, oskus kaitsta oma privaatsust, järgida samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid kui igapäevaelus, teha koostööd erinevates digikeskkondades, osata säilitada infot, osaleda digitaalses sisuloomes. Kasutada nüüdisaegseid ja uuenevaid digitaalseid ja tehnoloogilisi vahendeid sihipäraselt, teabe otsimiseks, ülesannete lahendamiseks, tööde koostamiseks.

ÕPPETEGEVUS

3. klassis on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige hääldusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püsti tõusmine, esemele või pildile osutamine);
- loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- kuuldu põhjal pildi täiendamine;
- tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo);
- laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- dramatiseeringud;
- häälega lugemine;
- rääkimine pildi alusel;
- ära kirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

ÕPITULEMUSED

3. klassi lõpetaja:

- saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist;
- kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- töötab õpetaja juhendamisel nii paaris kui ka rühmas.

Kuulamine

- saab aru õpetaja antud korraldustest, tööjuhenditest, pöördumistest;
- saab aru sõnadest, lühitekstidest ja lauludest;
- mõistab kuulatavat teksti kindla info saamiseks.

Lugemine

- saab aru kirjalikest tööjuhenditest;
- saab aru lühitekstidest;
- leiab tekstist olulist;
- loeb õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga õpitud dialooge, luuletusi, laulukesti ja lühijutte.

Rääkimine

- teab, kuidas öelda oma ja küsida sõbra aadressi ja telefoninumbrit;
- suudab õpitud sõnavara piires rääkida kodust, perekonnast, sõbrast, oskustest, koolitarvetest; kõige eelneva kohta küsimusi esitada;
- vastab küsimustele õpitud temaatika piires.

Kirjutamine

- kirjutab eeskujuga järgi küllakutset, õnnetus- ja tänukaarti;
- lõpetab lauseid ja fraase;
- kirjutab aadressi ja täidab isikuandmeid nõudvat ankeeti (Steckbrief);
- teeb veatut ära kirja õpikust ja tahvlilt;
- kirjutab õigesti harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt. ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus (vt. osaoskuste tabel):

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Saksa keel	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1
Inglise keel	A1.2	A1.1	A1.2	A1.1

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Hindamine toimub suulise ja kirjaliku tagasiside vormis. 3. klassi õpilane saab võõrkeele aines tagasisidet oma tulemuste ja vajakajäämistega kohta, soovitusi edasiseks õppimiseks. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule.

Poolaasta esimeses tunnis teavitab õpetaja õpilasi sellest, millised on eesoleva õppeperioodi jooksul nõutavad teadmised ja oskused ning hindamispehõhimõtted. Õppimist toetava hindamise pehõhimõtted lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õpilane saab positiivse poolaasta hinde, kui sooritatud on kõik kokkulepitud hinnangulised ülesanded (tegemata võib jääda üks hinnanguline ülesanne). Kord poolaastas (kokku 2 korda) kirjutatakse kokkuvõtlik hinnang, milles analüüsitakse õpilase:

- võõrkeelealaseid teadmisi ja oskusi;
- hoolsust ja korrektsust töö tegemisel;
- õpetaja korralduste mõistmist ja nendele reageerimist;
- tugevaid külgi ja vajakajäämisi;
- taotletud õpitulemusteni jõudmist;
- arengut õppeperioodi vältel.

3. klassi õpilane on koostanud õppeaasta lõpuks õpimapi kogu aasta jooksul kogunenud õppematerjalist. Aasta jooksul antakse õpilasele võimalus anda enda arengule hinnang. Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, Studiumi kaudu, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Goethe Instituut „Nürnbergi soovitusel varajaseks keeleõppeks“; Goethe Instituut „*Deutsch mit Hans Hase im Kindergarten und Vorschule*“ Leitfaden;

Materjalipakk „*Deutsch mit Hans Hase in Kindergarten und Vorschule*“

<http://www.goethe.de/ins/ee/et/tal/lhr/ffl.html>

Õppeaine nimetus:	Loovaine (PRÕK kunstiõpetus ja tööõpetus)
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Loovaine õpetus taotleb, et õpilane:

- saab võimaluse loovaks eneseväljendamiseks, mille käigus areneb kujutlusvõime ja loominguline mõtlemine;
- õpib kasutama erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- õpib vaatlema, tundma ja hindama ümbritsevat esemelist keskkonda;
- proovib töötada erinevates kunstitehnikates, kasutab erinevaid materjale ja töövahendeid ning eksperimenteerib nendega;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- õpib leidma seoseid teiste eluvaldkondadega;
- oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- hoiab puhtust kodus ja koolis, täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- tunneb huvi ja hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

ÕPPESISU

Ainekava õppesisus on ära toodud teemade valdkonnad. Nendeks on: planeerimine, erinevad vahendid, materjalid ja nendega töötamine. Õpetaja valib õpitulemuse saavutamist toetava õppesisu ja metoodika.

Õpilane:

- õpib vaatlema, tundma ja hindama ümbritsevat esemelist keskkonda;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;

- hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest;
- julgeb oma idee teostamiseks uusi võimalusi valida ja leiutada;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- kirjeldab, esitleb, põhjendab ning hindab oma ideid, valikuid ja valmistöid;
- kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid.
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale;
- võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- kasutab materjale säästlikult;
- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
- tunneb ja kasutab visuaalse kompositsiooni baaselemente (joon, värv, vorm, ruum, rütm);
- kasutab erinevate kunstitehnikate materjale, töövõtteid ning -vahendeid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne);
- kujutamisel toob esile inimeste, esemete ja loodusobjektide peamised iseloomulikud tunnused;
- töötab ohutult ja arvestab ühiselt töötades kaaslastega;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi, kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust;
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses, peab vajalikuks jäätmete sorteerimist;
- tegutseb säästliku tarbijana;
- arvestab töökoha korrashoiu reeglitega.

Õpetust on kasulik siduda igapäevase eluga, mille realiseerimise üheks võimaluseks on õppekäikude korraldamine meistrite ja kunstnike ateljeedesse, ettevõtetesse ja muuseumidesse. Töörõõmu saavutamiseks on vajalik tähelepanu pööramine ladusale töökorraldusele tunnis: materjalide ja töövahendite olemasolu, kord töölaudadel, eesmärgistatud tegevus ning õpilaste jaoks huvitav uudne praktiline väljund.

Tööprotsessis arenevad õpilasel sellised isiksuslikud omadused nagu kannatlikkus, tähelepanelikkus, täpsus, järjekindlus, soov raskusi ületada; rühmas töötades õpitakse teistega arvestama ning üksteist abistama.

Harjumuspärase suulise juhendamise kõrval peab harjutama õpilasi jälgima ja lugema jooniseid ning töötama kirjaliku juhendi järgi. Kirjaliku juhise järgi töötamine aitab õpilasel arendada funktsionaalset lugemisoskust. Tööjuhendiga töötamisel järgime printsiipi lihtsamalt keerulisemale. Esimeseks etapiks tööjuhendiga töötamisel on selle kasutamine abimaterjalina juhul, kui õpilasel tekivad töö kohta küsimused. Järgmiseks etapiks oleks tööjuhendit töövõtete kaupa koos õpilastega lugeda ning see koos läbi arutada veendumaks, et kõik sellest õigesti aru said.

LÕIMING	
Eesti keel ja kirjandus	Õpilane teab ainealast terminoloogiat, saab aru tööjuhiseist ning töötab suulise ja kirjaliku (tööjuhendi) juhendamise abil, oskab oma tegevusi kirjeldada
Matemaatika	Õpilane kasutab mõõtmisvahendeid, loendab ja võrdleb detaile ja esemeid, koostab ja kasutab töös jooniseid, määratleb ja võrdleb materjalide kulu ning mahtu.

Loodusõpetus	Õpilane tunneb ja kasutab õigesti ning säästlikult erinevaid materjale, teab olmeprügi käitlemise põhimõtteid
Inimeseõpetus	Õpilane planeerib ja kavandab oma tööd ja aega, kohaldab õpitud praktilise tegevusega, tunneb tervisliku toitumise põhitõdesid, oskab arvestada töötamisel vajalikke ohutusnõudeid, lähtub täiskasvanute ja kaaslastega suheldes üldtunnustatud käitumisnormidest.
Liikumisõpetus	Õpilane kasutab töötamisel õigeid võtteid, hindab kehalist aktiivsust.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töördõmu ning vastutust alustatu lõpule viia.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Ühiselt töötades õpitakse teisi arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Tutvumine eri maade kultuuritraditsioonide ja nende kujunemise põhjustega aitab mõistvalt suhtuda teistesse rahvustesse.
Enesemääratluspädevus	Olulisel kohal on avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Eset valmistades kogetakse arendamise tsüklit idee leidmisest kuni valmis tööni. Aineprojektid ja teemapäevad võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu.
Õpipädevus	Õpitakse nägema seoseid erinevate teadmistega ning kogetakse õpitu vajalikkust praktikas. Töö korraldamine õpetaja abiga alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppimist juhtida. Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus ning täieneb tema sõnavara. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Tööülesannete ning projektide tarvis materjali ja teabe

	otsimine ning uurimine aitab kaasa võõrkeelte omandamisele.
Suhtluspädevus	Ühised ülesanded ja projektid võimaldavad õppida teisi arvestama, vajaduse korral teisi aidata ning kogeda koos töötamise eeliseid. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Õpilane kasutab oma töös loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilase arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu (ja nende tagajärgi) märgatakse kohe, analüüs ning paremate lahenduste leidmine on paratamatus.
Ettevõtlikkuspädevus	Olulisel kohal on avatus loominguliste ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Eset valmistades kogetakse arendamise tsüklit idee leidmisest kuni valmis tööni. Aineprojektid ja teemapäevad võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu.
Digipädevus	Õpilane kasutab IKT vahendeid loovuse arendamisel.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel.
Keskond ja jätkusuutlik areng	Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Loovainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.
Kultuuriline identiteet	Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas.
Teabekeskond	Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda

	kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Loovaines kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.
Tervis ja ohutus	Loovaines teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.
Väärtused ja kõlblus	Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas.

ÕPPETEGEVUS

Praktiline tegevus moodustab põhilise osa õppetunnist. Tehakse individuaalseid töid, rühmatöid või viiakse läbi projekte. On võimalik kujundada koostegutsemise rõõmu ja meietunnet, iga õppija arenemist nii oskuses teistega arvestada ja teisi abistada kui ka ennast kollektiivis kehtestada.

Grupitöodes tuleb kõigil leida oma roll ning seda niimoodi täita, et kogu grupp oleks rahul ja samas ka ühelegi selle liikmele ülekohut ei tehtaks. Kui liigutakse ühise eesmärgi poole, soosib see abistavat käitumist – kellegi mahajäämine mõjutab ka teisi, seetõttu peavad tugevamad nõrgemaid abistama.

Grupis on võimalik positiivselt ära kasutada igatüüpi eripära, leides selliseid ülesandeid ja rolle, mis tõstavad esile ta tugevusi ja varjavad nõrkusi. Teiselt poolt on võimalik õppijatele pakkuda rolle, mida nad tavaliselt ei koge. Selline tegevus võib avada õppija rollipiire ja pakkuda uusi kogemusi oma „mina” avastamisel. Ühistegevuses õpivad õpilased aru saama, et inimesed on erinevad – võimed, oskused, suhtumine, töötempo jne ei ole võrdsed. Samas õpitakse erinevusi (näiteks rollide jaotamisel) positiivselt kasutama ning tööd väärtustama.

Lisaks õpetaja poolt ette määratud ülesannetele on õpilastele jäetud vabadus oma tegevust iseseisvalt planeerida ja teostada (see soodustab sisemist motivatsiooni nende tegevuste teostamisel). Tundide mitmekesistamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid ning õpiviise, võimalusel õppekäike ning õuesõpet.

ÕPITULEMUSED

3. klassi lõpetaja:

- julgeb oma ideed teostades pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant;
- kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne);
- võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;

- valib materjalide käsitlemiseks erinevaid töötlemisviise ja –vahendeid, kasutades neid säästlikult;
- käsitseb enam kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- toob õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust;
- uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid;
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- arvestab ühiselt töötades kaaslasiga ja järgib viisakusreegleid.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Nii õpetuslikust kui kasvatuslikust aspektist on oluline hinnang tehtud tööle. Hindamiseks kasutatakse koos õpilastega koostatud hindamismudeleid. Õpetajapoolse suulise hinnangu juurde lisandub õpilase eneseanalüüs. Hindamine lähtub õppe-eesmärgist ja hindamiskriteeriumidest. Õpilane saab teha järeldusi selle kohta, mida ta oskab, mida on õppinud, ning hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi.

Hindame kavandamist ja planeerimist (originaalsus, iseseisvus, kavandatu rakendamise võimalikkus, materjalide ja töövahendite valiku otstarbekus, oskus põhjendada oma valikuid), tööprotsessi ehk praktilise töö käiku (iseseisvus töös, koostööoskus, materjalide ja vahendite kasutamise oskus, tööohutusnõuete täitmine), õpilase arengut (püüdlikkus, käeline ja vaimne areng), töö tulemust (kavandatu õnnestumine, eseme kasutuskõlblikkus, esteetilisus jne) ja töö esitlemise oskust.

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguestluste, Studiumi, poolaasta tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

Õppeaine nimetus:	Muusikaõpetus
Koostaja(d):	Mai Rand
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	2 tundi nädalas, 70 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;

- rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

ÕPPESISU

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

LÕIMING	
<p>Muusikaõpetus on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondadega. Muusikaõpetus aitab kaasa väärtushoiakute kujundamisele ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamisele. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist. Muusika kaudu saab hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi.</p>	
Eesti keel	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust, vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
Matemaatika	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi
Tehnoloogia ning Käsitöö ja kodundus	Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
Inimeseõpetus	Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
Liikumisõpetus	Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.
Loodusõpetus	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi

Võõrkeeled	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust;
-------------------	---

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Väärtustada oma ja teiste maade muusikat, teadvustada nüüdisaegset muusikakultuuri ja sündmusi
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Suuta ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades erinevaid olukordi, oma seisukohti esitada ja põhjendada
Enesemääratluspädevus	Suuta mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; analüüsida omavahelistes suhetes tekkivaid probleeme
Õpipädevus	Leida õppimiseks vajaminevat teavet; kavandada õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates õpiülesannetes
Suhtluspädevus	Kuulamis- ja suhtlemisoskus, koostöövalmidus ja koostööoskus. Teha koostööd erinevates olukordades (laulmine, pillimäng, improvisatsioon jne.) klassikollektiivis, arvestada inimeste erinevusi suhtlemisel
Matemaatika-, loodusteaduste tehnoloogiaalane pädevus	ja Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Ettevõtlikkuspädevus	Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Digipädevus	Oskab leida laulude tekste googlest, kasutab You Tube'i, leiab erinevaid näiteid hääleliikide, muusikainstrumentide ja rahvaste muusika kohta.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid. Õpilast suunatakse: teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi,

		<p>mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujundamisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi; arendama oskust seada endale eesmärke; tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega.</p>
Keskkond ja jätkusuutlik areng	ja	<p>Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.</p> <p>Õpilast suunatakse: aru saama loodusest kui terviküsteemist ja inimese sõltuvusest loodusressurssidest; aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikustest seostest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest; suunatakse eelkõige looduses liikuma ja looduse helisid jälgima.</p>
Kodanikualgatus ettevõtlikkus	ja	<p>Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatus tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.</p> <p>Õpilast suunatakse: kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimivate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist; suunatakse teadvustama kunstitegevuse emotsionaalset tasakaalustavat mõju olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklike seisukohti ning neid väljendama;</p> <p>tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi.</p>
Kultuuriline identiteet		<p>Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutmist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.</p> <p>Õpilast suunatakse: osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist. Tundma õppima ning väärtustama oma ja</p>

	teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes erinevates õppeainetes õpitule
Teabekeskond	Taotletakse õpilasekujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi. Õpilast suunatakse: leidma vajalikku informatsiooni; valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest .mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi; määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Õpilast suunatakse: mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; kasutama IKT-d eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ning töö tõhustamiseks; mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Õpilast suunatakse: järgima ohutuse ja otstarbekuse printsiipe; jälgima tervise ja ohutuse nõudeid töö protsessis, pöörama tähelepanu erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule; leidma ja kasutama usaldusväärset terviseteavet ja abiteenuseid vältima ohuolukordadesse sattumist; terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele; teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega; tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi.

Väärtused ja kõlblus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluse piires.</p> <p>Õpilast suunatakse: teadvustama kultuuri rolli igapäeva elus; lugupidavalt suhtuma erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse; väärtustama uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist; suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused;) tähtsustama noorte endi osalemist laulupidudel, muusikaüritustel, tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid.</p>
-----------------------------	---

ÕPPETEGEVUS

I kooliastme õppetegevused on:

- ühehäälnelaulmine;
- meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- Plokkflöödi algõpe;
- mänguuskuse omandamine keha- ja rütmipillidel;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

ÕPITULEMUSED

Laulmine

3. klassi lõpetaja:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); JO-JO¹, RA₁, SO₁ .
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, teele, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed), „Kevadpidu“ (Elagu kõik).

Pillimäng

- kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinaatodes ning iseseisvates palades;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge: “Rits-rats rundipumm”, “Kosjad tulid saarest”, “Oige ja vasemba” ja oskab ka varemõpitud tantse.

Omalooming

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, ja rütmipillidel
- kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

I kooliastmes on oskus teada tervet taktipausi, mitte poolpauzi

- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.
- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinaato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat; laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt.

Õppekäigud

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Muusikaõpetuse hindamine ei sea kriteeriumiks lapse muusikalist kuulmist jt. sünnipäraseid eeldusi, vaid lähtub iga lapse arengust antud aines. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste

rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust ja tunnist osavõttu.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ka ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Kokkuvõtvaid hinnanguid antakse 2x aastas, poolaasta lõpul.

KASUTATUD KIRJANDUS

A. Velli „Laulud ja mängud“ (2005), M.Pullerits „Koolimuusika kõnemängust pillimänguni“ (2004), Uued õpikud kirjastuselt „Koolibri“ I-III klass

Õppeaine nimetus:	Liikumisõpetus
Koostaja(d):	Uku Pärn, Algõpetuse õppetool
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Õpitulemusteni jõudmine on koolidele paindlik ja võimaldab arvestada kooli kultuuri, õpilaste huvisid, traditsioone, õppekeskkonda ja -tegevusi. Liikumispädevuseni jõudmisel on oluline arvestada, et õpitulemused on seotud nii õppeprotsessiga kui ka –tulemusega, kusjuures teatud juhtudel peegeldab õpitulemus protsessi. Järgnevalt on toodud viie valdkonna kirjeldused:

LIIKUMISOSKUSED. Liikumisoskuste omandamine toimub nelja liikumisoskuste alarühma kaudu:

- **Edasiliikumisoskused:** kõndimise-, jooksmise-, hüppamise-, ronimiseoskus, oskus liikuda rütmis- ja muusikas ja koostöös teistega. Ujumiseoskus.
- **Vahendil liikumisoskus:** oskus liikuda vahendil.
- **Vahendi käsitsemisoskused:** oskus visata, püüda, põrgatada ja lüüa vahendit käe, jala ja vahendiga.
- **Oskus kontrollida keha asendites ja liikumisel:** oskus säilitada tasakaalu asendis, liikumisel ja nende kombinatsioonides.

Liikumisoskuste valdkonnas tegeletakse kõikide oskustega kooliastme jooksul eesmärgiga, et õpilane omandab mitmekülgseid liikumisoskused. Liikumisoskuste õppimisel ja omandamisel seostatakse õpitavat selle kasutamise ja väljaspool õppetundi.

TERVIS JA KEHALISED VÕIMED. Õpilane omandab teadmised tervise ja oskustega seotud kehalistest võimetest ja nende arendamisest. Tervise seotud kehaliste võimete nagu aeroobne vastupidavus, jõud ja paindumus mõõtmine toimub kõikidel õpilastel vähemalt üks kord kooliastme jooksul. Selle peamine eesmärk on, et õpilased oleksid teadlikud enda tervise seotud kehalistest võimetest ja see motiveeriks neid enda kehalisi võimeid arendama. Lisa eesmärgiks on saada regulaarset tagasisidet Eesti õpilaste tervise seotud kehalistest võimetest. Tagasiside on individuaalne ja ei ole hinde panemise aluseks vaid teadlikkuse

tõstmiseks kehalisest vormisolekust. Kehaliste võimete mõõtmise tulemusi analüüsitakse nii, et see tõstaks õpilase motivatsiooni enda arendamiseks ning toetaks objektiivselt enesehinnangut. Peetakse kinni individuaalse lähenemise põhimõttest ja jälgitakse tundlike isiklike teemade käsitlemisel konfidentsiaalsust ja inimlikkust. Märgatakse õpilasi, kes mingil põhjusel ei ole teistega koos sooritusi valmis tegema ning sellise õpilasega suheldakse, toetatakse ning talle antakse individuaalse sooritamise võimalusi, suunatakse teda arenema enesekindlamaks.

KEHALINE AKTIIVSUS. Õpilane omandab teadmised ja oskused tervislikust kehalisest aktiivsusest olles kehaliselt ja vaimselt aktiivne õppeprotsessis osaleja. Õpilased, kelle tervislik seisund ei võimalda kõiki liikumisõpetuse tegevusi teha või suurel intensiivsusel liikuda osalevad liikumisõpetuses nii, et nad on kaasatud tervislikule seisundile vastavalt. Tundi planeerides arvestatakse, et õpilaste kehalise aktiivsuse tase tunnis sõltub ka sellest, kas õpilane vajab haigusest taastumiseks aega. Koolis mõeldakse läbi, kuidas konfidentsiaalne terviseinfo, mida liikumisõpetuse õpetaja oma töö kavandamiseks võib vajada, õnnestuks läbi usaldusliku suhte koduga õpetajani tuua. Õpetaja aitab usaldusliku suhte tekkimisele kaasa teavitades lapsevanemaid juba õppeperioodi alguses, millised on võimalikud õppeülesanded liikumisõpetuses tervisliku erivajadusega õpilastele.

LIIKUMINE JA KULTUUR. Õpilane mõistab liikumise ja kultuuri seost mitmekülgsete, sh väljaspool kooli keskkonda toimuvate tegevuste kaudu. Läbivad eesmärgid on: ohutu liikumine ja isiklik hügieen, kogemused väljaspool kooli toimuvalt liikumis- või spordiürituselt osaleja või vabatahtlikuna, ausa mängu põhimõtete järgmine, loodusliikumine ja teadmised liikumise- ja sporditraditsioonidest. Õpetaja kujundab järjepidevalt enda eeskujuga väärtusi ja hoiakuid. Õpilase isiklike hügieeniga seotud harjumuste korrigeerimine toimub delikaatselt nii, et see ei riiva õpilase eneseväärikust. Üks osa liikumisega seotud kultuurist on suhtlemiskultuur. Liikumisõpetuse tundides on oluline olla tähelepanelik õpilaste omavahelise suhtlemiskultuuri suhtes. Õpetajal on oluline võtta aega ebasobiva käitumise positiivses suunas korrigeerimiseks. **VAIMNE JA KEHALINE TASAKAAL.** Õpilane omandab teadmised ja oskused, kuidas hoida vaimset ja kehalist tasakaalu ja mõistab, et saab ise enda vaimset ja kehalist seisundit reguleerida. Liikumisõpetuse õpetajal on oluline mõista vaimse ja kehalise tasakaalu saavutamiseks sobilike harjutuste õpetamist ja koolis arendada liikumisõpetuse õpetajate vastavaid professionaalseid pädevusi.

ÕPPETEGEVUSED

Õppeprotsess on ülesehitatud selliselt, et võimaldab vastata küsimusele, milliste eesmärkide nimel tegevused toimuvad ja kuidas on need seotud elukestva liikumisharrastusega. Õpilase eneseanalüüs on õppeprotsessi loomulik osa. Õpilane koostab lühikese eneseanalüüsi läbivalt õppeprotsessi jooksul, kuid põhjalikuma eneseanalüüsi vähemalt kord õppeaasta jooksul.

Liikumisõpetuse ainekava lahutamatu osa on õppeprotsessi kirjeldus, mis toob välja nii kasutatavad mõisted, õppeprotsessi korralduslikud alused, õpetaja tegevuse põhimõtted ja õppesisu näited.

Õpetaja juhhib õppeprotsessi nii, et õpilane on motiveeritud liikuma ning mõistab selle seost tervise ja enda vastutust tervise hoidmisel.

Liikumisõpetus on kohustuslik õppeaine põhikooli kõikides kooliastmetes. Taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti.

Nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestades, et taotletavad õpitulemused ja õppe- ja kasvatusesmärgid on saavutatavad.

Eesti keel	Liikumisalased mõisted ja terminoloogia, selle kasutamine suulise ja kirjaliku eneseväljendusvahendina.
Matemaatika	Matemaatiliste mõistete ja oskuste seostamine liikumisega.
Tehnoloogia ning Käsitöö ja kodundus	Lõiming toetab endale liikumis- ja spordivahendite loomist.
Inimeseõpetus	Liikumistegevused toetavad mõistmist sotsiaalainete teemadest rõhuasetusega liikumisega seotud minapildi ja enesehinnangu kujunemisel, tervisliku eluviiside komponentidel, stressi ja pinge ennetamise ja maandamise võimalustel, inimese liikumisharrastusega seotud huvidel ja liikumise olulisusel nii füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele tervisele.
Kunstiõpetus ja muusikaõpetus	Liikumine kui kunst. Liikumise ja muusika üksteist toetavad seosed: liikumine muusikas, liikumise loomine vastavalt muusikale.
Loodusõpetus	Liikumise seos erinevate loodusainete teemade ja mõistetega. Rõhuasetused on toitumise ja liikumise seosel, inimese tugi- ja liikumiselundkonnal ja liikumise mõjul tugi- ja liikumiselundkonnale.
Võõrkeeled	Suhtlemine võõrkeeles liikumistegevuse käigus; liikumisalane võõrkeelne terminoloogia; võõrkeelsete infoallikate kasutamine liikumisalase info otsimiseks.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja liikumine ja sport kultuuri osana; loodusliikumine; kokkupuude teiste kultuuride ja nende liikumistavadega; liikumisega seotud tunniväline tegevus; liikumise- ja kultuuritraditsioonid paikkonnas ja ühiskonnas; liikumise seostamine erinevate kultuurinähtustega (teater, muusika, film jne);
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja koostöö teiste inimestega erinevates situatsioonides; enda tervise eest vastutuse võtmine; arvestamine teiste inimeste erisustega; kogemuste ja sotsiaalsete oskuste seostamine isikliku arengu ja võimaluste laienemisega tööturul;
Enesemääratluspädevus	enda tugevate ja nõrkade külgede teadvustamine; suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma liikumisharjumisi ja võimekust; tahe analüüsida enda liikumistegevust ja tulemust, ning ennast liikuva inimesena; eneseanalüüs lisaks õppeaine spetsiifilisele keskendub ka inimesele kui tervikule - mida sain teada endast kui inimesest tänu liikumisele;

Õpipädevus	õppimise eesmärgistamine ja tähenduse loomine; erinevate õpistrateegiate kasutamine enda oskuste arendamiseks ja liikumisharjumuse kujundamiseks; liikumisalane loovtöö;
Suhtluspädevus	koostööle suunatud ülesanded ja tegevused, mis toetavad ühiselt uute teadmiste ja oskusteni jõudmist; paaris- ja rühmategevused ühtsete eesmärkide saavutamiseks; erinevad rollid rühmas;
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	kehaliste võimete ja kehalise aktiivsuse mõõtmine ja analüüs; tehnoloogiliste vahendite kasutamine liikumistegevuste ja kehalise aktiivsuse mõõtmiseks, soorituse parandamiseks ja analüüsiks, sh seoste loomine ja järelduste tegemine.
Ettevõtlikkuspädevus	uute ideede loomine ja ellu viimine; liikumisega seotud projekti tegevused, sh ka liikumiseks sobivat füüsilist keskkonda kujundavad; loovtööd jne;
Digipädevus	riist- ja tarkvara kasutamine õppeprotsessis: kehalise aktiivsuse mõõtmine, erineva harjutusvara rakendused.

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	õppeaine toetab õpilase teadlikkust liikumisega seotud kutsevalikutest ja tervise hoidmise tähtsust igas eluvaldkonnas;
Keskkond ja jätkusuutlik areng	õppeaine toetab keskkonnateadliku inimese kujunemist erinevate tegevuste kaudu nii sise- kui ka väliskeskkonnas, sh looduskeskkonnas;
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	õppeaine toetab õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks koostöiste ja ettevõtlikkust toetavate ülesannete kaudu, traditsioone toetavate ja vaba aja ning kooli keskkonda seostavate liikumisürituste kaudu;
Kultuuriline identiteet	õppeaine toetab õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab liikumist kultuuri osana, sh teab omakultuuri traditsioone (nt tantsupidu); omab teadmisi kultuuride muutumisest ajaloo vältel (nt muutused nais- ja meessoos spordialades; traditsiooniliste spordialade muutumine jne).
Teabe keskkond	õpilane suudab kriitiliselt analüüsida liikumisega seotud infot;

Tehnoloogia ja innovatsioon	õpilane kasutab tehnoloogiaid eesmärgipäraselt (nt objektiivse info saamine video või kehalist aktiivsust mõõtvate rakenduste vahendusel);
Tervis ja ohutus	liikumisõpetuse valdkondade õpitulemused toetavad õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks;
Väärtused ja kõlblus	õppeaine toetab ühiskonnas üldtunnustatud väärtuste ja kõlbluspõhimõtete kujunemist läbivalt õppeprotsessi jooksul reeglite, ohutuse ja ausa mängu põhimõtete järgimise ja õpetaja eeskuju kaudu.

ÕPIKESKKOND

Liikumisõpetusetunnid korraldatakse:

- sise- ja õuekeskkonnas;
- sisekeskkonnas viiakse tunnid läbi ruumides, mis võimaldavad saavutada ainekavas toodud õpitulemusi. Nendeks on võimalik, ujula, aula, klassiruumid või muud ruumid, mis on kohandatud vastavaks tegevuseks;
- õuekeskkond toetab õpitulemusteni jõudmist ja liikumisõpetuses omandatud oskuste kasutamist ja arendamist pakkudes mitmekesiseid liikumisvõimalusi erinevatele vanuserühmadele;
- nii, et õpilastel on võimalus kasutada rõivistuid ning pesemisruume.

ÕPITULEMUSED

LIIKUMISOSKUSED

I kooliastme lõpuks õpilane:

- kasutab edasiliikumisoskuseid harjutustes ja liikumismängudes erinevates keskkondades, rütmi ja muusika saatel, tantsulistes liikumistes, koostöös paarilise- ja rühmaga;
- oskab liikuda tuttavas keskkonnas määrates asukohta ja suunda;
- oskab liikuda vahendil harjutustes ja liikumismängudes;
- arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid;
- oskab käsitseda vahendit harjutustes ja liikumismängudeks;
- arvestab kaaslastega liikumismängudes ja harjutuste sooritamisel;
- oskab hoida tasakaalu asendites, liikumistel ja nende kombinatsioonides;
- kirjeldab enda liikumisoskuseid;
- oskab ujuda, sealhulgas sukelduda, vee pinnal hõljuda, rinnuli ja selili asendis kokku 200 meetrit edasi liikuda;
- hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veohutuslaseid oskusi.

TERVIS JA KEHALISED VÕIMED

- oskab mõõta õpetaja juhendamisel kehalisi võimeid.

KEHALINE AKTIIVSUS

- teab, kui palju peab kehaliselt aktiivne laps igapäevaselt liikuma;
- oskab sooritada taastumist toetavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;
- oskab märgata abi vajamist ja kutsuda abi.

LIIKUMINE JA KULTUUR

- oskab kirjeldada kogemust, mille ta on saanud väljaspool kooli toimival liikumisüritusel osalejana või vaatlejana;
- teab ja järgib üldiselt ausa mängu põhimõtteid;

- oskab nimetada Eesti sportlasi ja liikumisüritusi;
- teab ja järgib isiklikku hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- oskab valida sobilikku riietuse liikumiseks erinevates keskkondades;
- teab, milliseid võimalusi pakub liikumiseks looduskeskkond;
- kirjeldab liikumise ja kultuuri seoseid isikliku kogemuse põhjal.

VAIMNE JA KEHALINE TASAKAAL

- oskab sooritada vaimset ja kehalist tasakaalu soodustavaid tegevusi õpetaja juhendamisel.

HINDAMINE

Õppimist toetav hindamine on õppeprotsessi osa ja koosneb kujundavast ja kokkuvõtvast hindamisest. Kokkuvõtval hindamisel lähtutakse riikliku õppekava üldosas hindamise kohta sätestatust ja selle alusel koostatud kooli hindamisjuhendist. Erinevatele osapooltele on perioodi alguses selge, millise õpitulemuse poole, milliste õpiülesannetega liigutakse.

Hindamiskriteeriumid on seotud õpitulemustega, s.t hindamise kaudu antakse tagasisidet õppeprotsessi jooksul omandatud teadmiste, oskuste, protsessi ja selle tulemusel toimunud arengu kohta. Arengu all mõeldakse õppeprotsessi tulemusel toimunud muutusi.

Õpitulemusteni jõudmiseks ja nende tagasisidestamiseks on piisavalt aega. Õppimise süvendamiseks kasutatakse õppeprotsessi jooksul lisaks õpetajapoolsele hindamisele ka enese hindamist. Üks osa kooliastme kokkuvõtvast hindamisest on õpilase eneseanalüüs.

Õppeaine nimetus:	Draamaõpetus
Koostaja(d):	Kadri Kosk
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

DRAAMAÕPETUSE KONTSEPTSIOON

„Kooliharidus peaks võimalikult palju aitama emotsionaalselt värvipimedatel lastel saada nägijaks, sest see on võimalik. Meid kõiki peaks huvitama, millise sisemise tundeilma ja moraalsed tõekspidamised kool oma õpilastes kujundab, sest ühel hetkel väljuvad noored sellest kontrollitud institutsioonist ning neist saavad meie kõigi naabrid, äripartnerid, tööandjad, töötajad, kliendid, hooldajad, kaasreisijad või meie laste elukaaslased. Emotsionaalse intelligentsuse osised on lisaks empaatilisusele muuseas enesekontroll, innukus, püsivus ja oskus ennast motiveerida“ (Hein 2014: 27). Draamaõppe süstemaatilisus ja loovus aitavad vaieldamatult kaasa nii emotsionaalse kui ka sotsiaalse intelligentsuse arengule, seega tervikliku ja õnneliku inimese loomisele. Mida varem sellega alustada, seda parem.

Draamaõpetuses õppimine:

- toetab hariduslike erivajadustega õpilast;
- soodustab koostööd;
- aitab süüvida inimkogemuste probleemidesse;
- arendab loovat ja kriitilist mõtlemist;
- arendab empaatiavõimet ja aitab end teistega samastada;
- toetab esinemisjulgust ja avatust
- kasvatab vastutustunnet
- aitab kaasa tekstist arusaamisele ja tekstiloomele

- arendab nii kehalist kui suulist eneseväljendusoskust

Eelnev nimekiri mitte ainult ei loo kasvulava tulevase täisväärtusliku inimese arenguks, vaid toetab igakülgset teiste ainete õppimist ja õpetamist.

Õpe toimub kõikidel klassidel kord nädalas ja tagasisidestatakse jooksvalt igas tunnis ning kokkuvõtavad hinnangud tulevad kord poolaastas. Esimene poolaasta peadib etüüdidega kooli sünnipäevaks ja jõuluetüüdidega, teine poolaasta kevadise ühise etenduste päevaga, mil draamaõppe läbinud klassid oma lavastusi esitlevad. Eesmärk ei ole lavastuse valmimine iseenesest, vaid kindlasti protsess ise ja selle käigus toimuv avastamine ja avanemine. Draamakursuse alustamine seisneb eneseavastamises ja grupiloomes. On väga oluline leida grupidünaamika ja luua ühtne energia, et üldse midagi saaks sündida. Edasi süvenetakse juba lavastuse loomesse.

ÕPPESISU

Esimene poolaasta

Algastmes on esimene poolaasta mänguline ja koosneb erinevatest liikumis- ja sõnamängudest (improvisatsioonilised etüüdid, mängud ja harjutused, jutu vestmine, muinasjutud, lood elust enesest, uudised, kuulamisülesanded, töö ja mäng tekstidega, kui võimalik, siis teatrikülastus ja selle analüüs).

Esimesel poolaastal avastatakse eelkõige iseennast ja gruppi. Poolaasta väljundiks on jõuludeks jõuluetüüdid.

Teine poolaasta

Hakatakse keskenduma enam tekstile ja valmistuma konkreetseks lavastuseks. Iga klassiga töötatakse näidendiga, millest saab ühtlasi ka teise poolaasta väljund.

HINDAMINE

Esimese poolaasta hinnang

Oskad kaasõpilasi kuulata ja nende eripäradega arvestada. Suhtud ülesande täitmisesse pühendumusega, pead kinni kokkulepetest. Osaled aktiivselt koostegevustes. Tunned rõõmu liikumisest ja loovast eneseväljendusest. Panustad esinemisse vastutustundega.

Teise poolaasta hinnang

Oled tähelepanelik vaataja ja kuulaja. Oled julge oma arvamuse avaldamises. Tunnustad ja abistad teisi, oskad hinnata enese ja kaaslaste töö tulemusi. Tahad ennast selgelt ja arusaadavalt väljendada. Suudad keskenduda ülesannete täitmisele. Oled rühmatöös aktiivne. Näed ja hindad enda rolli loodavas näidendis.

Õppeaine nimetus:	Inimeseõpetus
Koostaja(d):	Algõpetuse õppetool
Klass:	3. klass
Õppeaine maht:	1 tund nädalas, 35 tundi aastas

ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Põhikooli inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:

- enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng;
- tervis ja tervislik eluviis;
- turvalisus ja riskikäitumise ennetamine;
- üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Inimeseõpetuse ainekava õpisisu on õppeprotsessis kirjelduses avatud kohustusliku ning süvendavate ja laiendavate teemade kaudu..

ÕPPESISU

I poolaasta. Mina

- Mina. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine
- Lapse õigused ja kohustused

Mina ja tervis

- Vaimne ja füüsiline tervis.
- Tervislik eluviis.
- Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras.

Mina ja meie

- Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine.
- Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandamine. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest.
- Minu hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Minu käitumise mõju ja tagajärjed.
- Liiklusreeglid. Mäng ja töö. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus.

II poolaasta. Mina: teave ja asjad

- Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas.
- Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Vastutus. Oma kulutuste planeerimine.

Mina ja kodumaa

- Küla, vald, linn, maakond. Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid.
- Eesti Vabariigi ja kodukoha sümbolid. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.

LÕIMING	
Eesti keel ja kirjandus	Suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus.
Matemaatika	Ajaühikud, ajaühikute seosed, kell ja kalender, käibivad rahaühikud, rahaühikute seosed, arvnäitajate ja diagrammide lugemine, tõlgendamine, analüüsimine.
Loodusained	Inimene, inimese meeled ja avastamine, liikumine, ohutusnõuded, inimese välisehituse kirjeldus, inimene ja inimese elukeskkond, asjad ja materjalid, Eesti kaart– maakondade märkimine, õppekäik kodukohta, Euroopa Liidu kaart, kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus, elu mitmekesisus maal, elukeskkond Eestis.

Võõrkeel	Mina ja teised, mina ja koduümbrus, kodukoht Eesti, igapäevaelu, õppimine ja töö, vaba aeg.
Loovaine	Laua katmine, kaunistamine ja koristamine, säästlik tarbimine, jäätmete sortimine, oma maakonna rahvuslikud mustrid ja motiivid, oma töö ning selle tulemuste analüüsimine ja hindamine, sobivad rõivad, isikupärased esemed.
Muusikaõpetus	Eneseväljendust toetav teemakohane töö, vastavateemalised laulud.
Liikumisõpetus	Kehaline aktiivsus, tervislik eluviis, kehaline vormisolek, kehalise aktiivsuse valik.

ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- väärtuspädevus	ja Õpilane suudab hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega. Õpilane väärtustab loomingut ja kujundab ilumeelt, hindab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustab inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, teadvustab oma väärtushinnanguid.
Sotsiaalne- kodanikupädevus	ja Suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.
Enesemääratluspädevus	Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.
Õpipädevus	Suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada

	omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.
Suhtluspädevus	Suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.
Ettevõtlikkuspädevus	Suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.
Digipädevus	Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on tähtis alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisele. Kujundatakse arusaama ühiskonnas toimuvate muutuste põhjustest ja tagajärgedest ning sellest, mil moel mõjutavad need õpilase valikuid ja tulevikku määravaid otsuseid. Õpilane hakkab analüüsima oma võimeid, oskusi ja väärtusi ning seostama neid tulevase haridustee ja tööelu valikutega, koostades esmase karjääriplaani.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatus tähendust, on ühiskonda lõimitud, toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ja arengusuundadele ning on kaasatud kohalikku kogukonda käsitlevate otsuste tegemisse.
Kultuuriline identiteet	Toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noortejms kultuur; subkultuur ja vastukultuur) ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.
Teabekeskond	Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.

Väärtused ja kõlblus	Toetatakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes mõistab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
-----------------------------	--

ÕPPETEGEVUS

Õpetus inimeseõpetuses esimeses kooliastmes on sissejuhatus nii inimese- kui ka ühiskonnaõpetuse algtõdedesse, kusjuures rõhk on enese suhestamisel lähiümbrusega enesekohaste ja sotsiaalsete pädevuse kontekstis. Teemade valikul lähtutakse printsiibist, et liigutakse lähemalt kaugemale (kontsentriiline teemakäsitus).

Õppe korraldamisel on oluline eakohasus ning varem omandatu arvestamine ja sellega seostamine. Õpe on diferentseeritud, arvestades õpilaste eripära, kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas. Õppetegevuse valikul lähtutakse inimeseõpetuse eesmärkidest, arendades õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Õpe on aine eesmärkidest lähtuvalt õpilase jaoks mõistetav ja tähenduslik ning toetab arusaama õpitava vajalikkusest. Kogu ainekäsitus on võimalikult elulähedane. Õpetuses kasutatakse mitmekülgset metoodikat, et õpilased saaksid õppes aktiivselt osaleda.

Inimeseõpetuses on metoodiliselt tähtsad kolm valdkonda, arvestades õpilase vanuseastet:

- avar metoodiline repertuaar, kasutades aktiivõppemeetodeid: mõistekaardid, vaatlus, loovtööd (nt plakatid, filmid, kollaažid jne), aktiivõppemeetodid (nt arutelud, rollimängud, rühmatööd, paaristööd, juhtumianalüüs jne);
- individuaalse ja kollektiivse õppe võimaldamine;
- õppe sidumine koolivälise eluga (nt õppekäik, kohtumised erinevate inimestega, vanemate kaasamine jne), õppemeetodi valik sõltub konkreetsest õpieesmärgist.

Õpilasi võib aktiviseerida ise erinevatest allikatest infot otsima, seda korrastama ja kriitiliselt hindama, kasutades IKT-vahendeid.

ÕPITULEMUSED

Mina

3. klassi lõpetaja:

- selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust;
- võrdleb oma välimust, huve ja tugevusi kaasõpilaste omadega;
- väärtustab inimese õigust olla erinev;
- nimetab enda õigusi ja kohustusi;
- teab, et õigustega kaasnevad kohustused.

Mina ja tervis

- eristab vaimset ja füüsilist tervist;
- kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine;
- väärtustab tervislikku eluviisi;
- kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda tegevusest, mis kahjustab tema tervist;
- nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral.

Mina ja meie

- nimetab inimese eluks vajalikke olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega;
- kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi;
- väärtustab sõprust;
- väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist;
- väärtustab leppimise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes;
- nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ning leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks;
- teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalla korral;
- mõistab, et kiusamine on mitteaktsepteeritud käitumine;
- demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda enastkahjustavast tegevusest;
- eristab enda head ja halba käitumist;
- kirjeldab oma sõnadega, mida tähendab vastustundlikkus ja südametunnistus;
- nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust;
- kirjeldab oma käitumise tagajärgi ja annab neile hinnangu;
- teab liikluseeskirja, mis tagab tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda turvaliselt liikluses;
- eristab tööd ja mängu;
- selgitab enda õppimise eesmärgi ja toob näiteid, kuidas aitab õppimine igapäevaelus paremini hakkama saada;
- teab tegureid, mis soodustavad või takistavad keskendumist õppimise ajal, ning kirjeldab oma tegevuse planeerimist nädalas, väärtustades vastutust;
- väärtustab lubadustest kinnipidamist ja vastutust;
- teab, kuidas olla hea kaaslane ning kuidas teha koostööd.

Mina: teave ja asjad

- kirjeldab erinevate meeltega tajutavaid teabeallikaid;
- selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid;
- teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning seda, et raha teenitakse tööga;
- mõistab oma vastutust asjade hoidmise ja laenamise eest;
- selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine;
- kirjeldab, milliseid vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes

Mina ja kodumaa

- selgitab skeemi järgi haldusüksuste seoseid oma kodukohas;
- leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid;
- nimetab Eesti rahvuslikke ja riiklikke sümboleid;
- kirjeldab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid;
- väärtustab oma kodumaad

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-eesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilasele antakse hinnangulist tagasisidet (suuline, kirjalik) vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, poolaasta tunnistuse, Stuudiumi kaudu, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATAV KIRJANDUS

Meidla, R., Säälük, Ü. Inimeseõpetuse tööraamat 3. klassile. Kirjastus Maurus, 2019.

Kippar, R., Kloren, A., Kulderknup, E., Peetris, K. Inimeseõpetuse õpik 3. klassile. Koolibri, 2012.

Jutulinna õppekomplekti lisa- ja abimaterjalid: <http://xn--epik-0qa.ee/jutulinn-3/#section-tutvustus>